

Efterretninger for 1842.

Österreichischer Hof

I.

Lovgivning, Bestemmelser, Foranstaltninger, m. m.

Aaret 1842 er ikke forefaldet Noget for Universitetet i videnskabelig Henseende særdeles mærkeligt. Efter den vigtige Begivenhed som især udmærkede det foregaaende Aar, nemlig det kirurgiske Akademi's Indlemmelse, er man vedblevet at træffe de fornødne Foranstaltninger til den fuldstændige ny Ordning af de lægevidenskabelige Studier. Og saa i dette Aar ere flete ikke ubetydelige Forbedringer af og Erhvervelser for de forskjellige Instituter og Samlinger, den botaniske Have, den physiske Instrumentsamling, det astronomiske Observatorium, m. m. Til Grundlæggelse af flere ny Samlinger, navnlig vedkommende Lægevidenskaben, er gjort Begyndelsen ved Normering af dertil bestemte Summer. Medens flere ny Lærere ere tilførte Universitetet ved det kirurgiske Akademi's Indlemmelse og ved senere Supplering af det ny lægevidenskabelige Fakultet, er Universitetet ved et ligesaa uventet som smerteligt Dødsfald bleven berøvet en af sine mest udmærkede Lærere.

Af Lovgivninger haves kun en at berette, som er af underordnet Vigtighed, nemlig en igjennem det flensvig-holstenfle Kancelli udvirket, ved Kancelliplakat for Danmark bekendtgjort, kongelig Resolution angaaende nærmere Bestemmelse af den tidligere indrømmede gjensidige Ret til Embedsansættelse for de i Danmark og de i Hertugdømmene examinerede theologiske Kandidater.

Som det Mærkeligste i dette Aar kan maasse ansees, hvad der for den kommende Tid er forberedet. Flere Sager af stor Vigtighed og Betydning ere i Aarets Løb forhandlede og tilbels saavidt fremmede, at de tør ansees som deres Afgjorelse nær. Af disse Sager er maasse den vigtigste den om en forandret Organisation af Overbestyrelsen af Universitetet og det hele Undervisningsvæsen. I denne Sag blev, som bekendt, i Anledning af Andragender fra begge de danske Provindsialstænder-Forsamlinger i 1840, i Begyndelsen af det følgende Aar nedsat en Kommission, hvis Forhandlinger ved Slutningen af s. A. vare tilendbragte. Over Kommissionens Betænkning har den kongelige Universitetsdirektion, efter Kancelliets Opfordring, under 31te Decbr. 1841, afgivet Betænkning, hvorefter Sagen af sidstnævnte Kollegium blev allerunderdanigst foredraget. Det var, som bekendt, Hans Majestæts Villie, at Afgjorelsen skulde forbeholdes indtil Betænkning var indhentet fra det flensvig-holsten-lauenborgfle Kancelli, angaaende hvorvidt en fælles Overbestyrelse af Danmarks og Hertugdømmenes Undervisningsvæsen kunde anordnes, i Lighed med hvad der finder Sted med Hensyn til Overbestyrelsen af flere andre Grene

af Statsindretningerne. — Paa Afgjørelsen af nysnævnte Sag beroer væsentligen den ved allerhøjeste Reskript af 19de Juni 1840 befalede Revision af Universitetets Normalreglement, hvilken, saaledes som i Aarbogen for 1840 S. 81 (jfr. 78) berettet, ved Reskript af 10de Febr. 1841 blev stillet i Bero indtil Bestemmelse var afgivet, saavel om den fremtidige Overbestyrelse, som om Anvendelsen af de Midler som ejes af de under Direktionen forterende Stiftelser. For at forberede denne vigtige Sag, har Direktionen under 19de Juli 1842 tilskrevet Konsistorium om at indkomme med Forslag angaaende et udvidet Normalreglement for Universitetet efter den Basis som af en tidligere Komité var foreslaaet*), nemlig under Forudsætning af en ren Indtægt af omtrent 100000 Rbd. Konsistorium har i denne Anledning nedsat en Komité, hvis Arbejder, saavidt vides, ere betydeligt fremmede. — Det er bekjendt, at der tidligere i Konsistorium har været forhandlet angaaende en forandret Organisation af selve det akademiske Senat**), hvilke Forhandlinger dog dengang ikke førte til noget Resultat. Denne Sag er i 1842 paa ny af Konsistorium optaget, idet en ny Komité er bleven udnævnt, til hvilken den ældres Arbejder ere overgivne. — En meget vigtig Sag, hvis Udfald man længe med Længsel har imødesæet, er angaaende Indretningen af en kameralistisk Examen. Forhandlingerne herom bleve foranledigede ved et kongeligt Reskript af 2den Novbr. 1833, hvorefter en Kommission blev nedsat***), om hvis Arbejder der imidlertid i en Række af Aar Intet erfarede, indtil Kommissionens Betænkning endelig indløb i Foraaret 1841. Sagen var derefter i Efteraaret 1842 moden til af den kongelige Universitetsdirektion allerunderdanigst at foredrages, men det blev ved kongeligt Reskript af 28de Okt. s. A. Direktionen paalagt, forinden at brevvekle med det flensvig-holsten-lauenborgske Kancelli. — Da den ny Universitetsbygning blev opført, var der allerede strax Tale om, ved en kunstnerisk Dekorations af Vestibulen og Solennitetsalen at forhøje Arkitekturens Virkninger, en Plan som imidlertid blev stillet i Bero, væsentligst vel fordi Midlerne dertil dengang aldeles ikke vilde have kunnet tilvejebringes. Efterat det ved den kongelige Resolution af 22de Decbr. 1837 var bestemt, at en Sum af 600 Rbd. aarlig af det til Bygningernes Vedligeholdelse normerede Beløb skulde stilles til Konsistorii udelukkende Raadighed, blev det strax paatænkt paa ny at optage hin Plan, og det blev derfor, efter Konsistoriets Indstillinger, flere Gange af Direktionen tilladt, at bemeldte aarlige Sum, hvoraf kun Ubetydeligt var forbrugt til nogle mindre Udgifter, maatte opspares og henstaae til Anvendelse i det omhandlede Djemed****). Som udvalgt Eforus for denne Normalsum, har Professor Clausen ledet Forhandlingerne angaaende Arbejdets Udførelse, hvortil foreløbigen er udkastet en Plan af Kunstnerne C. Hansen og Hilleck i Rom, hvilken, efter at være billiget af Kunstakademiet, i Decbr. 1842 er af Konsistorium indsendt til Direktionen, for at den, for det Første hvad Vestibulen angaaer, kan blive indstillet til allerhøjeste Approbation. Denne Sag tør saaledes uden tvivl med det Første ventes afgjort. — En anden vigtig Sag, som i Løbet af 1842 er kommet under Forhandling, angaaer en Foranstaltning til stadig Inspektion af alle Universitetets Samlinger ved en dertil udnævnt Komité,

*) Aarb. for 1840, S. 79 ff.

**) Se herom Clausens Kjøbenhavns Universitets Virksomhed osv. S. 135 ff.

***) Se akad. Tid. 1 S. 404.

****) Se Aarb. f. 1839 S. 115 f. f. 1840 S. 71.

samt aarlig Bekjendtgjørelse af en Beretning om Samlingernes Tilstand, hvorom Forslag blev fremsat af Kvæstor Statsraad Ridder Bang. Uagtet Sagen, saavidt vides, har medt Opposition, turde Forhandlingerne desangaaende dog uden tvivl lede til en mere stadig Omhu og større Opmærksomhed for disse Universitetets saa høist vigtige og uundværlige Apparater, som ogsaa ved Normeringen af større Udgifter til Samlingerne end hidtil, ved det paatænkte udvidede Normalreglement, tør ventes at finde den kraftigste Understøttelse.

Endnu skal blot nævnes nogle andre hidhørende Sager, nemlig angaaende en forbedret Indretning af Examen for overordnede Skolemænd, angaaende forandret Indretning af den theologiske Examen, angaaende et fremsat Forslag til en for Lægeexamen forberedende og denne Examen betingende Examination i Kemi og Botanik, angaaende en Bestemmelse af de forventede fra Realskolerne dimitterede Kandidaters Rettigheder, m. m.

I økonomisk Henseende er Aaret 1842 særdeles mærkeligt, da det har medført tvende i høj Grad vigtige Foranstaltninger, den endelige Bestemmelse om, at og hvorledes den Arvesæsterne paa Universitetets og Kommunitetets Godser i en lang Aarrække indrømmede Afgiftsmoderation skal aldeles ophøre, hvorhos dog er givet Arvesæsterne Udgang til, efter frivilligt Valg, dels for bestandigt, dels temporært, at afløse en Del af deres Afgift, samt den nærmere Ordning af den polytekniske Lærestalts økonomiske Forholde og den heldige Begyndelse til Afbetaling af Lærestaltens store Gjæld til Regaliefonden, tvende Foranstaltninger som vistnok ville være af væsentlig Indflydelse paa de respektive Stiftelsers pekuniære Forfatning i Fremtiden. Iøvrigt har Universitetet ogsaa i dette Aar ved de vedvarende heldige Konjunkturer gjort et betydeligt Skridt fremad til en bedre økonomisk Forfatning.

I Fortsættelse af de i forrige Aargang meddelte Forhandlinger angaaende det forhenværende kirurgiske Akademi's Ophævelse og Indlemmelse i Universitetet, og samme Resultat, den kongelige Resolution af 17de Decbr. 1841, skal nu berettes om de til Iværksættelsen af den allernaadigst befalede ny Tingenes Orden trufne Bestemmelser og Foranstaltninger, og om de desangaaende førte Forhandlinger, som umiddelbart efter bemeldte kongelige Resolution fra Direktionens Side bleve indledede.

Med Hensyn til selve Dannelsen af det ny Fakultet er allerede i forrige Aargang Side 13 berettet, hvorledes ved kongelig Resolution af 12te Januar, efterat under S. D. hidtilværende første Lærer ved Akademiet og Generaldirektor over Kirurgien, Konferentsraad Fenger, var bleven forundt Uffæd i Naade og med Wartpenge, Sagerne for de øvrige fra Akademiet overtrædende 4 Lærere vare blevne allernaadigst bestemte til 1000 Rbd. for den første og 800 Rbd. for hver af de andre.

Umiddelbart herefter og efterat de to ældre Profesorer, Statsraaderne C. C. Vithusen og A. C. P. Callisen, havde erklæret, at de ikke attraaede den tilbudne Udgang til Konsistorium, hvilket Tilbud derimod Professor J. C. J. S. Gundelach-Møller ønskede at modtage, bleve under 17de Januar Bestallinger ud-

færdigede, for de to Førstnævnte som Profesores ordinarii, for den Sidstnævnte som Prof. ordinarius og Assessor i Konsistorium, og for Professor S. A. V. Stein som Professor extraordinarius, samtlige i det lægevidenskabelige Fakultet og med den dem i Henhold til Resolutionen af 17de Decbr. 1841 paa Grund af deres tidligere Stilling tilkommende Anciennitet i det samlede Fakultet, samt med de ovennævnte Gager.

Da Fakultetet skal bestaae af idetmindste 10 Lærere, nemlig 8 Professorer og 2 Lektorer, vare endnu de tvende sidstnævntes Pladser at besætte. Til den ene af disse blev kort efter, under 18de Febr., allernaadigst udnævnt hidtilværende Reservekirurg ved det ophævede Akademi, Dr. Med. A. G. Sommer, med den reglementerede Gage af 600 Rbd. og saaledes at ham forundtes Titel af Professor extraordinarius. Dr. Sommer havde allerede før Foreningen med Akademiet indgivet Ansøgning om Ansættelse i Fakultetet. Derimod blev det ved samme allerhøjeste Resolution, efter det af Fakultetet fremsatte og af Direktionen understøttede Forslag, bestemt, at der om den anden af disse Pladser skulde aabnes Konkurrence i Henhold til Universitetets Fundats af 7de Maj 1788 Kap. 1 § 13, i hvilken Henseende Direktionen allernaadigst bemyndigedes til at bekendtgjøre det Fornødne.

De nærmere Regler som ved denne Konkurrence blive at følge, ere senere blevne bestemte, efterat Fakultetet desangaaende var indkommet med de fornødne Forslag. Af disse blev følgende tvende Punkter ved kongelig Resolution af 21de Maj allernaadigst bifaldte:

- 1) at Bedømmelsen af de aflæggende Prøver overdrages til 4 af Fakultetets Medlemmer foruden Dekanus, og 3 af det kongelige medicinske Selskabs Medlemmer, hvilke respektive Fakultetet og Selskabet har at vælge af sin Midte, foruden trende Suppleanter, nemlig Fakultetet 2 og Selskabet 1.

(Ifølge Fundatsen a. St. skulde Prøveforelæsningerne holdes for kyndige Dommere, som skulde være Professorerne af det vedkommende Fakultet og 3 à 4 andre, i den Videnskab i hvilken et Profesforat er ledigt, bekendte Lærde udenfor Universitetet).

- 2) at Afdgangen til Konkurrencen maa staae aaben for enhver ved Kjøbenhavns Universitet eller det forhenværende kirurgiske Akademi examineret Læge, forsaavidt han tidligere ved Universitetet har underkastet sig de tvende forberedende akademiske Examina.

(Sidstnævnte Indskrænkning i Fakultetets Forslag fandt Direktionen nødvendig, da det under de nuværende Forholde maatte anses aldeles upassende at tilstede ogsaa Ustuderede Udgang til Konkurrencen).

De øvrige Regler, som af Direktionen under 28de Maj blev approberede, ere følgende:

- 1) Prøverne aflægges i den almindelige Pathologi og den pathologiske Anatomi;
- 2) heri aflægges følgende Prøver:
  - a) en Proveaafhandling, hvis Thema meddeles ved Lodtrækning, og til hvis Udarbejdelse der tilstaaes Konkurrenten 14 Dage, hvorpaa den indsendes og trykkes paa Universitetets Regning. Den trykte Afhandling leveres Censorerne og Medkonkurrenterne 3 Dage førend den af Forfatteren forsvares mod Medkonkurrenterne; skulde imidlertid disses Antal overstige 4, forsvares Afhandlingen dog kun mod de fire af dem som ved Lodtrækning dertil ere valgte.

Hver af de opponerende Konkurrenter tilstaaes fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{3}{4}$ Time til Argumentationen;

- b) en Sektion af et Kadaver hvori der findes pathologiske Abnormiteter, hvis Fremstilling og Erklæring af Censorerne ansees at egne sig til Prøve for Konkurrenterne. Sektionen fuldføres i Nærværelse af Censorerne; 48 Timer efter samme holder Konkurrenten en Forelæsning over sit pathologiske Fund;
- c) en extemporær Forelæsning, hvis Thema opgives ved Lodtrækning, og hvortil en Forberedelsestid af 3 Timer i aflukkede Værelser tilstaaes Konkurrenterne. De tvende sidstnævnte Forelæsninger maa ej medtage mindre end $\frac{3}{4}$ og ej mere end 1 Time. De holdes i det danske Sprog, hvori ogsaa Prøveafhandlingerne forfattes. Ret til at bestemme Kvæstionerne forbeholdes Fakultetet.

3) Med Hensyn til Formen for Bedømmelsen af Konkurrenterne, have Censorerne, efter den sidste Prøve af hver Art, at afgive til Dekanus en forseglet Seddel, hvorpaa Konkurrenterne opstilles ovenfra nedad, i den Orden der svarer til deres formentlige Dygtighed i Gjenstanden for den respektive Prøve. Hvo der efter sidste Prøve ved Stemmeseblernes Sammenligning findes at indtage den højeste Plads, ansees som Sejerherre. I Tilfælde af Stemmelighed afgjøres Sagen ved mundtlig Diskussion mellem Censorerne.

4) Konkurrencen foretages i Slutningen af næste Vinter, altsaa omtrent i den sidste Halvdel af Februar 1843. Anmeldelserne om Deltagelse i Konkurrencen indleveres til Fakultetets Dekanus inden Nytaar 1843.

Det bemærkes i Henseende til sidstnævnte Punkt, at Direktionen udtrykkelig havde gjort Fakultetet opmærksomt paa Vigtigheden af, at der ved Konkursen kunde tages alt fornødent Hensyn til at derved den mest kvalificerede til Posten kunde findes, hvilken Betragtning navnlig forekom Direktionen langt vigtigere end den Fordel at Embedet kunde være besat inden det næste akademiske Aars Begyndelse. Direktionen ansaa det derfor usseligt, at Fakultetet ved sit Forslag angaaende de nærmere Bestemmelser om Konkursen vilde tage Hensyn til, at der kunde gives ej alene Saadanne der ere istand til udelukkende at anvende deres Tid herpaa, Lejlighed til at deltage i Konkursen, men ogsaa Saadanne som, ved Siden af uopsættelige Embeds- eller andre Forretninger, dog maatte see sig istand til at anvende en nogenlunde passende Tid paa de til Konkurrencen forberedende Studier.

Ved det ophævede Akademi vare ansatte 4 Embedsmænd under Navn af Reservekirurger, hvis Forretninger bestode dels i Præparation og Assistance for Professorerne ved disses Forelæsninger isærdeleshed over Anatomien, dels i selv at holde Forelæsninger for de Studerende. De nøde herfor en Gage af 144 Rbd. hver. Da det fra alle Sider var erkjendt, at denne Indretning, efter Akademiets Indlemmelse i Universitetet, var lidet passende til den ny Anordning af de lægevidenskabelige Studier, var det fra først af paatænkt og blev af Fakultetet foreslaaet, at andrage paa disse Embedsmænds Entledigelse med Bartpenge. Foreløbigt blev imidlertid af Direktionen indledt Brevveksling med den daværende Direktion for den almindelige Pensionskasse angaaende Overtagelsen af bemeldte Bartpenge, hvilke syntes at burde udredes af sidstnævnte Kasse, baade fordi her var Spørgsmaal om en Entledigelse paa Grund af Reduktion, og fordi det, da disse Embedsmænd ikke kunde siges at have staaet i

Univeritetets Tjeneste eller at vedkomme dette, syntes ligesaa ubilligt som anomalt, at lade Vartpengene falde dettes Kasse til Last, hvilket og vilde staae i Modsigelse saavel med den kongelige Resolution af 12te Januar, hvorved den forrige Generaldirektør Konferentsraad Jengers Vartpenge bleve bestemte at skulle udredes af Finansernes aftagende Pensionsliste, som med den Forudsætning der syntes at ligge til Grund for den kongelige Resolution af 17de Decbr. 1841, at Univeritetet ved det kirurgiske Akademi's Indlemmelse skulde beholde uden Formindskelse de dette tillagte Resurser, som Middel til at fremme de kirurgiske Studier. Efterat imidlertid Finansdeputationen havde erklæret, ikke at kunne andrage paa at bemeldte Vartpenge bleve overtagne paa nogen af de nævnte Kasser, indstillede Direktionen allerunderdanigst, at de tre endnu tilbageværende Reservekirurger — den 4de, Professor Sommer, var nemlig, som oven anført, bleven ansat som Lektor —, Regimentskirurgerne S. E. Larsen, L. Bertelsen og J. S. Starck, maatte allernaadigst entlediges fra disse Poster i Naade og med Vartpenge af to Trediedele af Gagen eller 96 Rbd. for hver, saaledes at disse Vartpenges Beløb, ialt 288 Rbd., maatte overtages som en extraordinær Udgift af den akademiske Fond, indtil de ved disse Embedsmænds Ansættelse i andre Embeder efterhaanden kunde bortfalde. Ved kongelig Resolution af 6te Novbr. blev dette allernaadigst bifaldet.

Til at besørge de Forretninger i Henseende til de Studerendes Dvælse og Vejledning i Dissektion, Præparation og Assistance ved Professorernes Forelæsninger over Anatomien m. m., hvilke hidtil havde været udførte af Reservekirurgerne, havde Fakultetet og Konsistorium foreslaaet, at der maatte antages tvende Prosektorer, ligesom der forhen, medens en Professor i Anatomien var ansat i det forrige medicinske Fakultet, i dette havde en Prosektor, og ligesom ifølge kongelig Resolution af 15de Septbr. 1840 var antaget en Medhjælper for Professoren i komparativ Anatomi. Dette blev af Direktionen allerunderdanigst indstillet, saaledes at disse Prosektorer maatte være at antage af Fakultetet og at tillægge en Gage af 200 Rbd. hver, hvilken, under Forudsætning af at Vartpengene for de entledigede Reservekirurger bleve udredede paa den ovenanførte Naade, kunde afholdes af de med Akademiet overgaaede Indtægter. Ved den nysnævnte Resolution af 6te Novbr. blev dette ligeledes allernaadigst bifaldet, og tvende Prosektorer derefter af Fakultetet antagne. Da det imidlertid syntes inkonsekvent, at Medhjælperen hos Professoren i komparativ Anatomi, som ifølge nysnævnte Resolution af 1840 kun var tillagt 170 Rbd. aarlig, skulde aflægges ringere end de tvende Prosektorer, er denne Ulighed afhjulpen derved, at Direktionen har tilladt at den i Efteraaret ny antagne Medhjælper maa udbetales Forskjellen mellem sidstnævnte og den for Prosektorerne bestemte Gage, og opført denne Forandring paa Budgettet for 1843.

Endnu tvende andre Punkter bleve afgjorte ved den anførte kongelige Resolution af 6te November. Saaledes som allerede i forrige Aargang omtalt, vare under de med det ophævede kirurgiske Akademi overgaaede Indtægter indbefattede 600 Rbd., som tidligere fra Landmilitæretaten bleve indbetalte til Akademiet for at anvendes til Stipendier for Studerende, der da maatte underkaste sig den Forpligtelse, i paakommende Tilfælde at gøre saadan Tjeneste ved Militæretaten som maatte forlanges. Denne Sum, som ogsaa indtil den sidste Tid havde været anvendt til Stipendier for 6 Studiosi Kirurgiæ, men som iøvrigt paa den senere Tid var bleven

udbetalt fra Finanskasen tilligemed dennes øvrige Tilskud til Akademiet, blev saavel af Fakultetet, som af Konsistorium og Direktionen anseet for i Fremtiden at være unødvendig til saadan Bestemmelse, da de Studerendes Antal er saa betydeligt, at det ikke længere behøves, ved saadanne særegne Beneficiær at opmuntre Flere til Kirurgiens Studium, ligesom navnlig den militære Tjeneste ikke lettelig vilde komme til at savne duelige Kirurger i paakommende Tilfælde. Da derhos den omhandlede Sum ikke vilde kunde undværes til den ny Organisation af det lægevidenskabelige Studium, androg Direktionen derfor allerunderdanigst paa, at den Bestemmelse for bemeldte 600 Rbd., hvorefter de skulde anvendes til Stipendier for Studiosi Kirurgia, maatte bortfalde, dog saaledes, at de Stipendiariær som da vare i Besiddelse af disse Stipendier, beholde dem for den Tid for hvilken de vare udnævnte. Men da det for den ny Indretnings Fremme var aldeles nødvendigt, strax at have Disposition over de oftnævnte 600 Rbd., blev det tillige allerunderdanigst foreslaaet, at de Stipendier som endnu vilde tilkomme de nuværende Stipendiariær, maatte overtages som en extraordinær Udgift for den akademiske Fond, hvilken Byrde ikke vilde blive af Betydning, da de fleste Stipendiariær vare ustuderede Kirurger, som, forsaavidt de ikke i Efteraaret underkastede sig Lægeexamen, paa Grund af Bestemmelserne i Plakaten af 30te Januar 1838 vilde være udelukkede fra længere at nyde de oftnævnte Stipendier.

Ifølge senere modtaget Indberetning fra det lægevidenskabelige Fakultet, var der i Virkeligheden den 1ste Januar 1843 kun en Stipendiarius tilbage, hvem Legatet endnu tilkom til 1ste Juli næstefter.

Af de med Akademiet overgaaede Indtægter havde en Sum af 50 Rbd. aarlig været anvendt til Løn for Akademiets Sekretær. Da en væsentlig Del af de denne paaliggende Forretninger, nemlig den hele Brevvevling som havde været en Følge af Akademiets selvstændige Stilling, tilligemed denne var ophørt, og da de øvrige Sekretærens paaliggende Forretninger, mest hørende til Examina, bekvemt kunde overdrages, saaledes som af Fakultetet var foreslaaet, til dettes Notarius, som er en af Professorerne, og tilstrækkeligen godtgjøres ved de med disse Forretninger forbundne Sportler, vilde denne Post, tilligemed den samme hidtil tillagte Gage, rigtigst være at inddrage, saaledes at Gagen blev disponibel til andre Fornødenheder, hvilken Forandring, da Sekretærens Forretninger efter den sidste Sekretærs Død i Foraaret 1841 havde været besørget ved Konstitution, vilde kunne uden Ophold træde i Kraft; hvilket saaledes af Direktionen blev allerunderdanigst indstillet. Ved den oftnævnte Resolution bleve Direktionens Indstillinger angaaende begge de anførte Punkter allernaadigst bifaldte.

Følgende er en Udsigt over de med det ophævede Akademi til Universitetet overgaaede Ejendomme og Indtægter, og Maaden hvorpaa disse hidtil havde været anvendte til Akademiets Fornødenheder, samt de heri nu bestemte Forandringer.

1. Akademiets Bygning. Denne er opført i Aarene 1786 og 87 paa en Akademi af Enkedronning Juliane Marie ved Skjøde af 10de Juni 1786 overdraget Grund ud til Norgesgaden, som efter optaget Maalebrev udgjør ud til bemeldte Gade . . . . . 59 Al. 16 Tommer.
 paa den østlige og vestlige Kant til hver Side . . . . . 78 — —
 paa den sydlige Side bag til . . . . . 59 — 13 —

og som indeholder Gaardsplads og Have hørende til den i Bygningens nederste Etage indrettede Profesorbolig, der for Tiden benyttes af Etatsraad Wihusen. Bygningen, som er beliggende under Matr. Nr. 181, og som ikke i sin Tid er ansat til Bankhæftelse, er i Aaret 1833 asfureret i Kjøbenhavns Brandforsikring for et Beløb af 48000 Rbd. Det ovennævnte i Akademiets Besiddelse værende Skjode paa Grunden er Universitetet overleveret, og selve Bygningen, som hidtil henhørte under det kongelige Rentekammers Resfort, er af dette foranstaltet ved en af Bygnings-Administrationen dertil kommitteret Bygningsinspektør formeligen overleveret til Universitetets Rvæstfor.

2. Akademiets Inventarier, Apparater og Samlinger, nemlig en Instrument-samling, en anatomisk, en physiologisk og en pharmakologisk Samling, samt Akademiets Bibliothek, om hvilke alle mere nedenfor. Den førstnævnte bestyres af Etatsraad Wihusen, de tre andre respektive af Professorerne Stein, Eschricht og Otto, Bibliotheket af Etatsraad Callisen og Professor Otto.

3. Akademiets Legater. Disse ere følgende tvende: a. Det Müller'ske Legat; bestaaer i to ombyttede kongelige 4 pCt. rentebærende Obligationer, lydende paa Legatets Navn, hver stor 1000 Rbd. Soly, eller tilsammen 2000 Rbd. Ifølge det af afgangne Distriktslæge J. F. Müller i Skjelsfjor under 10de Marts 1828 oprettede og den 19de August s. A. konfirmerede Testament, skulde Renterne af Legatet, efter Akademiets nærmere Bestemmelse, anvendes til en treaarig Understøttelse for 2 Studiosi Kirurgie, af hvilke enhver skulde nyde det Halve. I Akademiets Samling den 16de Januar 1830 blev med Hensyn til dette Legat taget den Beslutning, at Renternes Udbetaling til Legatnydende skulde finde Sted ultimo Juni og ultimo December, og at Rettigheden til at nyde samme udløber med det Halvaar hvori Vedkommende underkaster sig Examen.

b. Det Kølpin'ske Legat; bestaaer i to paa Legatets Navn lydende ombyttede kongelige 4 pCt. rentebærende Obligationer, den ene stor 1700 Rbd., den anden stor 1000 Rbd. Soly, eller tilsammen 2700 Rbd. Renterne af dette Legat ere, ifølge de af afgangne Justitsraad Kølpin, i Medfør af facultas testandi af 23de Marts 1792, under 22de Oktober 1796 og 15de Juli 1800 oprettede testamentariske Dispositioner, bestemte til enten at komplettere Akademiets Bibliothek, eller til Lønning til en Bibliothekar, eller om muligt til begge Dele.

4. Følgende Indtægter udenfor Tilskudet fra Finanserne: a. Renterne af en Kapital paa 3020 Rbd. i 6 kongelige 4 pCt. rentebærende Obligationer, nemlig en paa 1000 Rbd., en paa 820, to hver paa 500 og to hver paa 100 Rbd. Denne Kapital var efterhaanden til forskellige Tider opsparet, tildels af enkelte Aars tilfældige Overskud, men fornemmelig af de nedenfor nævnte Examensgebyrer, i den Hensigt derved at sættes istand til at bestribe ekstraordinære Udgifter hvortil der ellers vilde savnes Midler, saasom Indkjøb af større Instrumenter og Maskiner.

b. Et Akademiet ved kongelig Resolution af 14de September 1785 ifødetfor den ansøgte Portofrihed tilstaaet aarligt Bidrag af 100 Rbd. af Postkassen til Hjælp til Bestridelsen af dets Brevværling.

c. Examens-Indtægter. Af enhver Kandidat der melder sig til Examen, betales et Gebyr af 10 Rbd., samt endvidere, forsaavidt han enten ikke leverer det anordnede Examenspræparat, eller dette befindes uantageligt, et Beløb af lige Størrelse. Under Forudsætning af, at Gjennemsnitsantallet af Kandidater er 20 aarlig, og at

Kun 3 Præparater af disse leveres, vilde denne Indtægt udgjøre 370 Rbd., men naar heri fraregnes de Sekretæren, eller nu Notarius, tilkommende 2 Rbd. for hver Kandidat, og Pedellen ligesaa meget, samt 20 Rbd. til samme for Rengjøring af Kadavera til Examina, samt endvidere for stemplet Papir til Testimonier 17 Rbd. 48 Sk., vilde altsaa Nettoindtagten af disse Indtægter udgjøre det paa Budgettet for 1843 opførte Beløb 252 Rbd. 48 Sk. I de nærmeste Aar tør dog uden tvivl ventes et større Antal af Kandidater, ligesom dette i de seneste Aar har været Tilfældet; en Gjennemsnitsberegning over Examens-Indtægterne for de 6 Aar 1836—41 udviste saaledes, at deres Nettobeløb i disse 6 Aar havde udgjort 497 Rbd. 16 Sk. aarlig.

5. Tilskudet fra Finanserne. Dette bestod af tvende Hoveddele, nemlig a) hvad der var bestemt til Lønninger, ialt . . . . . 4980 Rbd. = Sk. som var saaledes fordelt:

til 3 Professores ordinarii, ifølge Resolutioner af 9de Maj 1811 og 3die April 1824, hver 600 Rbd., er	1800 Rbd.
— 1ste Profesfor endvidere som Generaldirektor	1234 —
hvoraf ifølge Resolution af 21de December 1840 et Beløb af 1184 Rbd. var bestemt til ved Vakance at inddrages, hvilket dog, som tidligere berettet, ved Resolutionen af 17de December 1841 blev Universitetet bevaret;	
— 2den Profesfor extraordinarius, ifølge Resolution af 13de April 1840, ...	600 —
— Konservator Musæi	600 —
nemlig 200 Rbd. ifølge Resolution af 11te April 1827 og 400 Rbd. som et personligt Tillæg, ifølge Resolution af 20de Oktober 1839.	
— 4 Reservekirurger, hver 144 Rbd.	576 —
— Sekretæren de ovenomtalte	50 —
— Pedellen	120 —
	4980 Rbd.

Forhen havde endvidere været anvist til en Lektor i Kemien 400 Rbd., men efterat Lektor Scharling i Aaret 1840 var bleven ansat som Lektor ved Universitetet, var dette Beløb udgaaet af Akademiets Budget.

b. til Bestridelse, som det hed, af Akademiets Udgifter . . . . . 883 — 20 — hvilken Sums Fordeling var saaledes bestemt:

til anatomiske og kirurgiske Instrumenter	357 Rbd. 20 Sk.
— at lønne fortrinlig Flid og duelige Subjekter	188 — = —
— et Collegium chemicum	188 — = —
— Akademiets øvrige Fornødenheder	150 — = —
	883 Rbd. 20 Sk.

hertil kommer endnu:

c. de ovennævnte hidtil til Stipendier bestemte . . . . . 600 — = — hvilke altid havde været tildelte paa et Aar ad Gangen, men saaledes at Stipendiet i Regelen forlængedes paa 3 Aar, med 6463 Rbd. 20 Sk.

Fra forrige Side 6463 Rbd. 20 Sk.

mindre Vedkommende imidlertid tog Examen; det var endvidere i Akademiets Samling den 9de Januar 1836 vedtaget, at de 6 Pladser i Regelen skulde besettes med 1 Islænder, 3 Danske og 2 Holfstenerere.

d. de ved den kongelige Resolution af 17de December 1844

til Akademibygningens Vedligeholdelse bestemte . . . . . 800 — = —

som hidtil ikke havde været udbetalte, idet Reparationerne in natura havde været beførgede af det kongelige Rentekammer, hvilke Summer saaledes tilsammen udgjøre den hele med Akademiet overgaaede

Indtægtsfum fra Finanskasen af . . . . . 7263 Rbd. 20 Sk.

naar hertil lægges de ovennævnte øvrige Indtægter:

Renterne af Kapitalen . . . . . 120 — 76 —

Bidraget fra Postkasen . . . . . 100 — = —

Examensindtægternes Nettobeløb, efter den ovenanførte

Kalkule . . . . . 252 — 48 —

blive samtlige Akademiets Indtægter . . . . . 7736 Rbd. 48 Sk.

foruden Indtægterne af de tvende Legater.

De vigtigste af de Udgifter Akademiet i Virkeligheden havde haft udenfor de reglementerede Lønninger, og hvortil, foruden Examensindtægterne, havde været disponible dels de oven under b nævnte 883 Rbd. 20 Sk., dels Bidraget fra Postkasen og Kapitalrenterne, vare følgende:

a. Lønninger udenfor det Reglementerede:

til Sekretæren et aarligt Gratiale af . . . 50 Rbd. = Sk.

— Vedellen et aarligt Tillæg af . . . 130 — = —

— en i den seneste Tid antaget Anatomikarl 50 — = —

— en Underbibliothekar ligeledes antaget

i den seneste Tid . . . . . 50 — = —

280 Rbd. = Sk.

b. til Samlingerne. Hertil havde alene været anvendt, efter Gjennemsnit af de ovennævnte 6 Aar:

til Instrumentsamlingen aarlig . . . 90 — 91 —

— Bibliotheket . . . . . 429 — 91 —

520 — 86 —

Renten af det Kaspiske Legat havde udelt været udbetalt Statsraad Callisen som Bibliothekar.

c. til forskjellige løbende Udgifter, saasom til Kadavera, Kranier og andre Gjenstande til Brug ved Examina og Forelæsninger, til Brændsel, Lys og Olie, til Protokoller, Skrivmaterialier, Porto, Nytaarsduccerer, m. v. . . . . 607 — 67 —

d. Skatter og Afgifter af Bygningen . . . 78 Rbd. 46 Sk.

smaa Reparationer ved samme og dertil hørende saasom Skorstensfejning, Sne-

fjersel, Renovation m. m. . . . . 50 — = —

128 — 46 —

Tilsammen 1537 Rbd. 7 Sk.

J Henseende til den ny Ordning af de den kirurgiske Afdeling af det lægevidenskabelige Fakultet vedkommende Udgifter, hvilke efter Kvæstors Forslag foreløbigen er vedbeholdt som en særskilt Post i Universitetets Budget, maa først bemærkes, at af den ovennævnte med Akademiet overgaaede samlede Indtægtssum af 7736 Rbd. 48 Sk. ere de tvende Poster, de til Gager for Professorene ved kongelig Resolution af 12te Januar 1842 bestemte . . . . . 4000 Rbd. og til Bygningsreparationer . . . . . 750 —

4750 — = —

forlobs afdragne og opførte paa Budgettets 1ste og 12te Udgifts- poster, og der bliver altsaa tilbage til de øvrige Udgifter de paa Budgettet under 15de Udgiftspost særligen opførte . . . . . 2986 Rbd. 48 Sk.

Hvad Bygningsudgifterne angaaer, antog Kvæstor at de nylig under d anførte tvende Poster, til Skatter og Afgifter og til smaa Reparationer, vilde kunne udredes af og overføres, med en rund Sum af 130 Rbd., paa de til Bygningsreparationer bevilgede 800 Rbd., men da Udgifterne til de smaa Reparationer nødvendigen maatte, efterhaanden som de foresaldt, anvises af den i Akademibygningen boende Professor, ere de egentlige Bygningsudgifter, hvorunder Skatter og Afgifter, kun opførte med 750 og de til de smaa Reparationer fornødne 50 Rbd. overførte paa og indbefattede i den til de øvrige Udgifter bestemte Sum af 2986 Rbd. 48 Sk.

Anvendelsen af denne Sum blev da efter Kvæstors af Fakultetet og Konsistorium tiltraadte Forslag bestemt saaledes:

til Gager og Lønninger:

Konservator Musæi, som hidtil	600 Rbd.
de to ny Profektorer	400 —
Pedellen, som hidtil	250 —
har desuden fri Bolig og de ovennævnte Sportler.	
Anatomikarlen, som hidtil	50 —
	1300 Rbd. = Sk.

til Samlingerne:

den anatomisk = physiologiske og anatomisk- pathologiske	400 —
Samlingen af kirurgiske Instrumenter	300 —
den pharmakologiske	50 —
Bibliotheket	306 —
	1056 — = —

Desuden have det kaspiske Legat, hvoraf efter Kvæstors Mening ikkun Halvdelen eller 54 Rbd. burde tilstaaes den første Bibliothekar, den anden Halvdel, med Tillæg af 6 Rbd. af nysnævnte Sum, eller ialt 60 Rbd., Underbibliothekaren, hvorefter til selve Bibliothekets Fornødenheder vilde blive 300 Rbd. tilbage. Imidlertid maa bemærkes, at Etatsraad Callisen foreløbigen har beholdt den hele Indtægt af bemeldte Legat.

2356 Rbd. = Sk.

	Fra forrige Side 2356 Rbd. = Ek.	
til forskjellige Udgifter, saasom til de nysnævnte smaa Reparationer	50 Rbd.	= Ek.
til Anskaffelse af Kadavera, Krania, m. fl. Gjenstande forsaavidt de vedkomme Examina og Forelæsninger, men ikke Samlingerne, hvortil nu egne Summer normeres	200 —	= —
— Brændsel, Lys, Olie m. v.	150 —	= —
— Protokoller, Skrivmaterialier, Porto, Nytaarsducører, m. m.	130 — 48 —	
	<hr/>	
	530 Rbd.	48 Ek.
til ekstraordinære Udgifter	100 —	= —
	<hr/>	
	2986 Rbd.	48 Ek.

Da der i det seneste Tidrum til Samlingen af kirurgiske Instrumenter ikkun havde været anvendt det ovenansførte Beløb af mindre end 100 Rbd. aarlig, idet vedkommende Professor ved Forelæsningerne havde benyttet sin egen Samling, var denne Samling derved kommet saaledes tilbage, at den nu aldeles ikke kunde benyttes ved Forelæsninger, og den ovennævnte Sum af 300 Rbd. aarlig vilde derfor end ikke være tilstrækkelig, naar der ikke tillige kunde strax anvises 3 à 400 Rbd. til Anskaffelse af de allervigtigste nyere Instrumenter, som ganske manglede; til den anatomisk-physiologiske og anatomisk-pathologiske Samling maatte de dertil ansatte 400 Rbd., som var langt mere end hvad dertil hidtil havde været anvendt, ansees som nogenlunde tilstrækkelig, men ogsaa som det yderste Minimum, især da herunder, ligesom ved de øvrige Samlinger, ogsaa maatte være indbefattet hvad der behøvedes til Skabe og andet Inventarium. Til den pharmakologiske Samling havde hidtil saa godt som Intet været anvendt; den dertil nu ansatte Sum var det mindste som kunde normeres, naar Samlingen overhovedet skulde bestaae. Til Bibliotheket antog man derimod, at noget mindre end hidtil kunde normeres, navnlig med Hensyn til sammes nøje Forbindelse med et andet Bibliothek, hvorom mere strax nedenfor. Til at kunne udbetale den ovennævnte til den kirurgiske Instrumentsamlings Restitution fornødne Sum, saavelsom Wartpengene til de entlebigede Reservekirurger, de Stipendier som endnu vilde være at udbetale til de allerede udnævnte Stipendiariere, med flere muligen paakommende aldeles ekstraordinære Udgifter, foreslog Kvæstor, at der maatte bestemmes en Sum af 1000 Rbd. aldeles ekstraordinært af den akademiske Fond, og dette Beløb er ogsaa til bemeldte Djemed opført paa Budgettet for 1843.

Det var ved denne Leilighed at Kvæstor, ved at bemærke, at Samlingernes tilbørlige Vedligeholdelse staaer i nøje Forbindelse ogsaa med den blotte økonomiske Side af Universitetet, saaledes som ovenfor berørt, henstillede om der ikke burde udnævnes en Kommitté af Professorer til aarligen at inspicere samtlige Universitetets Samlinger, for derefter om deres Tilstand til Direktionen at indgive Beretning, hvilken da maaske burde offentliggøres. Direktionen har over dette Forslag forlangt Konsistoriets Betænkning.

Med Hensyn til Akademiets Bibliothek, som i de senere Aar har været forenet med det Clasenske Literaturfællesskabs Bibliothek og begge samlede opstillede i Akademiets Bygning, opstod et særegent Spørgsmaal, som endnu ikke har fundet Afgjørelse.

Fakultetet foreslog nemlig, at Universitetsbibliothekets lægevidenskabelige Afdeling maatte udsøndres fra dette og forenes med hine to Bibliotheker til en særskilt bestaaende Samling, i hvilken Anledning Bibliothekskommissionen, efter Konsistoriums Opfordring, under 25de Maj afgav Betænkning.

Kommissionen var enig i at det maatte ansees ej alene overflødigt, men og uhenigtsmæssigt, at der særskilt bestaaer og fortsættes baade en lægevidenskabelig Afdeling af det almindelige Universitetsbibliothek og et særegt Fakultetsbibliothek, hvilket vilde medføre, dels at man adsplittede Kræfterne og ofte paa begge Steder kjøbte Exemplarer af de samme Skrifter, dels at Bogapparatet, for at oversees og benyttes fuldstændigt, maatte søges paa 2 Steder; for Konkurrencens Skyld behøves ikke to Bibliotheker, især da det store kongelige Bibliothek har og fortsætter en lægevidenskabelig Afdeling, og det var derfor vistnok rigtigst, at danne en muligst fuldstændig Samling. Ved en Sammensmeltning og Forening tilbød sig imidlertid en dobbelt Vej, dels den af Fakultetet foreslaaede, dels den modsatte, at nemlig de to forenede Bibliotheker indlemmedes i Universitetsbibliotheket. Kommissionen antog, at vigtige og overvejende Grunde talede for den sidstnævnte Vej, samtlige lægevidenskabelige Bogsamlingers Forbindelse med Universitetsbibliotheket, saafremt en saadan lod sig iværksætte; det bemærkedes, at man med Rette burde erklære sig imod hvad der kunde befordre Tendensen til Universitetets Opøsning i blotte Specialskoler og svække Forestillingen om dets Enhed og Samkvæmmet mellem dets Borgere. Just med Hensyn til de Lægestuderende vilde det være lidet ønskeligt, at de vænnes til saaledes at faae deres nærmeste Trang til Bøger tilfredsstillet ved et Specialbibliothek, at de derved afvænnedes med at benytte det almindelige Bibliothek for en flerfaldigere Dannelse; dernæst vilde ved et Specialbibliothek Administration og Kontorhold kræve forholdsvis langt større Bekostning, end Forøgelse og Udvidelse af et enkelt Sag i Universitetsbibliotheket, medens hint dog ikke kunde gøres tilgængeligt i saamange ugentlige Timer som dette er aabent; fremdeles vilde det ikke altid være saa ganske let, med Bestemthed at afgjøre, om en Bog hører hjemme i den lægevidenskabelige og pharmaceutiske Afdeling, eller i en anden tilgrændsende, f. Ex. naturhistorisk eller kemisk; de physiologiske og anatomiske Docenter, ligesom de Studerende selv og andre Læger, maatte dog ofte ty til Universitetsbibliothekets naturhistoriske Afdeling; endelig opstod en særegen Betænknelighed med Hensyn til de af afdøde Apotheker Assessor Møller for nogle Aar siden til Bibliotheket skænkede Bøger*), der udgjorde en meget betydelig Del af Bibliothekets pharmakologisk-pharmaceutiske Gren, da det efter Testamentets Ved syntes meget tvivlsomt, om de kunde henflyttes til et andet Lokale, og dog maatte Pharmakologien følge den egentlige Medicin. Imod disse Grunde antoges der ikke at ligge nogen væsentlig Modgrund i den større Bekvemhed som det kunde synes at ville medføre, at det samlede lægevidenskabelige Bibliothek blev opstillet i Nærheden af Hospitalet og paa det Sted hvor de fleste (men dog ikke alle) lægevidenskabelige Forelæsninger ville blive holdte, da for mange en ligesaa stor Bekvemhed vilde ligge i Bibliothekets Nærhed, og det hele Hensyn er underordnet (et andet Forhold finder Sted ved det botaniske Bibliothek, der paa Grund af den idelige Sammenligning af Planter med Beskrivelser og Afbildninger nødvendigvis maa være ved Haven); den Betragtning, at Bogindkjøbet ved et eget lægevidenskabeligt Bibliothek

*) Se Aarbog for 1839 S. 89.

med en lægeknyndig Bibliothekar muligen vilde kunne skee med omhyggeligere og kyndigere Udvalg, fandtes ligesaaletid afgjørende. Derimod paatrængte sig ved Sagens Overvejelse det Spørgsmaal, om Universitetsbibliothekets Lokale vilde kunne modtage den betydelige Tilvært som Indlemmelsen vilde medføre, og som, Dubletter og Tripletter fraregnede, vilde udgjøre maaske henved 5000 til 6000 Bind. Dette vilde ikke kunne skee uden ved Anbringelse af Tverreoler i Midten af de Kvadrater hvori Bibliothekstokalet er delt; og at disse uden Skade og Fare for Bygningen kunde anbringes, var vel ved Undersøgelse af en Bygningskyndig godtgjort, men ligesom dette vilde give Lokalet et Udseende af Overfyldning og borttage endnu mere af det allerede svage Lys, saaledes vilde derved det Tidspunkt rykkes nærmere, da det nuværende Bibliothekstokale vilde blive aldeles utilstrækkeligt, medens dette Tidspunkt vilde fjernes noget ved Afgivelsen af den lægevidenskabelige Afdeling; paa den anden Side maatte bemærkes, at Lokaleets Beskaffenhed dog ogsaa i en anden Henseende gjør det ønskeligt, at Universitetet kunde vinde en ny Bibliotheksbygning, da det hidtil ikke har været at forhindre, at Sne- og Regnvand et Par Steder har banet sig Vej gennem Tag og Loft ned i Bibliotheket og beskadiget Bøger; da derhos andre af Universitetets Samlinger dog om ikke lang Tid nødvendigvis ville fordre et nyt Lokale, vilde der ikke savnes Anledning til, hvis en ny Bibliotheksbygning kunde tilvejebringes, paa anden Maade at benytte det nuværende Bibliothekstokale. Saavidt Kommissionen havde erfaret, vilde derhos ogsaa i den kirurgiske Akademibygning ligesaa store Vanskeligheder kunne opstaae ved at skaffe passende Plads for nogen betydelig Forøgelse.

Imidlertid vilde Udførelsen af den af Kommissionen antydede Plan endelig beroe paa Indvilgelse fra Vedkommendes Side paa det Clasfenske Literaturselekskabs Bibliotheks Begne. Dette Bibliothek er dannet og foreges dels ved Hjælp af en aarlig Pengesum fra det Clasfenske Fideikommis, dels ved Bidrag af Medlemmerne i et medicinsk kirurgisk Læseselskab. Fideikommisset udbetaler nemlig aarlig 500 Rbd. nærmest til Udgivelse af „Bibliotheket for Læger“, men da dette Tidsskrift nu dækker sig selv, anvendes Pengene til Bogindkjøb. De for Medlemmernes Bidrag og hine 500 Rbd. (efter Fradrag af Administrationsomkostninger) anskaffede Tidsskrifter, og tildels ogsaa Bøgerne, cirkulere mellem Medlemmerne og afgives dernæst til Bibliotheket.

Fra Direktionen for det Clasfenske Fideikommis antog Kommissionen, at der ikke vilde møde nogen Indsigelse mod den foreslaaede Indlemmelse, især naar Literaturselekskabs Bøger forsynedes med et særegt Mærke. Men ogsaa Selskabets Samtykke maatte erhverves. Uagtet der nu, under Forudsætning af et saadant, dog vilde opstaae et noget kompliceret og indtil en vis Grad anomalt Forhold ved Forbindelsen mellem Universitetsbibliotheket og et Bibliothek der ansees for at tilhøre et Selskab, antog Kommissionen dog, naar Selskabets Medlemmer, efter at have haft Bøger og Journaler til Cirkulation, renoncere paa videre Ret til Bogsamlingen, at de øvrige Vanskeligheder, skjønt ikke ganske ringe, dog ikke vilde opveje de anførte Grunde for den foreslaaede Forbindelse.

Skulde den af Fakultetet foreslaaede Afsondring af Universitetsbibliothekets lægevidenskabelige Afdeling og Dannelse af et Fakultetsbibliothek foretrækkes, maatte det naturligtvis paalægges Bestyrelsen for det særskilte Bibliothek at tage passende Hensyn til de Studerendes Tarv ved Anskaffelse af Haand- og Lærebøger. Men Kommis-

missionen troede ikke, at der til et saadant særffilt Bibliothek kunde eller burde søges nogen væsentlig finansiel Understøttelse fra Universitetsbibliothekets nuværende Fond. Dette Bibliothek havde hidtil, just fordi det Classenske Literatursekselskab ansaaes for i stor Udstrækning at sørge for den medicinsk-kirurgiske Journalistik, i høj Grad indskrænket sig i denne Retning, og selv hvad den øvrige medicinske Literatur angik, kunde kun en liden Del af den til det egentlige Bogindkjøb anvendte Sum tilfalde denne Side. Det Beløb der saaledes ialtsald kunde blive at afgive, vilde neppe overstige 100 à 150 Rbd. aarlig, hvilken Sum formentligen burde beholdes til Fordeling paa Universitetsbibliothekets øvrige Fag, medens det lægevidenskabelige Specialbibliothek andetsteds fra burde søge den fornødne Forøgelse af sine Indtægtskilder. Et i det kirurgiske Akademi's Bibliothek værende ikke ganske ringe Antal af Bøger i nogle Grene af Naturhistorien burde under alle Omstændigheder afgives til Universitetsbibliotheket.

Ifølge Konfistoriums Indstilling, som ganske havde tiltraadt Kommissionens Betænkning, blev denne ved Direktionens Skrivelse af 6te Aug. bemyndiget til at indlede Forhandlinger med Vedkommende paa det Classenske Literatursekselskabs Bibliotheks Vegne angaaende dettes Indlemmelse i Universitetsbibliotheket; hvilke Forhandlingers Resultat dog endnu ikke er bleven bekjendt.

Med Hensyn til den ved det forrige kirurgiske Akademi ansatte og med dette til Universitetet overgaaede Conservator Musæi, Regimentskirurg Ipsen, bemærkes at Direktionen, foranlediget ved en Forespørgsel fra denne Embedsmand og efter foregaaende Brevvevling med Fakultetet, ved Skrivelse af 20de Decbr. har tilkjendegivet ham, at hans Stilling efter det kirurgiske Akademi's Indlemmelse i Universitetet er i Forhold til dette og det nuværende lægevidenskabelige Fakultet uforandret den samme som forhen i Forhold til Akademiet, og at det iøvrigt ansees som en Selvfølge, at han, skjønt ikke Medlem af Fakultetet, er baade berettiget og forpligtet til at lade Anmeldelserne om de Dissektionsøvelser han har at holde med de Studerende indføre i Universitetets Lektionskatalog.

Med Hensyn til Samlingerne tilføjes endnu, at det af Konfistorium er bleven Kvæstor tilkjendegivet, at den til den anatomisk-physiologiske og anatomisk-pathologiske Samling normerede Sum bliver at udbetale til Professor Stein; at Konfistorium ikke har villet udnævne nogen Eforus for det Kølpinke Legat saalænge Sagen om Bibliothekernes Forening er uafgjort, men at den normerede Sum til Bogsamlingen, saavel som Legatets Rente, indtil videre bliver at udbetale til Etatsraad Callisen.

Efterat der allerede tidligere til en vis Grad havde været indrommet de i Kjøbenhavn og de i Hertugdømmene Slesvig og Holsten examinerede theologiske Kandidater gjensidig Afgang til Ansættelse i gejstlige Embeder i Hertugdømmene og i Kongeriget, blev, som bekjendt, af det danske Kancelli, efter forudgaaet Brevvevling med det slesvig-holstenske, udvirket en kongelig Resolution af 2den Novbr. 1811 (Forordning for Hertugdømmene

dateret 9de November samme Aar), hvorefter de i Hertugdømmene examinerede Kandidater, under Forudsætning af at den fornødne Sprogkundskab nærmere godtgjøres, skulle indrømmes lige Udgang med de i Kjøbenhavn examinerede Kandidater til gejstlige Embeder i Kongeriget, i Forhold til deres Examenskarakter, ligesom ved Besættelse af disse Embeder i Hertugdømmene det Samme skal gjælde for Kjøbenhavnske Kandidater.

Med Hensyn til disse Bestemmelser indkom til den i Aaret 1840 afholdte Slesvigsk Stænderforsamling Andragender fra et stort Antal af Præster i Provstierne Haderslev, Lønder og Abenraa, der gik ud paa, at der ved Forskjelligheden af de i Danmark og de i Hertugdømmene bestaaende Examensindretninger og de afvigende Lovbestemmelser angaaende den de theologiske Kandidater i Forhold til den opnaaede Examenskarakter tilkommende Udgang ved Besættelsen af gejstlige Embeder, ikke ved den saaledes trufne Anordning var for de i Hertugdømmene examinerede Kandidater opnaaet en billig Gjensidighed. Stænderforsamlingen tiltraadte denne Anskuelse og indgav i Anledning heraf enstemmigen en Petition til Hs. Maj. Kongen om, at den ommeldte Anordning maatte vorde ophævet og istedet derfor den Bestemmelse givet, at i Fremtiden i Hertugdømmene Slesvig og Holsten ingen Præst eller Kandidat, hvad enten han af Fødsel er en Dansk eller Slesvig-Holstener, maa ansættes, som ikke har underkafstet sig Overkonsistorialexamen, og at Minimum for Angivelsen af de Embeders Indtægter hvortil kun Kandidater med første Karakter tør melde sig, baade i Kongeriget og i Hertugdømmene skal fastsættes til en lige Sum, omtrent 533½ Rbd. eller 1000 Mk. Kurant.

I denne Petition*) blev, til Begrundelse af den Anskuelse, at de theologiske Kandidater fra Hertugdømmene vare deterioris conditionis end de Kjøbenhavnske, væsentligen fremhævet, at de i Kjøbenhavn og de i Hertugdømmene tilbedte Examenskarakterer, endskjønt lige i Antal, dog ikke ere lige i Værdi, hvilket formentligen allerede fremgik deraf, at 2den og 3die Karakter i Hertugdømmene hver har 4 Grader, i Kjøbenhavn derimod ingen Gradationer; desuden er ogsaa Sammensætningen af den examinerende Autoritet, som kun i Kjøbenhavn i Hovedsagen bestaaer af Kandidaternes hidtilværende Lærere, og Maaden hvorpaa Forberedelsen til Proven skeer, forskjellig paa begge Steder, ligesom i Kjøbenhavn den philologiske, filosofiske og theologiske Prøve, og denne sidste theoretiske og praktiske Del, afholdes hver for sig og til forskjellige Tider, medens i Hertugdømmene Examinanderne blive prøvede paa engang saavel i Theologiens Hjælpe- som Hovedvidenskaber og i det Praktiske, og derfor paa samme Tid maae have Alt paa rede Haand. Heraf fremgik formentligen, at det maatte være meget lettere at opnaae en god Karakter i Kjøbenhavn, end i Hertugdømmene, hvilket og fandt Bekræftelse i Resultatet af de i en lang Række af Aar paa begge Steder afholdte Examina; i Tidsrummet 1830—39 inklusive havde saaledes af 486 ved Universitetet her examinerede Kandidater 256 opnaaet bedste Karakter, medens i samme Tidsrum af rigelig 200 i Hertugdømmene examinerede Kandidater kun 5 var tilkjendt første Karakter. Karakterernes forskjellige Værdi syntes ogsaa at være anerkjendt i de gjeldende Lovbestemmelser, derved at i Kongeriget kun Kandidater med bedste Karakter maae ansøge om gejstlige Embeder der angives til 200 Rbd. og

*) Slesvigsk Stændertidendes 2det Bilagshefte S. 553—59.

derover, hvorimod i Hertugdømmene Kandidater med 3die Karakter kunne melde sig til ethvert Landsbykald der ikke er anslaaet til 533½ Rbd. eller 1000 Mk. Kurant og derover. Ifølge disse Bestemmelser, i Forbindelse med Ord betydningen af merbemeldte Anordning, kunde alle Kjøbenhavnste Kandidater i Theologien konkurrere om de fleste Præstekald i Hertugdømmene, fordi Angivelsen af disse ikke udgjør 1000 Mk. Kurant, medens Kandidater fra Hertugdømmene, med Undtagelse af de enkelte som have opnaaet første Karakter, kun kunde ansøge om meget smaa Præstekald i Danmark. At dette for de sidstnævnte Kandidater ufordelagtige Forhold i Virkeligheden finder Sted, lærer en mangeaarig Erfaring, og en Forandring deri syntes saameget billigere, som Forholdet mellem de theologiske Kandidaters og Præstekaldenes Antal i Danmark er langt gunstigere end i Hertugdømmene. Stænderforsamlingen tilsojede endelig, at ved de foreslaaede Bestemmelser ikke vilde opnaaes andet, end hvad der allerede var bestemt for Lauenborgske Kandidater, idet disse, naar de attraae Ansættelse i Hertugdømmene Slesvig og Holsten, maae underkaste sig den der indrettede Dverkonfistorialexamen.

Efter det kongelige Slesvig-holsten-lauenborgske Rancelli's Mening kunde dette Stænderforsamlingens Andragende, forsaavidt det gik ud paa at Kvalifikation til Embedsansættelse for theologiske Kandidater fra Kongeriget og fra Hertugdømmene Slesvig og Holsten, skulde være betinget af, at Vedkommende havde bestaaet Proven i den Del af Landet i hvilken han onskede Ansættelse, ikke egne sig til at tages i Betragtning. En saadan Indskrænkning vilde nemlig hverken kunne bestaae med de for alle de nævnte Dele af Landet ligegyldende Indfødslove, eller finde tilstrækkelig Hjemmel i den fornødne Omhu for Bestyrelsen af de geistlige Embeder ialmindelighed, idet Afholdelsen af Examen, saavel i Danmark som i Hertugdømmene, maa give den fornødne Garanti for tilstrækkelig Duellighed til at bestyre et geistligt Embede i hvilken som helst Del af Landet, hvilket heller ikke af Stænderforsamlingen var sat i Tvivl. Imod de heraf fremgaaende Grunde for Vedblivelsen af de i Danmark og de i Hertugdømmene prøvede Kandidaters gjensidige Udgang til Embedsansættelse kunde den af Stænderforsamlingen fremhævede Betragtning, at der ved de bestaaende Provers forskjellige Indretning ikke kunde tages ligemeget Hensyn til Kvalifikationens Grad ved Befordring til Embeder, saameget mindre indrømmes afgjørende Vægt, som en saadan Ulempe turde lade sig afhjælpe uden væsentlig Forandring af den bestaaende Indretning. Det turde heller ikke være rigtigt at anføre det med Hensyn til Hertugdømmet Lauenborg for Tiden endnu bestaaende Forhold som Grund for den foreslaaede forandrede Bestemmelse. Ligesom nemlig de derværende Indretninger i flere Henseender afvige fra dem i de øvrige Dele af Landet, saaledes er dette ogsaa Tilfældet med Hensyn til den ved det derværende Konfistorium indførte theologiske Examen; imidlertid er der allerede bleven Tale om en forandret Indretning af denne Prøve, hvorved tillige vil blive at tage i Overvejelse, hvorvidt den mellem Danmark og Hertugdømmene Slesvig og Holsten allerede bestaaende gjensidige Udgang til Embedsansættelse for theologiske Kandidater kunde være at udvide ogsaa til hint Hertugdømme, hvilket ikke kunde andet end synes onskeligt. Derimod turde der vel være Anledning til, under væsentlig Overholdelse af den i Aaret 1811 truffne Anordning, i Henseende til Forholdet af de Examenskarakterer der tildeles her og i Hertugdømmene, og til den sig derefter rettende Udgang til geistlige Embeder, at træffe nærmere Bestemmelser for at sikre en billig Reciprocitet. Naar Stænderforsamlingen i denne Henseende havde

udtalt den Anskuelse, at ifølge den ommeldte Anordning den respektive i Danmark og i Hertugdømmene for Dagen lagte Duelligheds Grad ikke var indrømmet fuldkommen lige Gylbighed, saa turde dette vistnok ikke være uden Grund. Det turde saaledes være indlysende, at naar de Kjøbenhavnſke Kandidater med *Laudabilis*, hvis Antal, efter Stænderforsamlingens Angivelse, i det ovennævnte Tidsrum havde udgjort af 486 Examinander 256, ved Besættelsen af geistlige Embeder i Hertugdømmene skulde agtes lige med de der examinerede Kandidater med første Karakter, som i samme Tidsrum kun havde været 5 af 283, og paa den anden Side alle Kandidater i Hertugdømmene med anden Karakter, uden Hensyn paa Graden af denne, være udelukkede fra at ansøge om de Kandidater med *Laudabilis* forbeholdte Præstekald i Danmark, vilde et indbyrdes lige Hensyn til den for Dagen lagte Kvalifikation, saaledes som dog ved den i Aaret 1811 trufne Bestemmelse var tilſigtet, ikke finde Sted. Kancelliet skjønnede saaledes ikke rettere, end at der kunde være Anledning til nærmere at fastsætte Karakterernes Forhold, og at det da turde være rigtigst, kun at stille dem af de Kjøbenhavnſke Kandidater som havde opnaaet *Laudabilis* med Udmærkelse, paa lige Fod med Kandidater fra Hertugdømmene med første Karakter, og paa den anden Side at sætte dem af de sidstnævnte som en af de tre højere Gradationer af anden Karakter (mit „Auszeichnung“, „rühmlicher“ und „sehr rühmlicher Auszeichnung“) var tilkjendt, i Klasse med Kjøbenhavnſke Kandidater med *Laudabilis* uden Udmærkelse. Derfor turde navnlig den Erfaring tale, at af de i Tidsrummet fra 1830—39 inklusive i Hertugdømmene examinerede 283 Kandidater kun 18 havde erholdt anden Karakter med 1ste, 38 med 2den og 50 med 3die Grad af Udmærkelse, og det hele Antal af de med en af de højere Grader af anden Karakter forsynede Kandidater saaledes kun udgjort 106, altsaa langt fra ikke Halvdelen, medens de i Kjøbenhavn i samme Tidsrum examinerede Kandidater med Karakteren *Laudabilis* udgjøre mere end Halvdelen. Ved en saadan nærmere Fastsættelse af Karakterernes gjensidige Forhold vilde den yderligere Bestemmelse hvorpaa Stænderforsamlingens Petition gik ud, at Minimum for Angivelsen af de Præstekald som kun kunne søges af Kandidater med første Karakter, i Danmark ligesom i Hertugdømmene maatte forhøjes til 533½ Rbd. eller 1000 Mk. Kurant, efter Kancelliets Mening ikke behøves. En billig Reciprocitets Fordringer syntes nemlig tilstrækkelig fyldestgjorte, naar kun i enhver Del af Landet Kandidater af lige Kvalifikation tilſikkes en lige Udgangsstet i Forhold til de for samme isvrigt gjeldende Lovbestemmelser; hvortil kommer, at den af Stænderforsamlingen anførte Forskrift for Hertugdømmene, hvorefter ved Præstekald der ere anslaaede til 533½ Rbd. eller 1000 Mk. Kurant, foruden Præster og Stolemænd kun Kandidater af første Karakter skulde komme i Betragtning, kun er gjeldende for saadanne Valg-Præstekald hvortil Kirkevisitatorerne i Landsherfskabets Navn udøve Præsentationsret, hvorimod med Hensyn til de talrige Præstekald hvortil Kommuner eller Privatpersoner tilkommer Præsentations- eller Bokationsret en lignende Indskrænkning ikke hidtil er fundet passende.

Da det oftnævnte Kollegium havde udbedet sig det danske Kancellis Yttringer over Sagen og dette i samme Anledning tilskrevet Universitets-Direktionen, indhentede denne det theologiske Fakultets Betænkning.

Fakultetet yttrede i denne, at forsaavidt det Næsvisg-holsien-lauenborgſke Kancelli syntes tilbøjeligt til med Stænderforsamlingen at antage, at en forskjellig Værdi af de

tildelte Karakterer allerede er naturlig Folge af den forskjellige Indretning af den theologiske Examen i Kjøbenhavn og i Slesvig, maatte Fakultetet meget betvivle, at en nærmere Undersøgelse skulde føre til det Resultat, at Fordringerne til den videnskabelige Dygtighed skulde være større ved Examen i Hertugdømmene end ved den i Kongeriget. Naar der i denne Henseende var bleven lagt Vægt paa, at Examen i Hertugdømmene i Modsætning til den Kjøbenhavnske, omfatter saavel Hjelpe- som Hovedvidenskaberne, og at Kandidaten tillige har at godtgjøre sine Kundskaber og sin Færdighed i det Praktiske, saa at han paa samme Tid maa være forberedt paa Meget, hvoraf for den Kjøbenhavnske Kandidat endel er henlagt til særskilte Prover, maatte herved bemærkes, at forsaavidt de saakaldte forberedende og Hjelpevidenskaber*) staae i umiddelbar Forbindelse med Theologien (Philosophi, Philologi, almindelig Verdenshistorie, Religionshistorie, Litterærhistorie osv.), ere disse ingenlunde udelukkede fra de theologiske Kandidaters Examen i Kjøbenhavn, men udgjøre tvertimod, om de end ej opstilles som særskilte Fag, integrerende Dele af den. Forsaavidt derimod under hint Navn henføres adskillige Videnskabsfag som ikkun staae i fjern Berørelse med Theologien (f. Ex. Physik), da tør der vel neppe tillægges en saadan Examination, der anstilles i disse Fag af Mænd hvis Studium og Virksomhed høre andetsteds hen, nogen synderlig Betydning, eller nogen betydelig Forberedelse dertil fra Examinandens Side antages nødvendig**). I alle Tilfælde vilde Omfanget af de Videnskaber Examens Kreds indbefatter, ikke i og for sig kunne afgive Maalestoffet for Vanskeligheden af en Examen, eller medføre Nødvendigheden af en grundigere Forberedelse. Ligesaalidet kunde, efter Fakultetets Mening, den Omstændighed, at ved theologisk Examen i

*) Det hedder om disse i „Verordnung wegen der Candidaten des Predigtamts und der mit ihnen vor ihrer Beförderung anzustellenden Prüfungen“ etc. af 6te Aug. 1777 § 7: In Absicht auf die vorbereitenden Kenntnisse ist besonders zu untersuchen, wie weit der Candidat (bey dem billig die Kunde der Muttersprache und die Fertigkeit sich darin auszudrücken vorausgesetzt wird) es im Lateinischen gebracht habe und sich darin grammatisch richtig, deutlich und rein auszudrücken wisse, ob er das Griechische des neuen Testaments völlig verstehe, und wie fern er mit den griechischen Profan-Skribenten und der Übersetzung des alten Testaments von den 70 Dolmetschern bekannt sey, welche Kunde des Hebräischen, wie auch des Chaldaischen das in der Bibel vorkömmt, er besitze, ob er die Philosophie in ihren gemeinnützligen Theilen kenne, und das Wichtigste aus der Logik, Ontologie, Psychologie, natürlichen Theologie und praktischen Philosophie, wie auch aus der Physik, so weit sie die Absicht und den Nutzen der allgemein bekannten Gegenstände der Natur lehrt, und zum Vortheil der Religion anwendet, begriffen habe, wie viel er von der weltlichen Geschichte und von dem Nützlichsten aus der Rhetorik wisse.

**) For at vinde en saa nøjagtig Kundskab som det var Fakultetet muligt at erholde om den theologiske Examen i Hertugdømmene, havde det benyttet den af et forhenværende Medlem af Examenskollegiet i Glückstadt, nuværende Sognepræst, Dr. Johannsen meddelte Fremstilling: das Oberconsistorial-Examen in den Herzogthümern Schl. u. Holst. (S. H. L. Provinzialberichte 1832 3 H.). Ved Opregningen af de forskjellige forberedende og Hjelpevidenskaber hvori Kandidaterne prøves ved den theologiske Examen i Hertugdømmene, angives her tillige de Hovedpunkter hvorom Examinationen i hine Fag plejer at bevæge sig. Det hedder saaledes f. Ex. om Proven i Naturvidenskaberne: „aus den Naturwissenschaften werden sodann vornämlich solche Gegenstände vorgenommen, mit denen der Prediger nothwendig bekannt seyn muß, um durch Hinweisung auf die Natur nach dem Beispiele Jesu theils die erhabenen Religionsthehren des Christenthums desto anschaulicher zu machen, theils um dem Aberglauben mit Erfolg zu wehren.“

Kjøbenhavn Profesorerne, hvis Forelæsninger de Studerende have hørt, ere Examinatorer, medens theologisk Examen i Slesvig anstilles af et Examinationskollegium, hvoraf kun en af det Kieler Universitets Profesorer har Sæde, ansees for at gjøre Examen lettere paa hint Sted, end paa dette. Thi om der end, med Hensyn til Indsyndelsen paa de Studerendes videnskabelige Dannelse ialmindelighed, kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt den theologiske Examen bør anstilles af de Studerendes egne Lærere, eller det er hensigtsmæssigere at Examen overdrages til et ganske fra Fakultetet adskilt, eller med enkelte af Fakultetets Medlemmer forbundet, Examinationskollegium, ligger det i Sagens Natur, at hvor Examen er indrettet paa sidstnævnte Maade, vil Prøven i flere Henseender mere bevæge sig i Kredsen af de almindeligere, for den praktiske Anvendelse frugtbare, Hovedpunkter i hver Disciplin, medens der under den førstnævnte Indretning vil være Sandsynlighed for en strengere og dybere gaaende videnskabelig Form af Examinationen. Herved turde den tilsyneladende større Vanskelighed opvejes, som opstaaer for de Studerende ved at skulle aflægge Prøven for Videnskabsmænd hvis Systemer og Anskuelser ere dem mindre bekendte, end de akademiske Lærere hvis Foredrag og Vejledning de have benyttet.

Derimod var Fakultetet aldeles villigt til at indrømme, at den ved den kongelige Resolution af 1811 tilsigtede Gjensidighed i Afgang til geistlige Embeder forhindres, og at de slesvigiske Kandidater stilles i et langt ugunstigere Forhold end de kjøbenhavnske, forsaavidt et helt forskjelligt Karakter-system er gjeldende ved den theologiske Examen i Kjøbenhavn og ved Dverkonfistorialexamen i Slesvig, overensstemmende med hvad af Stændersamlingen og Kancelliet var oplyst og udviklet. Rigtigheden af den af sidstnævnte foreslaaede Bestemmelse, at kun de Kandidater som ved den theologiske Examen i Kjøbenhavn have erholdt *Laudabilis* med Udmærkelse, skulle agtes lige med de i Hertugdømmene examinerede Kandidater som have erholdt første Karakter, vilde vistnok, efter hvad Fakultetet bemærkede, saameget lettere indrømmes, som det maa ansees grundet i en Misforstaaelse, at Karakteren *Laudabilis*, ihvorvel den almindeligen kaldes „bedste Karakter“, skulde betragtes som den første Karakter, da som saadan i Virkeligheden kun kan gjelde *Laudabilis* et quidem egregie. At denne stilles jevnfides med første Karakter i Hertugdømmene, vilde ogsaa vise sig som det Rette ved at sammenligne det hele Antal af de i et vist Tidsrum i Kjøbenhavn examinerede theologiske Kandidater, og dem af disse der have erholdt *Laudabilis* et quidem egregie, med Antallet af dem der i det samme Tidsrum i Hertugdømmene ere examinerede og Antallet af dem som deraf have erholdt første Karakter. Saaledes have i Tidsrummet 1830—39, efter den ovennævnte Oplysning, af 283 theologiske Kandidater i Hertugdømmene kun 5 erholdt første Karakter; i samme Tidsrum have af 737 Kandidater i Kjøbenhavn kun 11 erholdt *Laudabilis* et quidem egregie. Med Hensyn til den anden foreslaaede Bestemmelse, at nemlig theologiske Kandidater som i Kjøbenhavn have erholdt *Laudabilis* uden Udmærkelse, skulde stilles lige med de i Hertugdømmene examinerede Kandidater som have erholdt anden Karakter med nogen af de højere Grader, fandt Fakultetet Anledning til først at gjøre opmærksom paa, at den slesvigiske Stændersamplings Angivelse, saavel af de ved Kjøbenhavns Universitet examinerede Kandidaters Antal i det Hele i det oftnævnte Tidsrum, som af dem hvilke deriblandt have erholdt Karakteren *Laudabilis*, var urigtig. Ifødetfor at disse Tal, som oven anført, vare angivne til respektive 486 og 256, oplyste

Fakultetet, at Totalantallet af de examinerede Kandidater havde udgjort 737, og Antallet af dem blandt disse som Laudabilis var tilkjendt, 294 foruden de nylig nævnte 11 Egregiister. Det var saaledes ikke, som af Stænderforsamlingen angivet, Flertallet af theologiske Kandidater der havde opnaaet Laudabilis, men ikkun omtrent to Femtedele, hvilket er næsten det samme Forhold hvori de af Kandidaterne fra Hertugdømmene der have erholdt anden Karakter af en af de højere Grader (106) staae til det hele Antal af de der examinerede Kandidater (283). Uagtet det nu maa indrømmes, at slige Talsforholde kunne være megen Omverling underkastede, og, forsaavidt som Indflydelse af Tilfældigheder*) ikke er udelukket, ej afgive nogen aldeles paalidelig Basis, maatte Fakultetet dog efter Omstændighederne erkjende den af det Slesvig-holsten-lauenborgske Rancelli med Hensyn til hint Forhold foreslaaede Regel, at nemlig Karakteren Laudabilis i Kjøbenhavn skal agtes lige med den i Hertugdømmene gjeldende anden Karakter med nogen af de højere Grader, for at være den hensigtsmæssigste til at opnaae en billig Reciprocitet. Men da der mellem Laudabilisterne blandt de Kjøbenhavnske Kandidater gives en betydelig Forskjel i Graden af Dygtighed, som ikke udtrykkes ved Angivelsen af den blotte Karakter, maatte Fakultetet tillige andrage paa, at der ved geistlig Embedsbesættelse, hvor hine Kandidater konkurrere med Slesvigke Kandidater med anden Karakter af nogen af de højere Grader, maatte, saalænge den forskjellige Værdi af Karakteren Laudabilis ikke paa anden Maade angives, blive taget særligt Hensyn til de Examinatsater som meddeles de Kjøbenhavnske Kandidater af det theologiske Fakultet, for at ikke de fortrinligste af Laudabilisterne skulde være udsatte for at stilles lige med, eller endog, formedelt en ringe Forskjel i Anciennitet, sættes tilbage for Slesvigke Kandidater som have ringeste Grad af Udmærkelse.

Løvrigt tilføjede Fakultetet, at Spørgsmaalet om Karakterernes Forhold ikke dermed var i sin Fuldstændighed drøftet, da dertil vilde udfordres, at der ogsaa maatte være taget Hensyn til Karaktererne under Laudabilis og under den i Hertugdømmene gjeldende anden Karakter af de højere Grader. Disse Karakterer havde imidlertid Rancelliet ladet uomtalte, idet af Sammes Skrivelse alene saaes, at efter Gradrag af de 5 Kandidater med første og 106 Kandidater med anden Karakter af en af de højere Grader, ialt 172 Kandidater i Tidrummet 1830—39 havde erholdt anden Karakter af ringeste Grad, eller tredje Karakter af nogen af dennes 3 Grader. Da Fakultetet ikke selv var i Besiddelse af de nødvendige Oplysninger angaaende Antallet af de respektive Kandidater med disse Karakterer, kunde det heller ikke gjøre Forslag om i hvilket Forhold de Kjøbenhavnske Kandidater med Haud illaud., hvis Antal i det oftnævnte Tidrum havde udgjort 345, og med Non contemendus, hvis Antal var 87, maatte blive at stille til bemeldte Kandidater fra Hertugdømmene.

Efterat denne Betænkning, som Direktionen i det Hele tiltraadte, var bleven det danske Rancelli tilstillet, blev Sagen afgjort ved en kongelig Resolution, som blev bekendtgjort af sidstnævnte Kollegium ved en saaledes lydende Plakat, dateret 21de Juli 1842:

*) Det turde saaledes fortjene Opmærksomhed, hvad i den ovennævnte Fremstilling berettes, at i sin Tid Udsaldet af den theologiske Examen i Gottorp og af den i Glückstadt, endstjont disse vare indrettede aldeles paa samme Maade, dog ikke stemmede overens.

Paa en af det kongelige Slesvig-holsten-lauenborgske Kancelli, i Anledning af et af de raadgivende Provinzialstænders Forsamling for Hertugdømmet Slesvig i Aaret 1840 til Hans Majestæt indgivet Andragende, og efter Overlæg med undertegnede Kollegium, nedlagt allerunderdanigst Foreskilling, har det behaget Hans Majestæt, med Hensyn til den ved den allerhøjeste Resolution af 2den Oktober 1841 fastsatte gjensidige Afgang til Embedsansættelse for de i Kongeriget Danmark og Hertugdømmene Slesvig og Holsten examinerede Kandidater i Theologien, under 29de f. M. aller-naadigst at resolvere:

at den ved Examen i Hertugdømmene Slesvig og Holsten meddelte „første Karakter“ skal agtes lige med Karakteren „Laudabilis et quidem egregie“ ved Kjøbenhavns Universitet, og „anden Karakter“ af en af de højere Grader ved Examen i Hertugdømmene anses lige med Karakteren „Laudabilis“ ved Kjøbenhavns Universitet; dog at der i Henseende til Karakteren „Laudabilis“ bliver at tage særdeles Hensyn til de af det theologiske Fakultet ved Kjøbenhavns Universitet meddelte Examensvidnesbyrd.

Hvilket herved kundgjøres til alle Vedkommendes Efterretning.

I Henseende til Universitetets videnskabelige Virksomhed og hvad dermed staaer i Forbindelse, skal her først omtales Forandringerne i Lærerpersonalet og blandt de øvrige Embedsmænd, ved Dødsfald, Ansættelser m. m.

Ved Døden afgik den 26de Juni Universitetets Rektor, Professor ordinarius i Philologi og Arkæologi, Kommandør af Dannebrog og Dannebrogsmænd, Gehejmlegationsraad Dr. Phil. Peter Oluf Brøndsted, efter et Sygeleje af 10 Dage, foranlediget ved et Fald med Hesten, i den endnu kraftige Alder af 61½ Aar (født 17de Novbr. 1780). Ved dette beklagelige Dødsfald mistede Universitetet en af sine største Prydelser, en Videnskabsmand som ved sin Kundskab til Oldtiden, sin Lærdom og sine Skrifter havde erhvervet sig et berømmeligt Navn saavel udenlands som hjemme, og ved sin elskværdige Karakter en talrig Kreds af Venner. Den Ufødte var bleven ansat ved Universitetet, som Professor extraordinarius, i Aaret 1813, men erholdt i 1818 kongelig Dispensation paa to Aar for at kunne foretage en videnskabelig Udenlandsrejse til Italien, hvilken Dispensation senere flere Gange forlængedes, indtil han mod Slutningen af 1832 blev udnævnt til Professor ordinarius, dog uden Sæde i Konfistorium indtil en Plads i samme i det philosophiske Fakultet blev ledig, hvilket først indtraf i 1841. At han afgik ved Døden i sit Rektorat, er et Tilfælde som, saavidt vides, i de sidste 100 Aar kun er indtruffet engang før, nemlig i Aaret 1780 med den ældre Schlegel.

En anden højhædret og dybtavnet Hedengangens, Komponisten Professor Veyfes, Død skal her omtales, mindre paa Grund af hans Forbindelse med Universitetet (som Organist ved Frue Kirke), der kun var middelbar, end fordi dette nylig havde hædret og erkjendt hans sande Adkomst til Navnet Videnskabsmand, ved at overrække ham, ifølge dertil meddelt kongelig Tilladelse, Wresdiplom som Dr. Philos. paa hans Embedsjubilæum, som indtraf den 4de April. Han døde den 9de Oktbr. henimod 70 Aar gammel.

Ved Døden afgik ligeledes en af Universitetets underordnede Embedsmænd, botanisk Gartner *Otto Josias Nikolaj Mørch*, som døde den 25de Juli, efter længere Tids Svagelighed, i en Alder af 43 Aar. Han havde været ansat i denne Stilling siden Aaret 1829, da han af Konsistorium, med kongelig Approbation, blev antaget.

De Ansættelser og Forfremmelser som have fundet Sted, ere tilbøielig allerede i det Foregaaende omtalte.

5 ny Professore ere ansatte i det ved det kirurgiske Akademi's Indlemmelse dannede lægevidenskabelige Fakultet, nemlig de ovennævnte 4 med Akademiet overgaaede Professore, for hvilke under 17de Januar bleve udfærdigede Bestallinger: Etatsraaderne *Carl Christoffer Vithusen* og *Adolf Carl Peter Callisen* som Professore ordinarii, Professor *Jakob Christian Johan Henrik Gundelach-Møller* som Professor ordinarius og konsistorialis, og Professor *Dr. Sophus August Vilhelm Stein* som extraordinarius; samt senere hidtilværende Reservekirurg ved Akademiet *Dr. Med. Andreas Gartner Sommer*, hvem under 18de Febr. det ene af de to i Fakultetet oprettede Lektorater blev forundt med Titel af Professor extraordinarius.

Til Professor ordinarius og Assessor i Konsistorium i den ved Gehejmelegationsraad Brøndsted's Død ledigblevne Plads udnævntes under 27de Juli Professor i Philologien, *Dr. F. C. Petersen*, saaledes at han tillige som yngste Konsistorialis i det philosophiske Fakultet overtog Forretningerne som Sekretær i Konsistorium istedetfor Professor *Reinhardt*, som fratraadte denne Post. Til Professor extraordinarius udnævntes under 23de Decbr. hidtilværende Lektor i det philosophiske Fakultet, *Mag. Edvard August Scharling*.

Til Assistent ved Professore i komparativ Anatomi i Kandidat *Ravns* Sted, der fratraadte denne Post efter at have i 2 Aar fungeret i samme, udnævnte Konsistorium paa et Aar fra 1ste Novbr. at regne, under Dde s. M., Kandidat i Lægevidensskaben *G. C. S. Lehmann*. Ligeledes har det lægevidenskabelige Fakultet under 31te Decbr. antaget til Prosektorer ved Fakultetet, i Henhold til den kongelige Resolution af 6te Novbr., Kandidaterne *L. U. Brion* og *V. C. F. Bondesen*.

Til Gartner ved den botaniske Have udnævnte Konsistorium den 5te Oktober første Svend ved Haven *August Veilbach*, som tidligere, ifølge Konsistorii Befaling og Indstilling, ved kongelig Resolution af 6te Maj var forundt Prædikat af Undergartner. Dette Konsistorii Valg blev under 21de Oktbr. allernaadigst approberet. Den Udnævnte er den samme som flere Gange af Universitetets Kasse er tilstaaet Understøttelser til en for at fuldende hans Uddannelse foretaget Udenlandsrejse (se Aarb. s. 1841 S. 49), fra hvilken han blev hjemkaldt noget før dens Fuldendelse for at overtage Bestyrelsen af Haven i Gartner *Mørchs* Svagel. Under 5te Januar blev Boghandler *N. S. Søst* af Konsistorium udnævnt til Universitetsboghandler.

Den Graminatus *Juris C. O. Frydensberg* af Direktionen under 15de Maj 1841 for et Aar meddelte Konstitution som Universitetets Bogholder, har Direktionen, efter Konsistorii Befaling, under 16de Juli forlænget paa et Aar.

Af Ordensdekorationer og Rangtitler ere i 1842 følgende tildelede Universitetets Embedsmænd: Den 28de Juni blev Professor Etatsraad *O. L. Bang*, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, forundt Dannebrogordenens Kommandørfors, Justitsraad *C. Mølbech*, Ridder af Dannebrog, Dannebrogsmændenes Hæderstegn, og

Profesorerne **A. V. Scheel** og **T. Algreen-Ussing** Ridderkorset af Ordenens 3die Klasse.

Pf udenlandske Ordener er Professor Konferentsraad **Orsted** bleven hædret med den nyoprettede kongelige preussiske Orden pour le mérite dans les sciences et les arts, og med Kommandørkorset af den svenske Nordstjerneorden, Profesorerne **Zeise**, **Schouw** og **Forchhammer** med samme Ordens Ridderkors og Etatsraad **O. L. Bang** med Basaordenens Kommandørkors, hvilke Dekorationer vare foranledigede ved disse Herrer's Deltagelse i Naturforskerens Forsamling i Stokholm; Professor **Stein** og Konservator Regimentskirurg **Jbsen** ere af Kongen af Sverrig og Norge hædrede med Fortjenstmedallien; hvilke samtlige Dekorationer det er allernaadigst tilladt Vedkommende at anlægge og bære.

Under 23de Juni blev Universitetets Kvæstor Bankdirektor **Bang** udnævnt til Etatsraad og Kasserer ved Kvæsturen og ved Kommunitetet Friis til Kammerraad.

For Fuldstændigheds Skyld tilføjes, at ved den i 1842 afholdte Stænderforsamling valgtes Professor **Clausen** til Forsamlingens Præsident og Professor **Algreen-Ussing** samt Kvæstor Etatsraad **Bang** til Redaktører af Stændertidenden.

Hvad Forelæsningerne angaaer, blev atter i Efteraaret 1842 en Plan for det juridiske Fakultets Forelæsninger i Bienniet fra Efteraaret 1842 til samme Tid 1844, efter at have været Hans Majestæt Kongen forelagt, af Direktionen meddelt Approbation, for i Henhold til Forordningen af 30te Decbr. 1839 § 2 af Fakultetet at bekjendtgjøres for de Studerende. Denne Plan, som herved aftrykkes, paa samme Maade som den ældre Plan for 1840—42 er meddelt i Aarbogen for 1840, er følgende:

Wintersem.	Sommersem.	Wintersem.	Sommersem.
1842—43	1843	1843—44	1844
Encyklopædi.	Alm. Retslære II.	Encyklopædi.	Kriminalret II.
Alm. Retslære I.	Dansk Civilret II.	Kriminalret I.	Civil-Proces II.
Dansk Civilret I.	Søret.	Civil-Proces I.	Kriminal-Proces.
Kirkeret.	Positiv Folkeret.	Romerret I.	Romerret II.
Statistik I.	Statistik II.	Positiv Statsret.	Dansk Retshist. II.
Prakt. Dvølfser.	Skriftl. theoret.	Dansk Rets-	Statistik II.
	Dvølfser.	historie I.	
	Prakt. Dvølfser.	Statistik I.	Skriftlige theoretiske Dvølfser.
		Prakt. Dvølfser.	Prakt. Dvølfser.

Den tidligere i Aarbogen (1841 S. 42) omtalte Foranstaltning, hvorefter statsøkonomiske Forelæsninger ere blevne holdte af Kand. Juris **A. S. Bergsøe**, hvem saadant Hverv af Direktionen ifølge allernaadigst Bemyndigelse er overdraget, er i 1842 bleven fortsat, idet Direktionen ved kongelige Resolutioner under 29de April og 24de Oktbr. er tillagt lige Bemyndigelse.

Angaaende de Forelæsninger der i Aarets Løb ere blevne holdte og anmeldte, maa iøvrigt henvises til nedenstaaende særskilte Ufsnit, disse angaaende.

Det samme gjælder om Promotioner og Examina. Enkelte i Forbindelse med begge Dele staaende Foranstaltninger og Bestemmelser samt afgjorte Kvæstioner skulle her korteligen omtales.

Til de Exempler som i den senere Tid ere givne paa Tilladelse til at erhverve akademiske Grader ved Afhandlinger i det danske Sprog (hv. s. Aarb. f. 1840 S. 30, 31, f. 1841 S. 71) er i 1842 kommet et nyt, idet Rand. Theol. K. S. Viborg, efter derom indgivet Ansøgning og efter desangaaende af Direktionen nedlagt allerunderdanigst Forestilling, under 14de Oktbr. blev allernaadigst forundt Tilladelse til, uanset Bestemmelsen i Forordningen 9de Januar 1824 § 3, at erhverve Magistergraden ved en af ham paa Dansk udarbejdet Afhandling over Nordens Mythologi, forudsat at den af det philosophiske Fakultet dertil antages, dog at selve Disputationen skeer paa Latin og at der til Afhandlingen søjes latinske Theses som staae i Forbindelse med Afhandlingens Indhold. De Grunde der motiverede denne, ogsaa af det philosophiske Fakultet og Konsistorium anbefalede, Dispensation vare væsentligen de samme som i de tidligere Tilfælde: Afhandlingens Indhold, der var af en saadan Beskaffenhed, at den vilde lide altfor meget ved at overføres i det latinske Sprog, der er mindre skikket til at gjengive den nyere Philosophi's Begreber med disses Nuancer.

Ligesledes har dette Aar givet Exempler paa en anden ogsaa nogle Gange tidligere meddelt Dispensation, nemlig Tilladelse til at ansøge om overordnede Lærerposter ved de lærde Skoler, uanset at Vedkommende ikke har underkafstet sig den ved Forordningen af 24de Oktbr. 1818 foreskrevne Embedsexamen.

Om saadan Dispensation havde Adjunkt ved Odense Kathedralskole, Dr. Phil. C. P. Paludan-Müller indgivet Ansøgning, anbefalet af Skolens Rektor og Eforat og Stiftets høje Guvernør, ligesom den senere anbefalede af det philosophiske Fakultet og Konsistorium. Efterat Direktionen desangaaende havde nedlagt allerunderdanigst Forestilling, blev den ansøgte Dispensation ham under 14de Oktbr. allernaadigst forundt. Direktionen fremhævede i sin Forestilling, at da det i den senere Tid synes almindelig erkjendt, at Indretningen af den ved Forordningen af 1818 foreskrevne Embedsexamen, hvilken nu vanskeligen Andre end de der have gjort den egentlige Philologi til Gjenstand for deres Hovedstudium kunne underkaste sig, er mindre hensigtsmæssig, og at det var ønskeligt om en Forandring i denne Henseende kunde indtræde, vilde den Omstændighed, at Dr. Paludan-Müller ikke var Philolog, men havde valgt et andet Hovedstudium, ikke kunne være ham til Hinder i at opnaae den attraaede Dispensation, naar han igrigt maatte befindes som Embedsmand og Videnskabsmand dertil kvalificeret, hvortil han ogsaa havde den ydre Kvalifikation at have erhvervet Doktorgraden.

Det var angaaende en Forandring af Embedsexamen for overordnede Skolemænd i den nylig nævnte Retning, at Direktionen, saaledes som ovenfor bemærket, har forlangt Betænkning fra Konsistorium.

Et andet Exempel paa samme Dispensation er givet derved, at Adjunkt Mag. A. S. Vefsenberg, som allerede i omtrent et Aar havde været ifølge allerhøjeste Bemyndigelse konstitueret som Overlærer ved Viborg Kathedralskole, under 26de Novbr. blev allernaadigst udnævnt til denne Post*).

*) De som den omhandlede Dispensation tidligere er forundt, ere: nu afsøde Lektor ved Sorø Akademi Dr. Bredsdorff 1822, de nuværende Rektorer i Nykjøbing og Bordingborg Rosendahl 1825 og Dr. Lange 1831, de nuværende Overlærere Dr. Kalkar i Odense og Dr. Thortsen i Roeskilde, begge 1834.

Fra det kongelige danske Kancelli modtog Direktionen et Andragende, hvori Alumnus i det grønlandske Seminarium Kand. Theol. J. G. R. Nielsen anholdt om Tilladelse til at aflægge de praktiske Prøver uagtet han ikke havde deltaget i Pastoralseminariets Øvelser, ledsaget af Anbefaling fra Seminariets Direktion, idet Kancelliet, som med Hensyn til den kateketiske Prøve Intet havde imod at Tilladelsen bevilgedes, overlod Afgjørelsen, forsaavidt angaaer den homiletiske Prøve, til Direktionen, som i Betragtning af Omstændighederne bevilgede den ansøgte Tilladelse ved Skrivelse af 12te Marts.

Paa lige Maade blev samme Tilladelse ved Skrivelse af 19de Juli tilstaaet Kand. Theol. T. S. Franck, med Hensyn til at han havde Udsigt til at ansættes som Kateket ved de danske Besiddelser paa Kysten Guinea, hvorhen han i saa Tilfælde skulde tiltræde Rejsen i den paafølgende August Maaned.

En af Biskopperne havde, ved at fremsende et Andragende fra en theologisk Kandidat, som her i Staden havde aflagt den kateketiske Prøve med Karakteren Haud illaud., om Tilladelse til paa ny at maatte for ham aflægge bemeldte Prøve i Forbindelse med den homiletiske, yttret Tvivl om hvorvidt en saadan gjentagen Prøve kunde tilstedes for andre Censorer, end dem for hvilke den første Prøve havde været aflagt. Direktionen indhentede i denne Henseende Kancelliets Betænkning, hvilket Kollegium, efter at have brevverlet med Biskoppen over Sjællands Stift, yttrede, at da et Aar var forløbet siden Kandidaten forrige Gang havde underkastet sig den kateketiske Prøve, vilde det her i Staden ikke blevet ham nægtet paa ny at admitteres til samme, og da han nu havde sin Bopæl i et andet Stift, syntes det ubilligt at forlange, at han i dette Djemed skulde foretage en Rejse her til Staden. • Hvad den Omstændighed angaaer, at han da ikke vilde kunne aflægge Proven for de samme Censorer som forrige Gang, da vilde dette ogsaa her i Byen ikke med Sikkerhed kunne opnaaes, idet de tvende Censorer skifte efter Omgang, og Biskoppen i Tilfælde af Bortrejse overdrager sine partes til Stiftsprovsten. Kancelliet bemærkede derhos, at Biskoppen over Sjællands Stift havde tilføjet, at efter de Indberetninger han modtager om Udfaldet af de kateketiske Prøver som afholdes i de andre Stifter, synes for nærværende Tid Bedømmelsen ikke der at være lemfældigere end ved Proven her i Byen. Kancelliet skjønnede saaledes, ikke at der var Noget til Hinder for det Ansøgtes Bevilgelse. Da Direktionen i det Væsentlige maatte tiltræde disse Kancelliets Ytringer, og da den Paagjeldende isvrigt havde opfyldt de lovbefemte Betingelser, blev den ansøgte Tilladelse bevilget ved Skrivelse af 29de Oktober.

Det lægevidenskabelige Fakultet indberettede til Direktionen, at en Ikkestuderende der i dette Aars Foraar havde underkastet sig Lægeexamen med Haud illaud. 2di gradus, havde anmodet Fakultetet om Tilladelse til at maatte tage Examen om i Foraaret 1843, da Uformuenhed hindrede ham i at gjøre dette allerede i Efteraaret. Uagtet Fakultetet mente, at den Bestemmelse i Plakaten af 30te Jan. 1838, at Efteraaret 1842 skal være sidste Gang at Ikkestuderenter tilstedes Udgang til Examen, ikke kunde anvendes i nærværende Tilfælde, hvor Talen var om En der allerede var Kandidat, troede det dog at maatte henstille Sagen til Direktionens Afgjørelse. I denne Anledning tilmeldte Direktionen under 21de Juni Fakultetet, at Den Intet havde imod at den ansøgte Tilladelse meddeltes den ommeldte Kandidat.

En hermed analog Tilladelse blev tilstaaet *Kand. Pharm. C. Blicher*, idet denne, som i Aaret 1837 havde underkafstet sig den pharmaceutiske Examen med *Non contemnendus*, efter derom indgivet Ansøgning og efter foregaaende Brevvevling med den pharmaceutiske Examens-Kommission, ved Direktionens Skrivelse af 1ste Novbr. blev fritaget for at underkaste sig den nu befalede Forberedelses-Examen forinden han igjen indstillede sig til førstnævnte Examen.

En *Studiosus Theologiæ* som i Aaret 1841 havde underkafstet sig anden Examen men ikke derved opnaaet Hovedkarakter, fordi der i Rubriken for Hebraisk var bleven indskrevet "ablit", indgav Ansøgning om at denne Betegnelse maatte gjelde for et *Tul* og han derefter opnaaede Hovedkarakter, da han havde faaet Karakter i alle de andre Rubriker. Fakultetet antog, at dette ikke med nogen Ret kunde nægtes ham, eftersom han i Birkeligheden ikke var udeblevet fra Examen i Hebraisk, men havde været oppe heri, men derpaa, da han mærkede at Examen ej gik efter *Unse*, bedet om at maatte entlebiges, hvisaaefag ogsaa den ovennævnte Formel var brugt og ikke "abfuit". Ansøgningen blev derfor af Fakultetet anbefalet til Direktionen, dog under den Betingelse, at han, forinden han indstiller sig til theologisk Examen maatte have at underkaste sig særskilt Prøve i Hebraisk. Efterat Direktionen i denne Anledning havde hørt Konsistorium, som ligeledes anbefalede Andragendet, blev det Ansøgte ved Skrivelse af 22de Marts bevilget, under den ovennævnte Betingelse.

En *Studiosus Medicinæ* androg for Direktionen, at han vel i Aaret 1837 havde afslolveret den philosophiske Examen, men derved var kommet til at mangle et *Fag* i *Philologikum*, nemlig Hebraisk, fordi i bemeldte Aar Professor *Johannsen* var bleven syg og Forelæsningerne over denne Disciplin derved afbrudte*). Da han i Efteraaret efter fuldendt Examen *philosophikum* valgte Medicinen til sit Studium, afholdtes han fra at høre et nyt Kursus i Hebraisk, dels fordi dette laae udenfor hans Studium, dels fordi han haabede at kunne indstille sig til Lægeexamen inden Efteraaret 1842, til hvilken Tid det endog var Ustuderede tilladt at underkaste sig denne. Da dette imidlertid nu var bleven ham umuligt, anholdt han om at det maatte være ham tilladt at underkaste sig den lægevidenskabelige Examen uden nu at skulle tage Examen i Hebraisk. I den af Direktionen over Sagen igjennem Konsistorium indhenteede Betænkning fra det philosophiske Fakultet havde Meningerne været delte saavel angaaende det Spørgsmaal, om man juridisk kunde fordre den manglende Prøve, hvortil han i rette Tid havde indstillet sig, men som Universitetet da ej kunde modtage, som om hvorvidt den manglende Prøve burde forlanges udfyldt, enten ligesom eller ved en Substitution af *Naturhistorie*, ved hvilket sidste var bemærket, at det da ej kunde nægtes ham specielt at opgive *Botanik*, hvori han netop ved Lægeexamen skulde examineres; endelig angaaende hvilken Hovedkarakter der vilde blive at tillægge ham dersom Prøven ikke forlangtes, hvilket efter de øvrige Specialkarakterer kunde være vanskeligt at bestemme; imidlertid gik Andragendet ikke ud paa at tildeles nogen Hovedkarakter, men kun paa at erholde Tilladelse til at indstille sig til *Embeds-examen*.

Dverensstemmende med Konsistoriums Indstilling blev den saaledes ansøgte Tilladelse meddelt ved Direktionens Skrivelse af 13de December.

*) Se *Narvog* for 1837 S. 40.

Det er i forrige Aargang (S. 70) bemærket, at en Dimittend til Examen Artium, i Lighed med hvad et Par Gange tidligere var skeet, havde ved kongelig Resolution faaet Tilladelse til ved bemeldte Examen at opgive Engelsk for Fransk. For En der forberedede sig til samme Examen, hvilken han ventede i 1844 at kunne underkaste sig, blev i dette Aar indgivet Ansøgning om lige Tilladelse, for hvilken adskillige Grunde vare anførte, hvilken Ansøgning imidlertid under 20de Decbr. af Direktionen er bleven afflaaet.

Den sædvanlige Foranstaltning hvorefter til Lættelse for Examinatorerne i Philologien ved Examen Artium en af Lektorerne ved Sorø Akademi i en lang Række af Aar, med saa Undtagelser, er bleven indkaldt for at deltage i Examinationen, for det meste i Latinen, har ogsaa i 1842 fundet Sted, idet Lektor Magister Genrichsen, ifølge dertil meddeelt allerhøjeste Bemyndigelse, af Direktionen blev indkaldt for at deltage i Examinationen, navnlig fordi der ved Statsraad Brøndsted's Død var en philologisk Professor mindre til dette Arbejdes Udførelse.

Da Professor Ramus for Direktionen havde andraget, at den hidtil vedtagne Regel hvorefter den mathematisk Examination ved den almindelige Forberedelsesexamen var overdraget til Professor Astronomiæ alene, formentligen ikke havde Hjemmel i den kongelige Resolution af 7de September 1838, som bestemmer at Examinationen ved bemeldte Examen skal besørges ved tre Professorer af det filosofiske Fakultet, hvoraf en i Mathematik, og at det ikke syntes billigt, at der med Hensyn til denne Forretning ikke alterneredes paa samme Maade som navnlig ved Forelæsningerne til anden Examen, har Direktionen, efter at have brevværet med Konfistorium, ved Skrivelse af 21de Juni bestemt, at Examinationen i Mathematik ved bemeldte Examen og dermed i Forbindelse staaende Forretninger i Efteraaret 1842 blive at overdrage til Professor Ramus istedetfor Professor Dlusfen, og derefter halvaarlig alternerer mellem bemeldte tvende Professorer.

Det havde hidtil ifølge en Skrivelse fra Direktionen af Januar 1834 været overdraget Professor i Theologien Hohlenberg i Forening med Professoren i de østerrandske Sprog, og efterat Professor Johannsen i 1840 var afgaaet ved Døden, i Forening med en anden af de theologiske Professorer, at gjøre Forslag til Prisopgaverne i de orientalske Sprog og censurere de derover indkomne Besvarelser. Da Professor Hohlenberg nu, efterat tvende Docenter i dette Fag vare konstituerede, havde bedet sig fritaget for disse Forretninger, ere samme ved Skrivelse fra Direktionen af 30te August overdragne til de fungerende Docenter Kandidat Zermannsen og Magister Hammerich.

Ligesom nogle Gange tidligere af Kommunitetets Kasse ere bevilgede Rejsunderstøttelser til enkelte Studerende (Aarbog s. 1837 S. 106, 1839 S. 198, 1841 S. 171), saaledes er dette ogsaa skeet i 1842. Rand. Philos. L. V. Vestergaard, som har gjort de sanskritiske Sprogs Studium til sit Hovedsag, befinder sig for Tiden paa en videnskabelig Rejse i Indien, for ved sit Ophold i dette Land og ved egen Anskuelse af dets Natur og Forholde at indsamle Midler til fastere Begrundelse og Udvikelse af sit Studium, og saaledes gjøre sig desto mere flittet til her hjemme at virke

i dette Fag, navnlig med Hensyn til Bearbejdelsen af de rige Skatte af indisk Literatur som her befindes sig. Da den ham hertil tilstaaede Understøttelse fra Fonden ad usus publicos af 1000 Rbd. aarlig maatte ansees som utilstrækkelig til at bestride Omkostningerne ved en saa fiern og kostbar Rejse, og der ikke for Tiden var noget af Universitetets Rejsestipendier ledigt hvortil han kunde have fundatsmæssig Adgang, blev der af det theologiske Fakultet, efter Overlæg med Konsistorium, andraget paa at der maatte udvirkes ham en Understøttelse af Kommunitetets Kasse. I denne Anledning blev paa Direktionens allerunderdanigste Forestilling under 27de Juli allernaadigst tilstaaet bemeldte Studerende et Bidrag derfra af 300 Rbd. for Aaret 1842 som Understøttelse til hans Rejsses Fortsættelse.

Det er et Par Gange tidligere i Aarbogen berettet (1839 S. 199, 1841 S. 172), at Studerende ved kongelig Resolution have erholdt Tilladelse til at opnaae Pladser paa Borks Kollegium uagtet de, ved ej at have erhvervet bedste Karakter til anden Examen, ikke havde den fundatsmæssige Kvalifikation. En saadan Dispensation er ogsaa i dette Aar, paa Forestilling fra Direktionen, ved Resolution af 14de Oktober allernaadigst forundt Stud. Theol. J. Lange, som attraaede en paa Kollegiet ledigværende botanisk Plads, hvortil han just ved gode Indsigter i Botaniken, som han ved uforkastelige Vidnesbyrd havde godgjort, iøvrigt havde den fornødne Kvalifikation, hvilken end ikke Noget af de andre om Pladsen Ansøgende var i Besiddelse af.

En noget lignende Dispensation, som ogsaa enkelte Gange forhen er tilstaaet*) nemlig Tilladelse til, uanset Bestemmelsen i Universitetsfundatsen Kap. VI § 2 Nr. 9 der som Betingelse for at opnaae Rejsestipendier fordrer Embedsexamen med bedste Karakter, at ansøge om det Thottke Rejsestipendium, blev paa Direktionens allerunderdanigste Forestilling, under 12te August allernaadigst forundt Kand. Polyt. J. C. Thygesen, der havde taget polyteknisk Examen med H. illaud., og Kand. Philos. B. C. Kamphøener.

Det er tidligere i Aarbogen (1837 S. 128) lejlighedsvis berettet, at en af Profesorerne havde fremsat Forslag om, at Universitetsbibliothekets Bøger og Tidsskrifter, efterhaanden som de anskaffedes, skulde henlægges i en vis Tid til Gjennemsyn i et af Profesorerens Afstrædelsesværelser i Universitetsbygningen, hvilket Forslag, som dengang mødte flere Vanskeligheder og Betæneligheder, iøvrigt gav Anledning til at et eget Læseværelse ved Universitetsbibliotheket i bemeldte Aar blev indrettet. I Aaret 1841 fornøede Professor Hohlenberg dette sit tidligere Forslag, og efterat Bibliothekskommissionen derover havde afgivet en anbefalende Betænkning, forsaavidt angaaer Bibliothekets Tidsskrifter, vedtog Konsistorium at lade en saadan Læseindretning for Profesorerne, foreløbigen til en Prøve, bringe i Gang, hvilket overdroges til Professor Hohlenberg fra 1ste Juni 1842. Til Lokale for samme bestemtes for Sommeren Konsistoriums Forsamlingsaal; til Afbenyttelse fremlægges her Bibliothekets og de paa Universitetsboghandlernes Forslag udkomne**) Tidsskrifter og Bøger strax efterat de ere udkomne; nogle Tidsskrifter leveres fra Kommunitetsbibliotheket.

*) Se f. Ex. Aarbog f. 1840 S. 171.

**) Universitetsboghandlerne ere forpligtede til af alle deres Forlagsartikler at levere to Exemplarer, hvoraf det ene gaar over til Universitets- det andet til Kommunitetsbibliotheket.

De til det fornødne Tilsyn hørende Forretninger bleve mod en Godtgjørelse overdragne en af Underbibliothekarerne ved Bibliotheket.

At en længe paatænkt og høist paatrængende Forbedring i dette Aar er bleven iværksat ved Ordningen af Konsistorii Arkiv, er allerede ovenfor omtalt.

Angaaende den i forrige Aarbog omtalte Foranstaltning, at Udøvelsen af Universitetets Almanakprivilegium er overtaget af Universitetet selv, kan her foreløbigen meddeles den Underretning, at samme i det første Aar har haft et meget heldigt Resultat, idet Nettoindtægten af Almanakkens Salg pro 1843 har været 6739 Rbd., altsaa henimod det Dobbelte mod før, da Forpagtningsafgiften alene var 3700 Rbd., og det uagtet flere Tilladelser til Udgivelse af andre Almanakker end Universitetets ere meddelte dels af Konsistorium dels af Direktionen. Saaledes blev Tilladelse til Udgivelse af Trykkefrihedsselskabets Folkekalender meddelt mod Halvdelen af den Afgift der for de tidligere Aargange var svaret til Almanakforpagteren. Trykningen af Universitetets Almanakker er af Konsistorium overdraget til Direktør Schultz og Forhandlingen til den Gyldenbalske Boghandel.

I Anledning af at der var klaget over, at Luften i Auditorierne i Universitetsbygningen var ubehagelig, som en Folge af at der fra Kjelleren traal en fugtig Kalkluft op i Værelserne, havde Professor Forchhammer, efter at have undersøgt de lokale Forholde, foreslaaet Anbringelsen af nogle Lustrør hvorved der kunde frembringes en bedre og friskere Luft i de forskjellige Lokaler, hvortil efter optaget Overflag vilde medgaae en Bekostning af omtrent 100 Rbd. Denne af Kvæstor indstillede og af Konsistorium anbefalede Forbedring blev med Direktionens Tilladelse udført i Juleferien.

Af de med Universitetet forbundne videnskabelige Indretninger og Samlinger har navnlig den botaniske Have erholdt flere ikke uvigtige Forbedringer.

Saaledes har den til Haven hørende Direktørbolig modtaget en paatrængende nødvendig Hovedreparation og Forbedring. Ved at indsende det derover affattede Overflag, der lød paa en Sum af 1464 Rbd. 42 Sk., bemærkede Kvæstor, at denne Bolig i det Hele er temmelig ringe, idet Bygningen neppe er 12 Alen dyb, hvorfor alle Værelser, da denne Dybde har maattet deles til tvende Rækker af Værelser, ere meget smalle, ligesom og den hele udvendige Lejlighed af samme Grund er indskrænket og tildels ubekvem. En ret hyggelig og bekvem Lejlighed kunde derfor alene tilvebringes ved en Tilbygning af omtrent 15 Alen nyt Hus, hvilket imidlertid efter foreløbigt Overflag vilde koste 4 til 5000 Rbd.; en saadan Forandring troede Kvæstor ifkun da at kunne ansee tilraadelig, dersom det var afgjort, at Haven altid skulde beholde sit nuværende Lokale, og under den Betingelse at Beneficiarius for Fremtiden paatog sig den indvendige Vedligeholdelse; men ligesom Professor Schouw ikke vilde paaføre Universitetet en saadan Bekostning, saaledes ønskede han heller ikke at paatage sig en saadan Vedligeholdelsespligt, der ikke nu paahviler ham. Man indskrænkede sig da til det ovenberørte Overflag, der ikke gik videre end til en fuldstændig Istandsættelse af den hele Lejlighed, alene med Undtagelse af Indretningen af et nyt Hjørneværelse i Stueetagen, hvor der hidtil havde været et lidet Konversationsrum, og Anbringelsen

af en ny Komfurindretning; hint Værelse ansaaes fornødent, da der ellers savnedes et passende Børnekammer, og som Bederlag derfor var Professor Schouw villig til at afgive, et andet til Lejligheden hidtil hørende Værelse og et Kammer paa første Sal, hvilket i og for sig større Lokale høistigen behøvedes til Benyttelse for Herbarier i Forbindelse med Bibliotheket. Til begge disse Forbedringer var i Overlaget ansat respektive 200 og 125 Rbd. Iøvrigt var af Kvæstor bemærket, at der i de sidste 5 à 6 Aar, under Etatsraad Hornemanns lange Svagelighed, næsten Intet var foretaget, saa at nu en hel almindelig Reparation var fornøden, og ligesom det, da det ikke paaligger Beneficiarius men Haven, at vedligeholde Boligen, havde været til Fordel for sidstnævnte, at en Besparelse ved den ommeldte Omstændighed havde fundet Sted, saaledes havde den tiltrædende Beneficiarius ligesom Ret til at fordrø, at Lejligheden nu erholdt den fornødne Istandsættelse. Paa den anden Side bemærkede Kvæstor, at den botaniske Haves Status ej er af den Bestaafenhed at den, der endnu skyldte Universitetet ved Udgangen af 1841 500 Rbd., og som kan behøve flere Bygningsforetagender, navnlig med Hensyn til Værthuse, selv kunde afholde den hele Reparationsbekostning af 14 til 1500 Rbd., ligesom den heller ikke hensigtsmæssigen kunde paalægges at restituere den akademiske Fond et hertil forstrakt Laan; men at den derimod vistnok burde afholde en Del af Bekostningen, saameget mere, som den paatænkte Hovedreparation vilde gjøre Reparationsarbejder ved Boligen næsten ufornødne i de nærmest forestaaende Aar. Professor Bang foreslog derfor, at den akademiske Fond maatte tilskyde 1000 Rbd. til samtlige forestaaende Arbejders Udførelse, og disse da overtages for Havens Regning, saa at intet yderligere Tilskud skulde kunne kræves af den akademiske Fond, om end Overlaget ikke ganske skulde holde Stil. Af disse 1000 Rbd. formentes, at 500 Rbd. kunde bæres af Budgetkontoen for 1842 af 1500 Rbd. til ekstraordinære Udgifter, og de øvrige 500 Rbd. udredes særskilt af den akademiske Fonds for dette Aar beregnede Overflud.

Efterat Direktionen havde nedlagt allerunderdanigst Forestilling overensstemmende med disse Kvæstors af Konsistorium tiltraadte Forslag, blev det under 25de Februar allernaadigst bifaldet, at den ommeldte Hovedreparation af den botaniske Professors Embedsbolig maatte iværksættes paa den anførte Maade. Reparationerne bleve udførte i Foraaret.

En anden Forbedring vedkommende Lokalet vandt den botaniske Have ved at faae Lejlighed til at anbringe en Portner. I en af Konsistorium mod Slutningen af 1841 indsendt Skrivelse fra Professor Schouw androg denne paa, at en liden mod Enden af den botaniske Haves Mur ud til Nyhavn beliggende Bygning, der i forrige Aarhundrede havde været benyttet til Kontor for Tolldbetjentene i Nyhavn, men siden Aaret 1802 havde været bortlejet af det kongelige Rentekammer, maatte søges erhvervet for Haven, til deri at bosætte en Portner, hvilket, efter hvad Professoren nærmere forklarede, maatte anses som en særdeles hensigtsmæssig og næsten nødvendig Foranstaltning. Ved at fremsende dette Andragende, anmodede Konsistorium Direktionen om at søge udviklet, at den ommeldte Bygning, om muligt uden Betaling, kunde blive den botaniske Have overladt.

Efterat Direktionen i denne Anledning havde tilskrevet Rentekammeret, bemærkede dette i sin Svarskrivelse, at da den nuværende Lejerinde af fornævnte Bygning, og hendes forhen afdøde Mand, i en meget lang Række af Aar, nemlig siden 1ste Januar

1803, havde været i Besiddelse af Bygningen, og da de, efter hvad for Kammeret var oplyst, havde ej alene holdt den vel vedlige, men ogsaa anvendt endel paa dens Forbedring, maatte Kammeret ansee det billigt, at den nu 71aarige Enke, naar hun forresten opfylder de hende som Lejerinde paaliggende Forpligtelser, fremdeles beholder Bygningen; men dette vilde, efter Kammerets Formening, ogsaa kunne forenes med den Interesse det maatte have for den botaniske Have at erholde Bygningen til en Portner, naar der nemlig, som ogsaa af Professor Schouw in subsidium var foreslaaet, for hendes Levetid blev truffet en saadan Foranstaltning at det, efterat den Dør til Haven der var anbragt i Muren ud til Nyhavn, var flyttet hen ved Siden af oftnævnte Bygning, blev overdraget til hende at besørge Portnerforretningerne, hvilket hun, efter derom modtaget Underretning, var villig til at paatage sig mod en liden Godtgjørelse. Rentekammeret henstillede derfor til Direktionen, om et saadant Arrangement ikke maatte findes passende, hvorefter det da, naar titnævnte Enke ved Døden afgaaer, vil kunne komme under nærmere Overvejelse, om og paa hvilken Maade Bygningen kunde være at overlade den botaniske Have.

Direktionen foranledigede derefter Professor Schouw til at underhandle med Enken, hvorved opnaaedes en Overenskomst ifølge hvilken hun erklærede sig villig til, for det Første til en Prøve i Sommeren 1842 at besørge Portneretjenesten mod en Godtgjørelse af 20 Rbd. Professoren lod dernæst optage Overdragelsen ved at flytte Indgangen hen til den lille Bygning, hvilket tillige gjorde det nødvendigt at indtage endel af Gartnerens Gaard, nedrive det derværende Lokum og opføre et nyt. Beløbet af disse Udgifter udgjorde 149 Rbd. 54 Sk. Naagtet denne Udgift ikke var ubetydelig og især i dette Aar, i hvilket flere ekstraordinære Udgifter foresaldt, vilde blive byrdefuld for Haven, troede Professor Schouw dog at burde foreslaae dens Udredelse af Havens egne Indtægter, dels fordi han ansaae Ansættelsen af en Portner for paatrængende nødvendig, og dette dog ikke kunde skee paa nogen mindre bekoftelig Maade, dels fordi Indgangens Forlæggelse og Forandringen ved Gartnerens Gaardrum tillige vilde tilvejebringe en rummeligere Plads og en takkeligere Omgivelse ved Indgangen til Læsesalen.

Med Skrivelse til Konfissorium af 7de Maj approberede Direktionen den nylig nævnte Overenskomst, og bifaldt at de anførte Udgifter til Forandringen, i Forbindelse med Godtgjørelsen til Portneren, maatte udredes af Havens Indtægter.

En ikke uvigtig Erhvervelse fik Haven derved at nogle afdøde Gartner Mørch tilhørende Espaliertræer bleve dennes Bo afskjøbt. Den afdøde Gartner havde allerede inden han døde anholdt om at Restbeløbet af et ham i sin Tid tilstaaet Gageforflud maatte eftergives ham, mod at han overlod Haven endel ham tilhørende Espaliertræer sammesteds. I en over dette Andragende afgivet Betænkning bemærkede Professor Schouw, at Mørch ved sin Tiltrædelse til Embedet havde afskjøbt sin Formand Hollbøll en lang Række af tilbørlig kostbare Espaliertræer, der dækkede Bagmuren af alle tilstødende Bygninger i Nyhavn bag ved Forelæsningsalen, og herfor betalt ham kontant 100 Rbd., ligesom Mørch senere havde forøget og forbedret denne Espaliertræer, og at denne Samling indeholdt flere udmærkede Species, som nødvendigen burde konserveres for Haven. Professor Schouw anbefalede ogsaa af den Grund Gartnerens Andragende, fordi han ønskede at afskaffe enhver Benyttelse af Havens Grund til Andet end dens egentlige Dømed, og derfor agtede at lade de Frugttræer

borttage som ikke behøvedes til videnskabeligt Brug; og gjorde tillige opmærksom paa, at Billighed saameget mere talte for at opfylde Gartnerens Begjæring, som det ham i forrige Aar givne Forbud*) mod at drive nogenformhelst Handel fra 1842 Aars Begyndelse, havde foraarsaget ham et ikke ringe Tab, idet han havde maattet sælge sine Forraad af Bærter, Frø, m. v. paa engang og altsaa med ringere Fordel, end han ellers kunde have opnaaet.

Paa Direktionens senere, efter Mørchs Død, i denne Anledning nedlagte allerunderdanigste Forestilling, blev under 10de Oktober allernaadigst tilladt, at den ovennævnte Forskudsrest, til Beløb 175 Rbd., maatte estergives Boet, mod at dette afstaaer til Haven sin formentlige Ejendomsret til den Samling af Espaliertræer som den Afdøde i sin Tid havde afkjøbt sin Formands Bo og senere for egen Regning foreget.

Af ulige store Bigtighed for Haven var Erhvervelsen af afdøde Etatsraad Hornemanns efterladte Plantesamlinger og Bøger. Angaaende de sidstnævnte bemærkes, at den Afdøde, dels som Havens Direktør og Flora danica's Udgiver, dels ved sin øvrige videnskabelige Virksomhed og formedelst sine elskværdige personlige Egen-skaber, havde staaet i en meget udbredt Brevverling og Forbindelse med de fleste udmærkede Lærde i hans Fag, og derved erholdt en Mængde Skrifter og Afhandlinger tilsendte i Foræring; andre, f. Ex. de kostbare Værker af Martius over Brasiliens Planter, havde han erhvervet ved Bytte mod Flora danica. De botaniske Skrifter som han saaledes modtog, havde han indlemmet i den botaniske Haves Bibliothek og indført dem i Bibliothekets Katalog; han havde udentvivel derved haft til Hensigt, at bidrage til at afhjælpe de Mangler som foranledigedes ved Utilstrækkeligheden af de til Bibliothekets Foregelse bestemte Summer, og saaledes forskafe dem der benyttede Bibliotheket en ligesaa fri Afbenyttelse af disse Bøger, som af Havens egne; han har derhos formodentlig antaget, om ikke i levende Live at kunne erholde Erstatning, dog ialtfald efter sin Død at kunne forskafe sine Efterladte et Bidrag til at sikke deres Fremtid. Nogle Aar før sin Død foranstaltede han en Optegnelse over de Bøger han saaledes efterhaanden havde indsat i Bibliotheket, hvilken senere blev fortsat og som indeholdt omtrent 600 Nummere, hvoriblandt vel vare endel smaa ubetydelige Afhandlinger, men ogsaa endel store og kostbare Skrifter, saasom Martius's Palmeværk og Nova genera, Turners Fuci, Hookers Jungermannia, Muscologia og Musci exotici, o. s. v. De fleste Bøger i Samlingen vare Værker som ikke burde savnes i noget godt botanisk Bibliothek, og det vare kun faa og lidet kostbare der kunde anses som overflødige. Hvad angaaer Værdien, bemærkede Professor Schouw i en af ham afgivet Erklæring, at han efter Raadforsel med Sagkyndige var kommet til det Resultat, at medens Indkjøbsprisen for disse Skrifter maatte antages at være 1500 til 2000 Rbd., vilde de efter en rimelig Auktionspris, med Fradrag af Omkostningerne, neppe kunne vurderes højere end til 450 Rbd., for hvilken Pris det antoges, at Haven kunde være vel tjent med at erhverve Samlingen.

Hvad de af den Afdøde efterladte Herbarier angaaer, da bestode de af 3 Samlinger, nemlig en almindelig Samling indeholdende omtrent 35000 Planter henhørende til omtrent 25000 Arter, paaklæbede paa hvidt Papir og opbevarede i 12 Skabe, der-

*) Aarbog for 1841 S. 46.

næst en Samling af Planter fra det danske Monarki's forskjellige Dele, og endelig en Samling af Algæ. Hornemanns mange Disciple og Korrespondenter havde tilsendt ham saamange og tilbets saa sjeldne Planter, at denne Samling frembød en betydelig Rigdom. Blandt de sjeldnere Planter i Samlingen fortsener især at udhæves: Ch. Smiths Planter fra Kongo, Wallichs fra Ostindien, Ektons fra Kap, Ledebours fra Altai, Bornsfiolds og J. Wahls fra Gronland. Planterne vare i det Hele taget i god Tilstand, men for en stor Del ikke kritisk bestemte. I Henseende til disse Samlingers Værdi bemærkede Profesfor Schouw i den ovenberorte Erklæring, at det var muligt, ja ikke usandsynligt, at de, ved at sælges i Udlandet, kunde udbringes til 2000 Rbd., men naar der var Spørgsmaal om at erhverve dem for den botaniske Have, var det ikke den absolute men relative Værdi der fornemmelig maatte komme i Betragtning; og om det end vilde være et foleligt Savn for Haven strax at skulle miste disse Samlinger, der hidtil havde været aabne for Botanikerne i Danmark, saameget mere, som M. Wahls Samling ikke indeholder de mange i dette Aarhundrede opdagede ny Former, og de senere erhvervede Samlinger ere altfor lokale og usammenhængende til at gjøre Hornemanns almindelige Herbarium overskødigt, maatte det paa den anden Side ikke oversees, at endel af de deri indeholdte Arter ogsaa findes i Havens egne Samlinger, og at man for en Sum af 2000 Rbd., om ikke strax saa dog efter nogle Aar, dels ved Kjøb, dels ved Bytte mod Planter indsamlede af danske Rejsende, kunde forskaffe en til Havens Tare mere svarende, rigere og i kritisk Henseende værdifuldere Samling; fra denne Side betragtet kunde de tre Herbarier ikke tillægges højere Værdi end 1000 Rbd. En anden Sag var, at det vilde have noget Stødende, at lade en fortjent og anseet Videnskabsmands Samlinger gaae til Udlandet, og ikke tage Hensyn til det Onske der i de 40 Aar han havde virket for den botaniske Have, havde foresvævet ham, at nemlig de Samlinger som han med Hensyn til Brugen stedse betragtede som offentlige, ogsaa efter hans Død skulde vedblive at være det. Profesfor Schouw anbefalede derfor meget det af Arvingerne gjorte Tilbud, at overlade baade Plantesamlingerne og Bøgerne enten for en Kjøbesum af 2500 Rbd., eller for en aarlig Livrente af 50 Rbd. til enhver af den Afdødes 3 efterladte ugifte Døttre, idet han bemærkede, at ved Hornemanns Forgængers, M. Wahls, Død havde Regjeringen erhvervet hans Efterladenskaber — heri dog tillige indbefattet Manuskripter — endog for en langt større Sum, nemlig 100 Rbd. til ethvert af de 6 Born. Dog bemærkede Profesfor Schouw, at Havens knap tilmaalte Indtægter ikke vilde være istand til at udrede den Sum der behøvedes til at erhverve de ofnævnte Samlinger. Ved at indsende denne Erklæring, yttrede Konfistorium, at ligesaa onskeligt som det maatte ansees, at de omhandlede Samlinger kunde erhverves, ligesaa indstændigt maatte Konfistorium andrage paa, at Direktionen vilde søge bevirket, at den foreslaæde Kjøbesum, eller den dertil svarende aarlige Livrente, maatte udredes extraordinært af Finanserne, da den botaniske Have ikke var istand til at afholde en saadan extraordinær Udgift.

Efter at Direktionen havde omhandlet denne Sag med de Deputerede for Finanserne, og derved fra sin Side samtykket i, at Universitetet overtog Halvparten af den forlangte aarlige Livrente, naar den anden halve Del maatte udredes af Finanserne, blev herom af sidstnævnte Kollegium nedlagt allerunderdanigst Forespørgsling, hvorefter det behagede Hans Majestæt under 7de Juli at resolvare saaledes:

Vi ville allernaadigst modtage det af afgangne Etatsraad Professor Hornemanns Arvinger allerunderdanigst fremsatte Tilbud om at afgive til den henværende botaniske Have den Afbødes efterladte Samlinger af Planter og Bøger, og ville Vi som Godtgjørelse herfor have hans 3 uforsergede Døtre, Rose Pauline, Margrethe Elise Emilie og Henriette Sophie Marie, tilstaaet hver en Livrente af 50 Rbd. aarlig fra indeværende Aars Begyndelse at regne, hvilken Livrente bliver at udrede med Halvdelen af Universitetets Fond og med den anden Halvdel af Finanskasen.

Universitetets Andel af bemeldte Livrente er paa Budgettet opført under 13de Udgiftspost til adskillige Udgifter, der er forøget med et Beløb af 75 Rbd.

En meget betydelig og interessant Forøgelse af sine levende Planter har Haven i Aarets Løb modtaget ved Udbyttet af den af Gartner Rathsfack foretagne Mexikanske Rejse, som tidligere er omtalt i Aarbogen (1840 S. 28).

Rathsfack rejste i Efteraaret 1840 herfra i Selskab med Botanikeren Liebmann, for paa en Rejse i Mexico at indsamle levende Planter og Frø til den henværende botaniske Have. Han erholdt hertil en Understøttelse af 1000 Rbd. af Finanskasen og 500 Rbd. af Universitetets Kasse, hvilken sidste Sum bestemtes at skulle refunderes af den botaniske Haves Indtægter, forsaavidt den ikke indkom ved Salg af de hjemsendte Planter. Senere blev Rathsfack endvidere af Hans Majestæt forundt en Understøttelse 600 Rbd.

I Aaret 1841 hjemsendtes fra Liebmann og Rathsfack 9 Kasser, hvoraf de 4 indeholdt levende Planter og Frøsorter, de 5 tørrede Planter. Hine havde lidt betydeligt ved lang Transport og kun omtrent en Trediedel var bevaret. Derimod ankom Rathsfack selv hertil i Begyndelsen af Juni 1842, og medbragte 51 Kasser, nemlig 44 med levende Planter og Frøsorter og 7 med Herbarier. De levende Planter vare næsten alle i en god, en stor Del endog i en fortrinlig Tilstand. Samlingen indbefattede, naar de tidligere sendte medregnes, henimod 400 Urter i 2600 Exemplarer, foruden nogle og tyve kimende Urter af Egetræer bevarede i Jord, samt 5 til 600 Frøsorter. Da de Rejsende havde haft Lejlighed til at undersøge Landet fra de hede Kystegne ved Veracruz til den evige Sne paa Pico de Orizaba, havde de været istand til at samle Planter fra meget forskellige Klimater. De Plantefamilier som især vare talrige i Samlingen vare: Orchideer, Kakteer og Cycadeer, ogsaa indeholdt den nogle Palmer og adskillige tropiske Liliævarter.

Af denne Samling blev forlods til den kongelige Have ved Rosenborg udtaget omtrent 60 Urter af de skønneste blomstrende Orchideer, to store Exemplarer af hver, samt nogle andre Planter med udmærkede Blomster; dernæst erholdt den botaniske Have henved 400 Urter i omtrent 850 Exemplarer, en Tilvært der maa anses som meget betydelig og værdifuld.

Da Haven ikke havde Plads til at bevare mere af Samlingen, end de for den udtagne Planter, og den heller ikke kunde befatte sig med Detailhandel, ligesom Markedet for Handel med tropiske Planter her er aldeles ufordelagtigt, var det i Havens Interesse at afhænde den overblevne Rest, omtrent 1600 Exemplarer, under Et og det jo før jo heller, for at Intet skulde tabes. Hertil frembød sig en gunstig Lejlighed, idet Handelsgartner Booth fra Flottbeck faa Dage efter Rathsfack ankom hertil Staden. Efter dertil meddelt allerhøjeste Bemyndigelse blev da afhændet:

til Grev Moltke en lille Samling for	100 Rbd.	=	Sk.
til Agent Suhr en for	50	—	—
Resten af de levende Planter til Booth for	1330	—	—
af Frosforterne blev til adskillige herværende Blomsteryndere fulgt for	27	—	48 —
	ialt 1507 Rbd. 48 Sk.		

hvorhos de øvrige Frosforter, efter Fradrag af dem som vare bestemte til den botaniske Have, antoges at kunne udbringes til en Pris af omtrent 160 Rbd.

De Udgifter som den botaniske Have havde haft i Anledning af Rathsack's Rejse og Kasserens Transport, vare følgende:

Ved Udreisen de ovennævnte	500 Rbd.	=	Sk.
Sendingernes Transport, iberegnet Rathsack's Dverrejse fra Veracruz til Hamborg	850	—	—
Rathsack's Rejse fra Hamborg hertil	53	—	64 —
	1403 Rbd. 64 Sk.		

Af nysnævnte Transportomkostninger faldt vel endel paa de 12 Kasser med Herbarier, indbefattende omtrent 2700 Arter i over 50000 Exemplarer, som tilhorte Liebmann og efter hans Dnske forblive staaende urorte indtil hans Hjemkomst, for hvilke, under Forudsætning af at Liebmann, som har haft offentlig Understøttelse til sin Rejse, afgiver til Haven idetmindste et Exemplar af de indsamlede Planter, ogsaa en Del af Omkostningerne blive at udrede af samme; men paa den anden Side var Rathsack bleven Liebmann en Sum skyldig, som det antoges at Haven maatte paa- tage sig. Da der saaledes, uden Hensyn til det nysnævnte Mellemværende, blev et Dverskud for Haven af omtrent 100 Rbd., hvilket kunde antages ved Frosforternes Salg at kunne stige til 260 Rbd., foreslog Professor Schouw at der maatte tilstaaes Rathsack, der paa en saa tilfredsstillende Maade havde fuldført det ham overdragne Hverv, og i en Maanedes Tid havde været beskæftiget med at ordne Samlingerne, en passende Gratifikation, og Direktionen bevilgede under 26de Juli, at en saadan, til Beløb 200 Rbd., maatte udbetales ham af Havens Indtægter.

Da der i Havens Bibliothek fandtes et ikke ubetydeligt Antal Dubletter, foreslog Professor Schouw, allerede i Slutningen af 1841, at disse maatte bort- sælges til Fordel for Bibliotheket, saameget mere, som den til dettes Forøgelse anviste Sum ikke var tilstrækkelig til at anskaffe de Fortsættelser af ældre og de ny Skrifter som behøves til at give Bibliotheket den Fuldstændighed i den nyere Literatur som det har i Henseende til den ældre Literatur. Efter dertil meddelt Bemyndigelse ere allerede 1842 til forskjellige herværende offentlige Bibliotheker og til adskillige Private afhændede endel af disse Dubletter for en Sum af ialt 119 Rbd. 64 Sk., hvorefter endnu endel var tilbage, over hvilke Professor Schouw agtede at sende trykte Fortegnelser til Udlandet.

Ligesom Aarbogen for afvigte Aar (S. 46 ff.) meddelte den ældre for Gartneren i 1829 udfærdigede Instrux, saaledes aftrykkes her den af Konsistorium for den ny Gartner udfærdigede Bestalling og den ham derefter af Havens Direktør med- delte Instrux. Begge disse Aktstykker lyde saaledes:

1. Bestillingen.

(Stempl. Pap. 4de Kl. Nr. 6)
 (Reversal-Best. 4de Kl. Nr. 4)

Rektor og Professorens konsistoriales ved Kjøbenhavns Universitet gjøre vittetligt: at vi have antaget og beskicket, ligesom vi ogsaa herved antage og beskikke Undergartner ved Universitetets botaniske Have her i Staden August Veilbach, som har de i Indfødsretten fordrede Egenheder, til Gartner ved bemeldte Have, med Forpligtelse til, ikke at befatte sig med andre Haver, eller at drive nogen Slags Handel med Planter, Frø, Løg eller deslige, samt forøvrigt at holde sig den Instrux, som af Havens Direktør vil blive ham meddelt, efterrettelig. Derimod erholder han 600 Rbd. i aarlig Løn, skriver sex hundrede Rigsbankdaler rede Sølvs, som af den botaniske Haves Indtægter udbetales ham kvartaliter med en Fjerdedel eller 150 Rbd., desuden nyder han den for Gartneren bestemte fri Bolig og 6 Favne Bøgebrænde aarlig, der for Havens Regning indkjøbes og besørges ham frit tilført, ligesom han endeligen har Tilladelse til at antage indtil 4 Elever, saaledes at der for 2 af disse betaales ham ialt 200 Rbd., som Erstatning for det Arbejde de gjøre i Haven.

Til Bekræftelse under Universitetets Segl og Konsistorii sædvanlige Underskrift.
 Kjøbenhavn den 25de Februar 1843.

2. Instrux,

i hvilken de Pligter som paaligge den til Gartner ved Universitetets botaniske Have af Konsistorium beskikkede Andreas Veilbach, nærmere ommeldes.

Foruden de Gartneren i den ham meddelte Bestilling paalagte Pligter, bør han endnu holde sig følgende efterrettelig:

§ 1) Han sørger efter bedste Evne og med al Flid for, at Haven ikke blot vedligeholdes i den Stand den er, men ogsaa at den forbedres ved Planternes Formering, Jordbundens Forbedring, ny Kulturmethoders Benyttelse m. m.
 § 2) For at Havens Planter ved Bytteforbindelser kunne forøges, forfatter han, efter Aftale med Havens Direktør, Lister over de Planter som kunne ønskes efter de fra andre Haver meddelte Kataloger, ligesom han og af Havens Forraad udsøger og indpakker de Frøsorter, Løg, Knoller eller Planter, som til Bytte afftaaes til andre Haver, ligeledes efter Aftale med Direktøren.
 § 3) Han holder nøjagtige Fortegnelser over Havens Planter, tilføjer de tilkommende og bemærker naar nogle gaae ud; ligeledes holdes Bog over den aarlige Udsæd.
 § 4) Naar Planter der ikke forhen ere bestemte blomstre og bære Frø, meddeler han dem til Direktøren, efter Omstændighederne i Potter eller ved affkaarne Exemplarer, for at de kunne blive bestemte. Ligeledes meddeler han Exemplarer, naar hele Stægter eller Partier af Haven underkastes Revision.
 § 5) Han affærer eller fremsætter de Planter og Plantedele som behøves til Forelæsninger og ved Examina.
 § 6) Han meddeler de Studerende Exemplarer af Planter, især officinelle, til Herbarier forsaavidt det uden Skade for Haven kan skee. Saadanne Uddelinger finde Sted til bestemte Tider, uden forsaavidt uopsættelige Arbejder i Haven maatte lægge Hindringer ivejen. De Studerende indlevere forud Lister paa hvad de ønske.
 § 7) Han paaseer saavidt muligt, at til de Tider da Haven staaer

aaben for de Studerende eller for Publikum, Intet borttages eller beskaffes. Udgang til Værthufene tilstaaer han kun, forsaavidt han kan lade de Besøgende ledsage af en af Havens Folk. § 8) Gartneren har ingen Ret til at sælge noget af det som frembringes i Haven, være sig Planter, Blomster, Grene o. s. v. Ej heller maa han bortgive noget deraf, uden forsaavidt at han kan meddele enkelte Stiklinger, Frø eller deslige til Handelsgartnere og Planteyndere, forsaavidt det kan skee uden Skade for Haven og Direktøren ikke kan antages at have noget derimod. Samlinger af Frø eller deslige kan ikke afstaaes uden dennes udtrykkelige Samtykke. Han maa heller ikke overvintre eller opbevare Planter for Fremmede. § 9) Forandringer i Havens Plan og Inddeling eller Omflytning i Kvartererne eller i Værthufene kan ikke finde Sted uden efter Overenskomst med Direktøren. § 10) Reparationer, ny Redskabers Anskaffelse, og Alt hvad som foranlediger Udgifter, foretages ligeledes efter Aftale med Direktøren, uden forsaavidt de løbende Udgifter ikke overstige 1 Rbd. Gartneren holder ogsaa en Liste over Havens Inventarium. § 11) Foruden den første Medhjælper (Mestervend), antager Gartneren ordentligvis to Medhjælpere (Evende), hver med 200 Rbd. samt, saavidt muligt, Bolig og Varme. Dog kan der, efter Direktørens Bestemmelse, gjøres Afsigelser herfra, baade i Henseende til Evendenes Antal og deres Løn. § 12) Af Arbejdsfolk holdes saamange som, efter Aftale med Direktøren, ansees fornødne; de antages og afskediges af Gartneren i dag-, uge- eller maanedsvis. § 13) Inden Gartneren antager eller afskediger nogen Svend, eller de Arbejdere der, skjønt fæstede i maanedsvis, ansees som fæste, underretter han Direktøren derom. Ligeledes maa Direktøren kunne forlange saadanne Personer afskedigede der gjøre sig uværdige til at tjene i Haven. § 14) Det er Gartneren tilladt at antage indtil 4 Elever, og for 2 af disse betales ham ialt 200 Rbd., som Erstatning for det Arbejde de gjøre i Haven, dog maae disse 2 Elever ved Antagelsen godtgjøre, at de i flere Aar have staaet i Lære, ligesom og samtlige Elever maae, forinden de antages, underkaste sig en Prøve i Direktørens Overværelse. § 15) Gartneren holder Bog over Udgifterne til Medhjælpernes Løn, Arbejdernes Dagløn samt øvrige Fornødenheder til Havens Drift, efter det Skema som Direktøren approberer. Paa Udgifterne indgives maanedlig Regning, som attesteres af Direktøren. Inden Haandværksregninger afgives til denne, attesterer Gartneren, at Arbejdet er forsvartlig udført.

De naturhistoriske Musæer, saavel den zoologiske som mineralogiske Afdeling, have i 1842 fortsat deres Virksomhed saa godt Omstændighederne have tilladt. Det er i denne Henseende endnu en betydelig Hindring, at der, uagtet iøvrigt Universitetets Mellemværende med Grev Moltke i Aaret 1839 er afgjort (Aarb. f. 1839 S. 94), ikke er bleven udfærdiget nogen endelig Fundats for de Moltkeske Legater og derved nærmere Bestemmelser foreskrevne for Anvendelsen af Legatets enkelte Afdelinger. Et Udkast til en Fundats er dog allerede i Aaret 1840 af de fra Universitetets og fra Finansministerens Side kommitterede Mænd (anf. St. S. 99) indsendt til Sidstnævnte, hvem Direktionen i 1842 har bragt Sagen i Erindring.

Den zoologiske Afdeling har faaet afhjulpet en væsentlig Fornødenhed ved Anskaffelsen af flere endnu manglende Skabe, 6 i Antal. Tilvæerten af nyt Materiale

har været ikke ubetydelig, og er bevirket for størstedelen ved Kjøb og ved Indsamlinger i Grønland for Musæets Regning, men ogsaa ved Bytning og ved Gaver fra Private. Af hvad der saaledes er anskaffet, og af hvad der tidligere var henstaaende i Magasinet, ere tilberedede, opstillede og etiketterede følgende Stykker:

af Pattedyr	15	Stykker
„ Fugle	32	—
„ Reptilier	47	—
„ Fiske	13	—
„ Bløddyr	38	—
„ Osteologika	4	—

ialt 149 Stykker.

hvorved saaledes det hele Antal, der ved 1844 Aars Udgang var 295, er steget til 444 Stykker. Iblandt de ny anskaffede Stykker ere flere sjeldne og værdifulde Exemplarer, saasom af Pattedyrene et fortræffeligt Exemplar af den bengalske Tiger, den sribede Høne fra Java, den mærkelige høneagtige Jordhund fra Kafferlandet, den først i den sildigere Tid fuldstændigen bekjendte bæveragtige *Myopotamus bonariensis* fra Buenos Ayres, det langhaarede Stinkdyr fra Mexiko; af Fuglearter et Exemplar af den meget sjeldne *Palamedea cornuta*, det eneste som eksisterer i vore offentlige Samlinger, 9 Arter skønne Papegojer, de fleste fra Nyholland; af Reptilier den giftigste sydamerikanske Slangeart, *Crotalus malus*, 19 Reptilier fra Nyholland, fra hvilken Verdensdel hidtil intet saadant befandtes i Samlingen. Til at lette den tilkommende Sammensmeltning af de forskjellige Konkyliesamlinger til en eneste, ere forberedende Arbejder truffene. Nogle af den ældre Samlings og samtlige under Etatsraad Reinhardts Administration erhvervede talrige Reptilier ere blevne forenede og opstillede i et meget stort Bæggestab; den største Del af de ny anskaffede ere blevne systematisk bestemte og foreløbigen etiketterede.

Af Musæets mineralogiske Afdeling har den oryktognostiske Hovedsamling i 1842 faaet meget betydelig Tilvært, fra Nordamerika, fra Spanien, fra Tyskland, fra Italien, fra Sverrig, hvoriblandt adskillige ny Mineralier eller udmærkede Exemplarer, hvoraf tidligere havde mindre gode eller fra andre Findesteder. Desuden har Samlingen erholdt en stor Mængde Dubletter, som tildels allerede ere benyttede i Musæets Byttehandel. Tilværten for denne Samling kan anslaaes til over 200 Stykker, hvorved det er bleven nødvendigt i Aarets Løb at anskaffe 2 ny Skabe. Den almindelige geognostiske Samling har i Aarets Løb erholdt følgende Tilvært: 1) en udmærket smuk Samling af over 100 Stykker af Planteforfsteninger henhørende til Høganes-Formationen og Dannelsen ved Mør, begge i Skaane; 2) en Samling af Kridtformationens Stenarter fra Saksen, den saakaldte Plænerkalk; 3) en Samling henhørende til Kridtformationen fra det Hannoveriske; 4) en Dito af Dolith- og Keuper-Formationen, ligeledes fra det Hannoveriske; 5) nogle Dvergangs-Formations-Forsteninger fra Sverrig og Lissland; 6) Rækker af den saakaldte Uerformation. Den danske geognostiske Samling har forholdsvis faaet mindre betydelig Tilvært end de andre Samlinger, dog ere tilkomne nogle Kridtforsteninger fra Møen, en Række af Grønlandsforsteninger fra et mærkværdigt Findested i Nærheden af Kjøge, en lignende Række af samme Formation fra Klintebakke i Dds herred, en Række af

Sylterforsteninger, hvoriblandt dog ikke var noget Species som Samlingen ikke iforvejen var i Besiddelse af.

Den store Udvidelse som Musæets Byttehandel i de senere Aar har erholdt, har især i dette Aar været meget betydelig; i denne Henseende ere Musæets Dubletter for en stor Del blevne ordnede, for at de Fordringer kunne tilfredsstilles som Musæets Korrespondenter med Rette gjøre. Endvidere er bleven opstillet og ordnet den hele Samling af udenlandske Kridtforsteninger, som af alle geognostiske Samlinger er den der for os har den største Interesse.

Profesor Forchhammer har bemærket, at Antallet af de Studerende som benytte Universitetets mineralogiske Musæum til deres Studier, hvert Aar tiltager.

Til nogle af Universitetets Samlinger er Anskaffelsen af Inventarier eller Apparater for betydeligere Summer bevilget af Normalsummen af 5600 Rbd. til Universitetets Nytte og videnskabelige Formaalets Fremme.

Saaledes blev til det zootomist-physiologiske Musæum ved kongelig Resolution af 1ste April bevilget Anskaffelsen af de oven (S. 18) omtalte ny Skabe, hvortil Musæet selv ikke havde Midler, for en Sum af 300 Rbd. af bemeldte Normalsum for 1841.

En større Anskaffelse af Apparater til den physiske Instrumentsamling blev paa lignende Maade bevilget, ifølge Andragende fra Konferentsraad Drsted, som oplyste, at der blandt de Apparater hvorpaa Videnskabens nyere Fremskridt gjøre Krav, og som ved de allernyeste Opdagelser blive dobbelt vigtige baade for Theori og Anvendelse, ere nogle som sammensættes af meget lange overspundne Metaltraader, samt at Samlingens hidtil gjorte Anskaffelser vare aldeles utilstrækkelige til store og omfattende Forsøg, der udkræve mange tusinde Aen overspundne Kobbertraader. Han bemærkede tillige, at man, uden at tænke paa at anstille saa store Forsøg som de af Professor Henry i Princetown i Nordamerika udførte, hvortil alene brugtes en Traad af 5 engelske Miles Længde til et Apparat, dog vilde behøve en Sum af omtrent 600 Rbd., idet han oplyste, at en Aen af saadan Traad koster 6 til 8 Sk., der altsaa for 1000 Aen alene udgjør en Sum af nogle og tresindstyve til nogle og firsindstyve Rbd., og han androg saaledes paa at ovennævnte Sum maatte bevirkes tilstaaet, da Savnet af hine Apparater baade vilde være til Skade for Undervisningen, og til Skam for Samlingen. Paa Direktionens i Anledning af dette af Konsistorium anbefalede Andragende nedlagte allerunderdanigste Forestilling, behagede det Hans Majestæt Kongen under 12te August allernaadigst at tillade, at der til den physiske Instrumentsamling maatte anskaffes Apparater til et Beløb af omtrent 600 Rbd., at udrede af den ovennævnte Normalsum.

Ligeledes blev efter Andragende fra Lektor Scharling, som siden sin Ansættelse ved Universitetet ikkun havde erholdt endel af de Apparater til sin Benyttelse, som han ved sin Udnævnelse til Lektor ved det kirurgiske Akademi i 1836 havde foresundet i dettes Laboratorium, idet mange af de brugbareste i den forløbne Tid vare under Brugten gaaede itu og nogle af Akademiet tilbageholdte, bevilget, at der af samme Normalsum maatte anvendes et Beløb af indtil 100 Rbd. til Indkjøb paa Auktionen efter afgangne Etatsraad Manthey af saadanne kemiske Apparater som han maatte ansee som tjenlige ved hans Forelæsninger over Kemien.

Endelig blev en saadan extraordinær Anskaffelse ogsaa tilstaaet det astronomiske Observatorium. Profesor Dlusfen bemærkede for Direktionen, at det med Hensyn

til den Dymærksomhed man i de tvende sidste Decennier har henvendt paa Jagttagelsen af Dobbeltstjerner, Bessaffenheden af Planeternes Overflader, og andre Underføgelsse hvis Resultater væsentligen afhænge af de anvendte Instrumenters Godhed i optisk Henseende, bliver for vort Observatoriums Vedkommende at betragte som en betydelig Mangel, at Instrumentsamlingen ikke ejer nogen Rikkert som, hvad den optiske Kraft angaaer, staaer over det aldeles sædvanlige Maal; men at der for Djeblikket frembød sig en gunstig Lejlighed til at afhjælpe denne Mangel, da der i en Samling af physiske og astronomiske Instrumenter som havde tilhørt den nylig afdøde Etatsraad Esmark, og som skulde bortselges ved offentlig Auktion, befandt sig en fortrinlig Frauenhofer'sk Rikkert, aldeles af den Art som vilde egne sig for Observatoriet. Professoren anholdt derfor om Bemyndigelse til ved den forestaaende Auktion at anskaffe bemeldte Rikkert for en Sum af omtrent 1000 Rbd., som Auktionsprisen antoges at ville blive, idet han bemærkede, at Observatoriet i de 7 sidste Aar ikke havde erholdt nogen betydelig Anskaffelse, og at der derfor af Normalsummen til samme var bespartet ikke Ubetydeligt. Paa Direktionens herom nedlagte allerunderdanigste Foreskilling blev det under 9de Decbr. allernaadigst tilladt, at der af den oftmeldte Normalsum maatte anvendes det anførte Beløb til denne Anskaffelse.

Ved Auktionen, som blev afholdt tidlig i 1843, blev den omhandlede Rikkert dog ikke erhvervet (den blev saavidt vides solgt til en privat Lysthaver for 550 Rbd.), da den ved nøjere Eftersyn var befundet mindre tjenlig end man først havde antaget. Derimod er der nu andraget paa at der for et Beløb af indtil 1500 Rbd. maa anskaffes en ny Rikkert.

Universitetsbibliotheket har i Foraaret modtaget som Gave af en engelsk Geistlig, Rev. D. Thom i Liverpool, tvende fra Kinesisk oversatte Bøger, foruden trende af Giveren forfattede Skrifter. Titlerne paa de to førstnævnte ere følgende:

1. *Esops fables, written in Chinese by the learned Mun Mooy Seen Shang and compiled in the present form (with a free and a literal translation) by his pupil Sloth.* (Vedskrevet: Robert Thom Esq., hvilket udentvivel er Oversætterens virkelige Navn) Printed in the Canton press office 1840 4to.

2. *Wang Keaou Lwan Puh Neen Chang Han, or the lasting resentment of miss Keaou Lwan Wang, a Chinese tale. Translated from the original by Robert Thom Esq., resident in Canton.* (Denne Angivelse af Oversætteren trykt paa en paahæftet Seddel) Canton 1839. Pr. at the Canton press office 8vo.

Nedenstaaende Udsigt over den polytekniske Lærestalts Virksomhed og Fremgang i videnskabelig Henseende siden Begyndelsen af 1834 er udbraget af en af Direktionen under 1ste April nedlagt allerunderdanigst Beretning om denne Anstalts Tilstand i bemeldte Tidsrum. Uagtet ikke Alt hvad heri meddeles er Nytt, da enkelte Gjenstande forhen, navnlig i Aarbogen eller Akademiske Tidender, ere omtalte, er det dog anseet rigtigst for den samlede Oversigts Skyld Intet at udelade. Hvad der vedkommer Lærestaltens finansielle Status, vil findes længere nede i Afsnittet om det Økonomiske.

En saare vigtig Forbedring har Læreanstalten opnaaet ved den nylig ffete Udvidelse af dens Lokale ved Tilbygning. Det er bekjendt at den ved dens Dpretelse maatte begynde med et meget indskrænket Lokale, som dog var tilstrækkeligt til den første Virksomhed. Men denne udvidede sig efterhaanden, og kom derved til at fordre et større Rum. Værkstederne fik en større Virksomhed derved at en hel ny Klasse af Elever, de saakaldte Værkstedselever, indførtes, hvilke skulde lære de i de mekaniske Kunster vigtigste Haandværker. Efterat Institutet for Metalarbejdere ved allerhøjeste Resolution af 26. September 1833 var bleven henlagt under Læreanstaltens Bestyrelse, kom Tegnestuerne herved i en udvidet Virksomhed. En Værktøjsamling var ved den Keiersenske Fonds Gaver bleven anskaffet; den physiske Instrumentsamling var efterhaanden betydeligt forøget, Laboratorierne havde faaet forsøgede Apparater. Alt dette fordrede en Udvidelse af Læreanstaltens Lokale. Bestyrelsen havde derfor allerede tidligere, da et gammelt til Læreanstaltens Bygning i St. Pederstræde stødende Hus skulde sælges ved Auktion, foreslaaet og opnaaet dets Anskaffelse, der blev allernaadigst bifaldet ved allerhøjeste Resolution af 11. September 1835, saaledes at dertil af Finanserne udrededes 3000 Rbd. Dette Hus blev imidlertid, paa Grund af Mangel paa de fornødne Midler til dets hensigtsmæssige Indretning og Sammenbygning med Læreanstalten, en Tidlang ikke benyttet af denne, men bortlejet for dens Regning; hvorimod man, i et lidet til den anden Side af Anstaltens Bygning stødende Hus, lejede til Benyttelse for Læreanstalten tvende Etager, for hvilke Lejesummen blev dækket af hvad det tilkjøbte Hus indbragte i Lejeafgift. Da imidlertid Bestyrelsen saae sig istand til at paavise Midler til at udrede aarlige Renter og Afdrag af det fornødne Laan til at iværksætte Tilbygningen af det tilkjøbte Hus, blev det paa Direktionens allerunderdanigste Forestilling ved allerhøjeste Resolution af 24. Maj 1839 allernaadigst bifaldet,

at det tilkjøbte Hus maatte nedrives, og Læreanstaltens Bygning forlænges ud over Husets Tomte, og de af Bestyrelsen foreslaaede indvendige Forandringer i Bygningen foretages;

at det hidtil i det paa den anden Side beliggende Hus lejede Lokale maatte opsiges; at Institutet for Metalarbejdere, som hidtil havde uden Lejeafgift haft Lokale i den ældre Bygnings nederste Etage, maatte anvises Plads i den tilbyggede Dels øverste Etage, og

at Læreanstalten, for at iværksætte bemeldte Bygningsforandring, maatte af de under Direktionens Bestyrelse staaende Fonds optage et Laan paa 5000 Rbd., som skulde forrentes og afdrages med 6 pCt. aarlig i 28 Aar.

Denne Bygningsforandring, som udførtes endnu i Sommeren 1839, har, foruden Befrielsen for den Usikkerhed og Afhængighed som følger af at benytte et lejet Lokale, skaffet Læreanstalten betydelige Fordele, hvorom kan henvises til Aarbogen for 1839 S. 92 f.

Bestyrelsen havde bemærket, at uagtet Udstrækningen af det tilkjøbte Hus ikke gav Lejlighed til at forlænge Læreanstaltens Bygning mere end lidt over 8 Alen, har man dog, ved dermed forbundne tjenligere Anordninger af Rummet, og ved at bortskaffe den forrige Port, opnaaet en Plads som nogenlunde svarer til Anstaltens nuværende Lærebord; men at imidlertid en ny Udvidelse i Tiden vil blive nødvendig, dersom det fremdeles skulde lykkes at udvide dens Virksomhed.

At Lærestiftelsens Hjælpemidler i den omhandlede Periode ere blevne betydeligt forøgede, skyldes dels dens efterhaanden fremskridende Virksomhed, dels enkelte særdeles Foranstaltninger og tilfældige Begivenheder. Efter Bestyrelsens Indberetning, have saaledes Værkstedernes Arbejdsmaskiner og Arbejdsredskaber faaet en betydelig Tilvæxt, ligesom Tegnestuernerne efterhaanden have faaet flere Hjælpemidler til Undervisningen. De to store Laboratorier have hver faaet en Robinsonsk Vægtstaa, og ere ved de bestandige Arbejder blevne berigede med en Mængde kemiske og deriblandt teknisk-kemiske Præparater. Ved Professor Forchhammers sidste Udenlandsrejse har det ene af dem ogsaa faaet omtrent 100 teknisk-kemiske Præparater fra Udlandet. Dog ere Laboratorierne i høj Grad trængende til endnu flere Forbedringer, hvortil de mangle Resurser, hvilket i endnu højere Grad gjælder om det fysiske Kabinet, der vel, foruden mange mindre Instrumenter, har erholdt et Gambaysk Inklinatorium, et Mellonsk Apparat til Forsøgene over Straalevarmen, Biots Apparat til Anvendelsen af den cirkulære Polarisation i kemiske Undersøgelser, men som endnu savner flere af de nyere og bedre Instrumenter, hvortil Pengemidlerne ikke have. Iøvrigt har dette Kabinet faaet en udvidet Virksomhed i en ganske ny Retning ved Oprettelsen af det Gaussiske magnetiske Observatorium, hvortil først i Aaret 1835 opførtes en Bygning i Haven ved Direktørens Embedsbolig, men som i 1841 ved allernaadigst Understøttelse blev forflyttet til Bolden, saaledes at tvende større Observatorier der ere opførte; endssjønt de aarlige Udgifter bæres af det kongelige Videnskaberne Selskab, vedblive dog begge Observatorier at tilhøre Lærestiftelsen, hvis forhenværende og nuværende Elever yde Hjælp ved Jagttagelserne, hvorved de tillige have en nyttig Dvølse.

En teknologisk Prøvesamling er i de senere Aar begyndt, og formeres aarlig. Til dennes Udvidelse er nu henlagt 100 Rbd. af den ny Gave af 300 Rbd. aarlig, som det Classenske Fideikommiss siden 1841 Aars Begyndelse har skænket Anstalten indtil videre til dens Virksomheds Udvidelse, over hvilken Gaves Anvendelse ved allerhøjeste Resolution af 23de Juli i bemeldte Aar blev disponeret saaledes, at foruden den nysnævnte Anvendelse af bemeldte 100 Rbd., skulde de øvrige 200 Rbd. anvendes til at lønne en Repetent i Mathematiken.

Værkstoffamlingen, som skyldes Gaver fra den Nejerenske Fond, og som er bestemt til Fremvisning for Stadens Haandværkere, er ogsaa i dette Tidsrum bleven formeret. Adskillige Maskinmodeller ere blevne forfærdigede i Værkstederne til Brug for Lærestiftelsen, nogle har den ogsaa faaet til Foræring; men dog er den, efter Bestyrelsens Yttring, i denne Henseende endnu saa fattig, at den ikke kan siges at have noget Grundlag til en Modellsamling af Maskiner, og at Lærestiftelsen, dersom den heri ikkun skal skride frem ved egne Kræfter, længe vil komme til at føle Savn i denne Retning.

Hvad angaaer Lærestiftelsens egentlige Hovedvirksomhed ved den der givne Undervisning, da deler denne sig i følgende forskellige Grene:

- a) Den fuldstændige Undervisning, som leder til at blive polyteknisk Kandidat enten i Mekanik eller anvendt Naturvidenskab;
- b) Undervisning i de til de mekaniske Kunster henhørende Haandværksarbejder;
- c) Undervisning, Dvølse medindbefattede, for ekstraordinære Deltagere, som ikke ville underkaste sig den polytekniske Examen. Blandt disse ere:

dels Nogle som ønske at underkaste sig en Examen i visse Dele af Faget, overensstemmende med det provisoriske Reglement § 64 og derom erholde et Vidnesbyrd;

dels et langt større Antal, som benyttede Undervisningen blot for at lære Noget, uden at ville aflægge Prøve deri;

- d) Medvirkning med Universitetet;
- e) Medvirkning til Forstsvæsenets Studium;
- f) Medvirkning med Selskabet for Naturlærens Udbredelse;
- g) Bestyrelse af Institutet for Metalarbejdere;
- h) Afholdelse af Examen for dem som attraae at blive Møllebyggere; hvortil endnu kommer en ganske egen Art af Anstaltens Virksomhed, nemlig:
- i) Udarbejdelse af Betænkninger over tekniske Gjenstande, som forlanges af de kongelige Kollegier og andre Autoriteter; en Sag som ved Læreanstaltens Stiftelse endnu ikke var paatænkt.

Bestyrelsen havde bemærket, at Antallet af dem der have ladet sig indskrive til Examinander altid har været lidet mod Antallet af de extraordinære Deltagere, men at dette især synes at være Tilfældet i de seneste Aar; medens nemlig Antallet af de extraordinære Deltagere mærkeligt er voret, er derimod Antallet af dem som have absolveret de polytekniske Examina bestemt blevet mindre. Dette hidrører, efter Bestyrelsens Formening, fra flere Aarsager. Foruden at man har stærket Fordringerne Noget, have Udskillige ladet sig affrække derved, at ingen bestemte Rettigheder ere tilfikkrede de polytekniske Kandidater. Bestyrelsen bemærkede, at der vel ved allerhøjeste Resolution af 1ste September 1830 er givet Kandidater som tillige have gjort antagne Prøver i Værkstederne, Haab om, efter Ansøgning, at erholde Rettighed til at faae Borgerskab paa Haandværksdrift og at holde Svende i forskjellige Fag, men at herved ingen Udgifter ere aabnede for Kandidater som ikke have gjort Prøve paa saadan Haandværksduelighed. Endskjønt mange polytekniske Kandidater i Virkeligheden have fundet en gunstig Lejlighed til at anvende deres Kundskaber, er det Bestyrelsen bekendt, at Mange have ladet sig affrække fra Løbebanen ved den her berørte Usikkerhed. Bestyrelsen troede at maatte befrygte, at denne Hindring i Fremtiden vil tiltage, fordi de tilkommende Polyteknikere vanskeligen ville finde en Virkekreds, naar der hverken gives Embeder hvortil de kunne have fortrinlig Afgang, eller Begunstigelse i Næringsbrug; hvorimod, dersom Polyteknikerne kunde have fortrinligt Haab om Ansættelse ved Digevæsenet, Sandflugten, Myntvæsenet, Justervæsenet, Havnevæsenet, Salinevæsenet, visse Soldembeder og deslige, dette vilde være en stor Opmuntring til Polyteknikens Studium. En anden Grund til den mindre Frekvens af Examinander ligger efter Bestyrelsens Anskuelse i Besskaffenheden af vort Undervisningsvæsen, da i de fleste lærde Skoler Mathematiken ikke læres og indøves nok, og Sandten for Naturforholdene ikke øves ved en tilstrækkelig elementær Undervisning i Naturvidensskaberne, ligesom de fleste andre Skoler heri endnu staae tilbage for de lærde, idet kun nogle enkelte Realskoler give en tilstrækkelig Forberedelse, hvilke Skoler imidlertid ikke endnu benyttes nok og ikke længe nok, fordi Forældrene tage deres Sønner for tidlig ud af disse Skoler. Bestyrelsen bemærkede, at i de tidligere Aar meldte Mange sig ved Anstalten, som holdt det for en let Sag at overvinde de Vanskeligheder som den utilstrækkelige Forberedelse maatte forarsage dem, men at en rigtigere Erkjendelse nu noget formindsker

dette Slags Søgning. Det er med Hensyn til dette Misforhold mellem Forberedelsesanstalterne og de fra Lærestiftelsens Side gjorte Fordringer, som formentligen ikke bør ned sættes — hvilket Misforhold Bestyrelsen iøvrigt erkjendte ved Tidens Fremskridt tildels at ville hæves —, at Bestyrelsen havde gjort det Forslag som under 23de Juli 1841 vandt allerhøjeste Bifald, at der nemlig maatte antages en Repetent til at øve Examinanderne i Mathematiken; en Dvælselse som vil være vigtig for alle dem der vel medbringe antagelige Forkundskaber, men ikke have den fornødne Færdighed og Sikkerhed i at anvende det Lærte. Den nu antagne Repetent holder tillige om Vinteren et Aftenforedrag over Mathematiken, beregnet for unge Haandværkeres Fattere, hvorved det vil gøres muligt for adskillige gode Hoveder, som have savnet Forberedelse, at benytte Undervisningen i Lærestiftelsen. Lønnen til bemeldte Repetent udredes af det af det Classenske Fideikommiss skjænkede ny aarlige Bidrag til Lærestiftelsens Virksomheds Udbredelse.

Idet Direktionen ialmindelighed maatte erkjende Rigtigheden af hvad Bestyrelsen havde yttret om de tvende væsentlige Aarsager til den aftagne Frekvens af Examinander, bemærkede den allerunderdanigst, hvad angaaer den Grund som ligger i Mangelen af bestemte Rettigheder for de polytekniske Kandidater, at ligesom det følger af Sagens Natur, at en rum Tid maatte hengaae, inden saamegen Erfaring i de hidhørende Forholde kunde vindes, som behøves for at fastsætte saadanne Bestemmelser som Bestyrelsen havde savnet og ønsket, saaledes turde nu og snart det rette Tidspunkt i denne Henseende være forhaanden, og det saameget mere, som Direktionen ved den allerhøjeste Resolution af 10de Maj 1839, angaaende Oprettelsen af en Realskole i Aarhus, har faaet det Paalæg, naar Undervisningen i Realskolen i nogen Tid har været i Gang, at indkomme med nærmere allerunderdanigst Forestilling, angaaende hvorvidt en Examen bør anordnes for de Disciple der have gennemgaaet Realskolen, hvilket Omfang og hvilken Indretning der bør gives samme, og hvorvidt nogen særegen Rettighed kunde tillægges dem som have udholdt den; hermed kunde det da maaffe synes passende at sætte i Forbindelse Forslag angaaende, om og hvilke særegne Rettigheder og Fordele der kunde være at tilstaae polytekniske Kandidater. Hvad angaaer den af Bestyrelsen paaankede mangelfulde Forberedelse i de mathematisk Kundskaber, der hidrører fra vore Skolers mindre fuldkomne Indretning, formentlig Direktionen, saaledes som ogsaa Bestyrelsen havde antaget, at denne Hindring ved Skolevæsenets, navnlig Realskolernes, fremstridende Udvikling efterhaanden vil bortfalde, ligesom vistnok den nu trufne Indretning af en Repetents Ansættelse kan haabes at ville for en stor Del afhjælpe de omhandlede Mangler i denne Henseende.

Hvad selve den polytekniske Examen angaaer, da afholdes denne endnu i det Væsentlige efter de samme Regler som fra først af bleve vedtagne, i hvilke Bestyrelsen ikkun har fundet nogle ubetydelige Modifikationer nødvendige, navnlig, at Examinanderne, medens de nyde Undervisning i Tegning, maae indlevere visse Prøvetegninger, som ved Examen lægges ved dem der udføres efter den der givne Opgave, og at der desuden ved den mekaniske Examen nu gives et skriftligt Spørgsmaal mindre i den rene Mathematik; hvorimod der, foruden den allerede tidligere stedfindende praktiske Prøve i Maskinlære, gives endnu et skriftligt Spørgsmaal i dette Fag, og at Examinandens Færdighed i Maskintegning har en større Indflydelse paa Examenens Udfald, hvorved den praktiske Duellighed fremmes. Derimod er det ved den kongelige

Resolution af 7de September 1838 skeet en væsentlig Forandring med den polytekniske Afgangsexamen, ifølge hvilken alle de som ønske at indstille sig til de polytekniske Examina, naar de ikke ere akademiske Borgere, først have at underkaste sig den ved Universitetet indrettede almindelige Forberedelsesexamen, og senere en speciel Tillægs-examen i Mathematik, som holdes ved selve Lærestalden; for hvilken sidste, der ogsaa er forekrevet for dem der have taget Examen Artium eller Officersexamen, de nærmere Regler senere ere blevne fastsatte ved allerhøjeste Resolution af 29de Januar 1839.

Angaaende Værkstedseleverne og de ekstraordinære Deltagere havde Lærestaldens Bestyrelse meddelt Direktionen følgende Oplysninger: Af de Forstnævnte havde nylig Nogle fremskillet deres Prøvearbejder til en Bedømmelse, hvori adskillige af Stadens mest agtede Sagkyndige vare Deltagere, og fandtes disse Prøver alle antagelige, tvende deraf endog fortrinlige. I Laboratorierne have ej alene Examinanderne haft Døvelse, men ogsaa mange ekstraordinære Deltagere. Til de Sidstnævnte har i de sidste 3 Kursus været uddelt et Antal af 232 Afgangskort, hvert gjeldende for et halvt Aar, altsaa i Gjennemsnit omtrent 20 hvert halve Aar; hvorimod Antallet af de til Examen i anvendt Naturvidenskab sig forberedende Examinander, der i samme Tid have benyttet Laboratorierne, ifkun have beløbet i Gjennemsnit 8 hvert halve Aar.

Til Tegnestuerne, i hvilke baade Examinander og Værkstedselever øves, have i samme Tidrum ifkun været udfærdiget 23 ekstraordinære Afgangskort; men foruden de for Examinanderne og Værkstedseleverne ansatte Middagstimer, blev i Vinteren 1839—40 tillige indrettet en Aftenundervisning i Maskintegning tre Gange ugentlig, hvilken er bleven fortsat i den paafølgende Vinter. Denne Undervisning benyttedes nu af 16 Individuer, som hver betaler 2 Rbd. Kvartaliter; imidlertid er ogsaa Antallet af ekstraordinære Deltagere ved Tegneundervisningen tiltaget i de sidste Aar, og er i stadigt Tiltagende. Til de allerfleste af Lærestaldens Forelæsninger melde sig flere eller færre ekstraordinære Deltagere, dog forholdsvis meget faa til dem som betales; derimod besøges de Forelæsninger stærkt som ifølge Lærestaldens Overenskomst med Selskabet for Naturlærens Udbredelse holdes frit og om Aftenen; nogle hyppigt af flere end 100, undertiden endog af over 200 Tilhørere. Mechanisk Physik, kemisk Physik, Jordklodens Physik, almindelig Kemi, teknisk Kemi, ere de sædvanlige Gjenstande for disse Foredrag.

At Studenter ved Universitetet hente deres fleste Undervisning i de experimentale Videnskaber ved Lærestalden, er naturligt. Da Universitetet selv intet Laboratorium ejer, maa Professor Zeise holde sine Universitetsforelæsninger i et af Lærestaldens Laboratorier, ligesom og Lektor Scharling til sine Forelæsninger ved Universitetet benytter Lærestaldens Auditorium og Hjælpemidler. Ogsaa den pharmaceutiske Examens praktiske Del holdes i et af Lærestaldens Laboratorier.

De Forststudierende erholde fornemmelig deres theoretiske Undervisning i den polytekniske Lærestald, dels ved de reglementerede Forelæsninger, dels ved saadanne som det kongelige Rentekammer lader holde ved samme. Ogsaa den theoretiske Forstexamen holdes der.

Foruden den Understøttelse som Selskabet for Naturlærens Udbredelse og Lærestalden lige siden dennes Begyndelse gjensidigen have ydet hinanden, og hvorved der hver Vinter foranstaltes offentlige Aftenforelæsninger her i Staden og afværende i Rigets Kjøbstæder, gives der, efter et Forslag fra Lektor Scharling, til visse Tider

ogsaa Fremstillinger af Instrumenter og Forsøg med Forklaringer for det større Publikum. Bestyrelsen bemærkede, at ved dette almenyttige og yndede Foretagende, saavel som ved Forelæsningerne i Kjøbstæderne, have Polyteknikerne ikke blot en for Medborgere gavnlig Bivirkning, men erholde ogsaa en for dem selv meget gavnlig Dvælsel. Lærestiftelsen har flere Gange dertil laant Selskabet Instrumenter, men dette har selv anskaffet mange, som ere komne Lærestiftelsen til Nytte.

Instituttet for Metalarbejdere har, ved at faae en udvidet Plads, erholdt Leilighed til nu at give 36 flere Udgangskort til Drejning end forhen. I de forrige tvende Vintre gaves ogsaa i særskilte Søndagstimer Undervisning i Dptrykning og Utsugning, men som ikkun besøgtes af Faa, hvorfor den nu ikke længere fortsættes. Derimod har man ladet Undervisningen i Dptrykning, der for flere Metalarbejdere maa ansees som særdeles vigtig, indgaae under Undervisningen i Drejning, og for end mere at fremme denne Sag, har man for en Del af det som fra den Rejersenske Fond gives til Medskaber, forskrevet en engelsk Dptrykningsmaskine, som forevises med Forklaring af dens Brug.

En Examen for dem der attraae at blive Møllebyggere, er i de senere Aar indrettet og henlagt under Lærestiftelsen. Bestyrelsen yttrede det Haab, at Møllebyggerne herved efterhaanden ville foranlediges til at erhverve sig bedre Forkundskaber og mere Færdighed i at udkaste Planer og Tegninger til deres Arbejder, end Flersheden af denne Klasse hidtil har været i Besiddelse af. Bestyrelsen havde endnu bemærket, at den, efter dertil erholdt Samtykke af Direktionen, i Vinteren 1836 havde besørgt et Kursus over teknisk Bygningskunst, men da dette ikke meget besøgtes, og Bestyrelsen desuden fandt at denne Sag burde behandles efter en større Maalestok end Anstaltens Midler tillode, har den ikke gjort Forslag til Fortsættelse af bemeldte Kursus; men for at fremme denne vigtige Sag, er Bestyrelsen traadt i Underhandling med det kongelige Kunstakademi, for at tilvejebringe en Samvirkning mellem begge Institutter, som hvert har sin Side at behandle af Sagen.

Fra de kongelige Kollegier og andre Autoriteter modtager Bestyrelsen Aar for Aar flere Sager til Betænkning, hvoraf mange fordre experimentale Arbejder. Bestyrelsen havde yttret det Haab, at de derved foraarsagede, ofte temmelig møjsomme Arbejder have opfyldt deres Bestemmelse i Statsstjenesten.

Ifølge en Liste over Antallet af dem der siden Lærestiftelsens Oprettelse have underkastet sig de polytekniske Examina, og over de dem tildelte Karakterer, have ialt 32 absolveret Examen i anvendt Naturvidenskab, hvoraf 19 med Laudabilis, 13 med Haud illaud., og 18 Examen i Mekaniik, Halvdelen med Laud., Halvdelen med Haud illaud.; det hele Antal af Kandidater udgjør, da 3 af de ovennævnte have taget begge Examina, 47, af hvilke 23 vare Studenter, 24 Ustuderede. Det hele Antal er temmelig lige fordelt paa alle Aarene.

I enkelte Fag have i Henhold til det provisoriske Reglement § 64 kun 4 ladet sig examinere, og derfor erholdt Vidnesbyrd.

Antallet af de Examinander som i det sidste Aar stadigen have benyttet Lærestiftelsen, er 20—24, Værksteds eleverne 14, altsaa ialt 34—38.

Direktionen er allerede ved allerhøjeste Resolution af 22de October 1831, hvorved allernaadigst bifaldtes nogle Modifikationer i det under 5 Juni 1829 allerhøjst approberede provisoriske Reglement for Lærestiftelsen, bleven allernaadigst bemyndiget til, overensstemmende dermed, at udfærdige et nyt provisorisk Reglement, men dette er

hidtil ikke skeet, dels fordi saavel Bestyrelsen som Direktionen har maattet ansee det for rigtigst at erhverve en længere Tids Erfaring angaaende Hensigtsmæssigheden, saavel af de allerede foretagne Modifikationer, som af dem der muligen endnu burde foretages; dels og fornemmelig fordi Bestyrelsen har anseet det ønskelig at kunne sætte disse Forslag i Forbindelse med andre til den mere og mere paatrængende Uvidelse af Læreanstaltens Virksomhed i flere Henseender, men hvortil en Foregelse af dens pekuniære Resurser vilde være en nødvendig Betingelse.

Legatvæsenet vedkommende, er alene at berette om de ovenomtalte med det kirurgiske Akademi overgaaede Legater, det Kølpinke og det Müllerke, samt om et Par afgjorte Spørgsmaal vedkommende de øvrige Legater.

Det Kølpinke Legat grunder sig paa de af afgangne Justitsraad og Hofkirurgus Alexander Kølpin, ifølge kongelig allernaadigst forundt facultas testandi af 23de Marts 1792, oprettede Dispositioner forsaavidt det kongelige kirurgiske Akademi vedkommer, hvoraf følgende er en Extract:

Dispositionen af 22de Oktober 1796.

§ 1. Min Samling af kirurgiske Instrumenter, saavel som mit hele medicinff-kirurgiske Bibliothek (de theologiske, geographiske, politiske og andre Bøger, som Akademiet ikke bruger, undtagne) skal forfalde og efter min Død afleveres til det kongelige kirurgiske Akademi.

§ 7. Den Kapital som ved lovmæssig Deling mellem min salig Broders, Frederik Kølpin, efterladte Børn tilfalder min Broderdatter Charlotte, som er gift med Jens Lunnum, skal ikke udbetales, hverken til hende eller hendes Mand Jens Lunnum, men sættes i Overformynderiet her i Staden, saa at de, saalænge de leve, ikkun nyde Renterne deraf; og efter deres Død skal Kapitalen henfalde til det kongelige kirurgiske Akademi, som skal sætte den paa Rente og bruge Renterne til at komplettere Bibliotheket, eller til en Ducer for en Bibliothekar (som maaskee kunde være en af Reservekirurgerne), eller, om det kan skee, til begge Dele.

Tillæg og nyere Bestemmelser af 25de Juli 1800.

§ 1. Vel har jeg i bemeldte Testamentes 1ste § bestemt mine kirurgiske Instrumenter og mit medicinff-kirurgiske Bibliothek til det kongelige kirurgiske Akademi, men da det kongelige kirurgiske Akademi siden den Tid selv allerede har anskaffet sig de fornødne Instrumenter, saa skal min hele Apparatus af kirurgiske Instrumenter efter min Død tilfalde Hr. Regimentskirurg og Adjunkt Giesemann. Mit medicinff-kirurgiske Bibliothek derimod skal efter anførte 1ste § blive bestemt til det kongelige kirurgiske Akademi; dog skal det være med den ufravigelige Betingelse, at bemeldte Hr. Regimentskirurgus Giesemann 1) bliver Eforus eller Opsynsmand derved saalænge han lever; at han 2) nyder de Fordele som efter mine herefter følgende Bestemmelser kan falde dertil. Men skulde imod al min Formodning 3) bemeldte Regimentskirurgus, nu Adjunkt, Giesemann ved Kabaler

i Akademiet, eller ved en eller anden forandret Indretning ved Akademiet eller ved det kongelige Frederiks Hospital, blive sat tilbage, saa at han ikke efter sin Tur kom til at indtræde i Akademiet som Professor og første Kirurgus paa det kongelige Frederiks Hospital, saa skal mit Bibliothek ikke være Akademiets, men hans, Hr. Regimentskirurgi Giesemanns, Ejendom, og han skal være besøjet til at tage hver Bog som hørte til mit Bibliothek bort fra Akademiet til sit Hjem og benytte sig deraf som sin egen Ejendom, til hvilken Ende ogsaa min med Bøgerne følgende Katalogus skal forblive (naar han vil) i hans Hænder, eller staae til hans fri Disposition. De derimod efter følgende Vden § anførte og efter Lunnums Død til Akademiet bestemte Penge skulle paa nys anførte Fald (at nemlig Regimentskirurgus Giesemann ikke efter sin Tur indtræder som Professor og første Hospitalskirurg i Akademiet) ikke heller falde til Akademiet, men deles i tre Dele, hvoraf $\frac{1}{3}$ Del til St. Petri Kirkes fattige Pigers Skole, den anden $\frac{1}{3}$ Del til Landinspektør Ravns Børn, og den sidste $\frac{1}{3}$ Del til Klokker H. Lejsted ved Helliggejstes Kirke i Kjøbenhavn, hans Børn, skal udbetales.

§ 2. Da min Broderdatter Charlotte Margrethe, som har været gift med Forpagter Lunnum, og som i ovenmeldte mit Testaments 7de § tales om, allerede ved Døden er afgangent, saa falder naturligvis den hele § bort og gaaer ud af Testamentet; men da Lunnum for nærværende Tid er i en meget trængende Forfatning, og i Betragtning af, at han har haft min Broderdatter til Kone, saa bestemmer jeg hermed 2400 Rd., skriver fire og tyve hundrede Rigsdaler, som efter min Død skal sættes i Dverformynderiet, og heraf skal bemeldte Lunnum nyde Renterne saalænge han lever; men efter hans Død skal denne Kapital af 2400 Rd. falde til det kongelige kirurgiske Akademi, dog blot og alene under og paa de i foresaaende 1ste § anførte Vilkaar og Betingelser.

Det Müllerffe Legat grunder sig paa det af forhenværende Distriktskirurg i Skjelskjor Henrik Frederik Müller den 10de Marts 1828 oprettede og under 19de August s. A. allernaadigst konfirmerede Testament — ved hvilket iøvrigt Sors Akademi var indsat til Universalarving —, hvis Vden Post er saaledes lydende:

2. Det kirurgiske Akademi i Kjøbenhavn erholder forlods ubleverede kongelige Obligationer lydende paa 2000, siger to tusinde Rigsbankdaler Sølv, af hvilken Kapital der stiftes et Legat, hvis Renter, efter Akademiets nærmere Bestemmelse, anvendes til en treaarig Understøttelse for 2 Studiosi Kirurgiæ, hver med det Halve.

Under 11te Jan. 1843 har Konsistorium til Eforus for dette Legat udnævnt Professor Gundelach-Møller, hvorimod Udnævnelsen af en Eforus for det Kolpinffe Legat blev udsat indtil den ovenomtalte Sag angaaende Foreningen af Akademiets Bibliothek med Universitetsbibliotheket er bleven afgjort.

I Henseende til Beregningsmaaden af det Kvæsturen tillagte Administrationsgebyr for Legaterne opstod et Spørgsmaal, foranlediget ved det af Konsistorium foranstaltede Gjennemsyn ved to af Professorerne af de i samme fremlagte Regnskaber for Aaret 1840. Bemeldte Professorer bemærkede, at medens Kvæsturen ved den kongelige Resolution af 28de Oktbr. 1825 er berettiget til, istedetfor den samme ved Reskr. Vden Oktbr. 1801 § 4 tillagte $\frac{1}{3}$ pCt. at oppebære $\frac{1}{4}$ pCt. „af alle i samme indestaaende Kapitaler“, havde den af et af Legaterne, det Carstensenske, som

ejer 10 Aktier i det almindelige Brandasurancokompagni for Varer og Effekter à 100 Rbd., hvilke i nogle Aar have givet et Udbytte af 8 pCt. (og i 1841 endog 14 pCt.), beregnet sig ikke $\frac{1}{4}$ pCt. af den paalydende Kapital, men $\frac{1}{8}$ Del af Udbyttet, hvilket ikke syntes at have Hjemmel i de citerede Bestemmelser. Vel maatte herved paa den anden Side erindres, at Kvæsturen anvender samme Beregningsmaade i de Tilfælde hvor dette er den til Skade, altsaa tager en forholdsmaessig mindre Afgift af de Aktiver der ikke give fulde 4 pCt., og slet intet af Bankaktier, der endnu intet Udbytte give, saa at den af Kvæsturen fulgte Regel ialmindelighed taget syntes aldeles billig, ligesom en modsat Fremgangsmaade ogsaa, som let skjønnes, kunde blive høist byrdefuld for de Legater der have eller erholde Aktiver som ikke gave 4 pCt. Rente. Men bemeldte Professore har dog saameget mere troet at burde henvende Opmærksomheden paa den anførte Gjenstand, som det vel ogsaa kunde være tvivlsomt, om overhovedet de Aktier i merkantile Instituter osv. som enkelte af Legaterne besidde, kunne henregnes til saadanne „i Kvæsturen indestaaende“ Midler hvoraf Kontoravgift skal svares ifølge de citerede Resolutioner, der udentvivel nærmest have taget Hensyn til de Legatkapitaler som ere indsatte i Kvæsturen og af den frugtbargjorte, eller dog ere overtagne af den i Aktiver af samme Art som de hvori den anbringer Midlerne. At Kvæsturen end ikke kan beregne sig Afgiften af en egentlig Renteindtægt der tilfalder et Legat, naar den tilsvarende Kapital ikke kan siges at indestaae i samme, er ogsaa afgjort ved Resolutioner med Hensyn til det Bülowfke og de Moltkefke Legater.

I en Kvæsturen i denne Anledning affordret Etfløring blev det oplyst, at $\frac{1}{4}$ pCt. Afgiften indtil Aaret 1836 var bleven beregnet med $\frac{1}{4}$ pCt. af Legatkapitalerne uden Hensyn til den deraf gaaende Rente; men da de $3\frac{1}{2}$ og $3\frac{3}{4}$ pCt. rentebærende kongelige Obligationer ved Indskrivningen i Statsgjeldens Bøger bleve omskrevne til tilsvarende Summer i 4 pCt. rentebærende Obligationer, og de oprindelige Kapitalbeløb ikke længere bleve anførte i Regnskaberne, samt da der paa samme Tid bleve erhvervede nogle Bankaktier, som for Tiden ikke give noget Udbytte hvoraf $\frac{1}{4}$ pCt. Afgiften kunde udredes, blev bemeldte Afgift, fra 1836 Aars Begyndelse, ikke længere beregnet til $\frac{1}{4}$ pCt. af de oprindelige Kapitaler, men til $\frac{1}{8}$ Del af de aarlige Renter, hvorved $\frac{1}{4}$ pCt. Afgiften for de Legater der havde ejet $3\frac{1}{2}$ eller $3\frac{3}{4}$ pCt. rentebærende Obligationer blev mindre end forhen, uagtet disse Legaters Formue i Virkeligheden ikke blev forringet ved Omskrivningen, ligesom ogsaa de Legater der erhverve Bankaktier indtil videre bleve fritagne for deraf at udrede $\frac{1}{4}$ pCt. Derimod blev Afgiften af det Carstensenfke Legats Brandasuranc-Aktier ved den ny Beregningsmaade forhøjet, paa Grund af at disse Aktier give et større Udbytte end 4 pCt. Uagtet den saaledes indførte Beregningsmaade, som nu i flere Aar havde passeret Revisionen, ingenslunde var til Fordel for Universitetet, da den forøgede Afgift af det Carstensenfke Legat ikke kunde erstatte Forringelsen i Afgiften af de ældre $3\frac{1}{2}$ og $3\frac{3}{4}$ pCt. rentebærende Obligationer og af de erhvervede og senere tilkommende Bankaktier, og den endogsaa vilde medføre betydeligt Tab, dersom Legatkapitalerne i Tiden bleve sikrede i 3 pCt. kongelige Obligationer, eller muligen den almindelige Rentefod skulde blive nedsat, syntes dog Billighed at tale for, at den nuværende Beregningsmaade vedbeholdes, da den Omstændighed, at Legatkapitaler anlægges i Aktiver der give mindre end 4 pCt., og altsaa for Tiden ikke i Virkeligheden repræsenterer det Beløb hvorpaa de lyde, ikke syntes at burde forhøje Legaternes Udgifter, hvorimod Brandasuranc-

Aktier, hvis Værdi retter sig efter det deraf gaaende Udbytte, og som altsaa for Tiden ere meget mere værd end den Kapital hvorpaa de lyde, ogsaa med Billighed syntes at burde udrede $\frac{1}{4}$ pCt. efter deres virkelige Kapitalværdi, og altsaa, ligesom de $3\frac{1}{2}$ og $3\frac{3}{4}$ pCt. rentebærende Obligationer, ved Beregningen af oftnævnte Afgift, omstiftes til $\frac{1}{4}$ pCt. rentebærende Aktiver. Endelig maatte bemærkes, at dersom den ældre Beregningsmaade igjen skulde indføres, vilde deraf ogsaa følge, at der skulde beregnes $\frac{1}{4}$ pCt. af Bankaktier, men da disse Aktier for Tiden intet Udbytte give hvoraf Afgiften kunde udredes, maatte den udredes af selve Kapitalerne. At der aldeles ingen $\frac{1}{4}$ pCt. skulde beregnes af Aktier, hvad enten de give Udbytte eller ej, syntes ikke antageligt, da denne Afgift er en Erstatning til Universitetet for Ansvar og Ulejligheden med at opbevare Aktiverne, modtage og udbetale Renterne samt føre Regnskab over Legaternes Formue, men dette Ansvar og denne Ulejlighed er ligestor, enten Kapitalerne sikkes i Aktier eller i egentlige Obligationer. En saadan Bestemmelse vilde og medføre den Ubillighed, at akademiske Fond, uagtet dens Ansvar m. v. ikke i mindste Maade blev forringet, kunde berøves den for Administrationen af Legaternes Formue bestemte Godtgørelse derved at der, naar Banken i sin Tid begynder at give Udbytte, og naar Udlaan mod $\frac{1}{4}$ pCt. bliver end mere vanskeliggjort, blev taget Bestemmelse om at anbringe de indkommende Kapitaler i saadanne Aktier. At Moltkes og Bülow's Legater ere fritagne for $\frac{1}{4}$ pCt. af de aarlige Bidrag der erlægges af Grev Moltke og af Sanderumgaard's Ejere, hvilke Bidrag svare til Renten af resp. 22500, 17500 og 4000 Rbd., er en speciel Undtagelse, der fornemmelig har sin Grund deri, at Kapitalerne aldrig ere afgivne til Legaterne eller inddragne under deres Formue, og Universitetet derfor ikke har noget med selve Kapitalerne at gjøre, men kun modtager og igjen udbetaler Renten. Med Aktierne forholder det sig derimod anderledes, da de opføres mellem Legaternes Kapitaler og i enhver Henseende behandles paa samme Maade som Obligationer.

Konfistorium bemærkede herved, at det vel kunde synes noget mindre billigt, at det enkelte Legat, fordi det har sin Formue anbragt i Aktier der give et betydeligt Udbytte, men hvorved ogsaa selve Kapitalen er udsat for Fare, skal bidrage til at erstatte det Tab som Kvæsturen lider ved at andre Legater eje Aktier som intet Udbytte give; men at Konfistorium dog paa de oven iøvrigt anførte Grunde, og da det kun var et enkelt Legat med Hensyn til hvilket Spørgsmaalet opstaaer, ikke fandt Anledning til at tilraade nogen Forandring i den nu brugelige Beregningsmaade. Direktionen har derefter ved Skrivelse af 26de Juli bifaldet, at det Kvæsturen tilkommende Administrationsgebyr af Legaterne fremdeles som hidtil beregnes paa den anførte Maade.

Det var ligeledes af ovennævnte Professore bemærket, at det ved Fundatsen for det Rostgaard'ske Legat § 9 (Un. Journ. 1798 S. 30 ff.) var bestemt, at naar dets Kapital var opvokset til 5105 Rd., hvilket forlængst er indtraadt, skulde Professorernes almindelige Distributs nyde Renten af 1105 Rd.; men at imidlertid denne Indtægt ikke i mange Aar var beregnet Distributsen tilgode, hvilket uden tvivl blot var skeet ved en Forglemmelse, da, saavidt vidstes, Fundatsen i det nævnte Punkt ikke var bleven forandret ved nogen senere Bestemmelse.

Kvæsturens Bogholder bemærkede i denne Anledning, at der i over 70 Aar ikke var gjort Krav paa hint Konfistorium tilstaaede Honorar for Legatets Bestyrelse, og

da dette neppe kunde antages at være grundet i nogen Forglemmelse, medens det i den Skrivelse, hvorved Direktionen havde kommunikeret den kongelige Resolution af 28de Decbr. 1833 om Professor Velschovs Ansættelse og Gagering ved Hjælp af det Rosfigaardfke Legat*), udtrykkelig var bestemt, at alt hvad der af dette Rente ikke anvendtes til Løn for denne Professor, skulde anvendes til Kapitalens Forøgelse, syntes det at maatte antages, at fornævnte Bestemmelse i Fundatsen forlængst var forandret, formodentlig paa Grund af at Legatet, formedelst den nedsatte Rentefod, ikke var voret i den Grad Testator havde forudsat, eller muligen og paa Grund af at der nu, ligeledes som Administrationsgebyr, maatte udredes $\frac{1}{4}$ pCt. til Universitetet. Skulde derimod dette ikke være Tilfældet og hin Indtægt ikke kunde bortfalde, i Betragtning af at der ingensinde før var gjort Krav derpaa, kunde der maasse dog være Spørgsmaal om, hvorvidt Renten skulde beregnes af 1105 Rbd., da Fundatsen udtrykkeligen viser, at det Beløb der blev bestemt til en for Professorerne rentebærende Kapital, kun skulde udgjøre de af Legatkapitalen, 4000 Rbd., i de første 5 Aar indkomne Renter og Rentens Renter, hvilket efter den daværende Rentefod blev beregnet til ialt 1105 Rbd., hvorimod Legatet, efter Forklaring i Univ. Journ. for 1798 S. 41, i de første 3 Aar kun oppebar 4 pCt. aarlig Rente og i de næste 2 Aar kun $3\frac{3}{4}$ pCt., saa at Renten og Rentens-Renten i bemeldte 5 Aar i Virkeligheden kun havde udgjort 843 Rbd. 23 Sk.; imidlertid kunde maasse dog Billighed tale for, dersom Renterne virkelig i Fremtiden skulde tilfalde Distributsen, med Hensyn til at denne i saa lang en Række af Aar ikke havde oppebaaret hvad der tilkom den, at beregne dem af det fulde af Testator kalkulerede Beløb.

Kvæstor formente ligeledes, at det maatte anses billigt, at Distributsen for 1842 og fremdeles tillagdes Renten af den omhandlede Del af det Rosfigaardfke Legat, og det blev af Konsistorium bemærket, at den 9de § i Legatets Fundats Intet indeholder hvoraf det kunde udledes, at den for Professorerne bestemte rentebærende Kapital skulde, saaledes som af Bogholderen antydet, paa Grund af Rentefoden blive mindre end 1105 Rbd., ligesom det formentligen var aldeles klart, at Direktionens ovennævnte Kommunikationskrivelse ikke havde tilfattet at berøve Professorerne den dem efter Fundatsen tilkommende Del af det Rosfigaardfke Legat. Ved den ovenansførte Skrivelse af 26de Juli bifaldt Direktionen, at Professorernes Distributs for 1842 og i Fremtiden, overensstemmende med den 9de § i det Rosfigaardfke Legats Fundats, beregnes tilgode Renten af 1105 Rbd. af bemeldte Kapitalformue.

Af Revisionen var Direktionens Opmærksomhed bleven henvendt paa, at den med Oppebærelse af det Vinstrup-Kesenske Rejsestipendium følgende Forpligtelse, at dersom Stipendiarius nogensinde skulde forlade det theologiske Studium og paa anden Maade søge Befordring, skal han refundere hvad han har oppebaaret, ikke fandtes at være bleven opfyldt af flere navnlig opgivne nuværende Embedsmænd (fordetmeste Universitetslærere i det filosofiske Fakultet), hvoraf Tvende heller ikke fandtes i Legatprotokollen at have underskrevet den sædvanlige Revers angaaende denne Forpligtelse. Direktionen forlangte i denne Anledning Konsistoriums Betænkning, hvilket derefter indhentedes og tilfillede Direktionen tvende Erklæringer fra

*) Herom se afd. Tdbd. I. S. 391 ff.

Legatets Eforus Professor Clausen, og en af de Professorene som vare i det ommeldte Tilfælde.

I sidstnævnte Erklæring var bemærket, at de ovenangførte Udtryk angaaende Betingelsen for Refusionen ikke findes i Legatets Fundats, men kun ere brugte i nogle Reverser som Stipendiarii have undertegnet i Protokollen, og forekomme uden tvivl første Gang et helt Aarhundrede efter Fundatsens Udstedelse; da de ingen Hjemmel have i Fundatsen, kunne de saaledes ikke tages til Følge ved Bedømmelsen af de Tilfælde hvor Refundering skal finde Sted. Ifølge Fundatsen indtræder Forpligtelsen til at tilbagebetale det Dybebaarne kun „saafremt Stipendiarius siden kommer i verdslig Stand“, og Fundators Mening hermed maa naturligvis forklæres i Overensstemmelse med hvad man dengang, da den her omspurgte Del af Fundatsen blev skrevet (1683), forstod ved „verdslig Stand“. Dette sees allertydeligst af Kong Christian Vs danske Lov, som to Aar iforvejen var bleven publiceret. Dens anden Bog handler, som bekendt, i 23 Kapitler om „Religionen og Gejstligheden“ og man vil deraf see, at ej blot Kirkens men ogsaa Skolens (den høieres og den laveres) Lærere regnedes til den geistlige Stand. Det 20de Kapitel, som handler om Professoribus, taler udtrykkelig om samtlige Universitetslærere. Derimod sees man i Lovens tredje Bog, som handler om „verdslig- og Husstand“, hvilke Borgerklasser og Embedsmænd man regnede til den verdslige Stand. Den her fulgte Distinktion udtrykkes kortest i Lovens 2—18—1, hvor det hedder om de latinske Skolers Lærere: „til denne skal Ungdommen sættes, til at lære Gudsfrygt og anden Lærdom, hvormed de i Fremtiden kunne tjene Gud i Kirker, Skoler og Akademier, eller i verdslige Bestillinger til menige Mands Behov.“ Det er imidlertid ikke først i Christian Vs Lov, at den hele Lærerstand saaledes udtrykkelig adskilles fra den verdslige Stand; det var gammel Praxis. Det var derfor ogsaa ganske i sin Orden, at Universitetets Deputerede paa Rigsdagene hørte til Gejstligheden, ligesom den Dag idag i Sverrig alle ved offentlige Lærestanstalter ansatte Lærere regnes til den geistlige Stand. Det antoges herved tilstrækkelig godtgjort, at Fundatsens Ord angaaende Forpligtelsen til at tilbagebetale det Dybebaarne ikke vare anvendelige paa Erklæringens Forfatter som Medlem af det philosophiske Fakultet, da han ikke efter Fundators Mening kunde siges at være traadt over i verdslig Stand.

Hertil vare i den af Eforus afgivne Erklæring føjede følgende Notiser: Fundatsen for det Vinstrup-Resenske Rejsestipendium indeholdes i tre forskellige Foundationer. Den første, af Biskop P. J. Vinstrup fra Aar 1613, bestemmer Stipendiet for en „pauper Studiosus ex domo Communitatis regiae, ita educatus in bonis literis, ut dignus censeatur qui titulo Magisterii philosophici insigniatur“ og har derefter følgende Klausul: „Caveat obligatione, se non tantum ad studium theologicum puræ religionis iuxta Confessionem Augustanam, Lutheri et Philippi, strenue fore devinctum interea in academiis Germaniæ, ubi talis doctrina sincere proponitur, sed eandem etiam in patria fideliter propagaturum, ubicunque ad aliquam functionem eiusmodi legitime vocatus fuerit.“ Den anden Foundation, af Biskop H. P. Resen fra Aar 1634 (hvorefter 1000 Rd. ere tillagte det Vinstrupske Legats Kapital), henholder sig til den foregaaende Fundatses Bestemmelser, tilføjende angaaende Stipendiets Bortgivelse: inprimis si talis (pauper Studiosus juvenis) fuerit inter Collegas Scholæ Hafniensis, habita prius vel oratione seu

concione latina memoriter vel disputatione publica". Den tredie Foundation, af Biskop P. Resen fra 1685, som tillægger Kapitalen en lignende Sum, har følgende Tillagsbestemmelse: „Dersom Nogen nyder Stipendiet udenlands, omendstjont han er af Familien, og han efter hans Hjemkomst bliver udi verdslig Stand til verdslig Bestilling befordret, da skal han give sin Revers paa, førend han det maa nyde, at han den ganske Summam Penge, som han har oppebaaret, strax, dog uden Rente, til den Tid skal betale". At en Revers, som den her foreskrevne, er af Stipendiarii bleven udstedt, findes imidlertid i Protokollen for den ældre Tid ikkun antydet. Ikkun ved Aaret 1697 findes en Vedtegning, formodentlig af Eforus: „at den udnævnte Stipendiarius Foundationerne vare foreløste og deraf forholdet, hvortil han som Stipendiarius bør være obligeret, det han og sancte lovede". Først ved Aaret 1750 findes Stipendiarius selv at have underskrevet en Forpligtelse, som lyder almindeligen paa: i alle Maader at holde sig Fundatserne efterrettelig. Fra denne Tid af lyder den meddelte Revers ialmindelighed saaledes: „jeg haver med muligste Flid og Bindsskibelighed at efterleve de foreskrevne Fundatser; skulde det ikke uden utaaelig Bekostning for mig kunne skee, at jeg aarligen holder den udfordrede Jubel-Oration, saa lover jeg i dens Sted aarligen at udgive i Trykken en Jubel-Oration eller Dissertation". I Aaret 1787, under Jansons Efori, efterat Stipendiet i tre Aar havde henstaaet ubenyttet, er denne Form af Reversen første Gang bleven ombyttet med en anden: „om jeg nogen Tid skulde forlade Studium theologicum og paa anden Maade søge Befordring, da at refundere hvad jeg af Stipendio haver oppebaaret". Denne Formel er i de efterfølgende Aar bleven beholdt, dog ikke uden Afbrydelser. Den findes saaledes underskrevet af afgangne Rektor Wendtsen i Frederiksborg, Pastor Bastholm i Slagelse, Konferentsraad Engelstoft, Etatsraad Brøndsted, Lic. Theol. Pastor Holm, Lektor Rothe, derimod forbigaaet ved Stipendiets Udbetaling til Professor L. Baden, Professor Thune, Professor Rasmusen, Lektor Breddorff, Professor Belschow; efter hvis Udnævnelse — i Aaret 1828 — Protokollen ikke hentyder til nogen Revers-Underskrift. Stipendiet har efter dette Aar været bortgivet til nuværende Pastor Lic. Damkjær, Pastor Sæmundsen, Pastor Lic. Kolthoff, Lic. Müller, Docent Hermansen. Om Tilbagebetaling af det oppebaarne Stipendium nogensinde har fundet Sted, hvor Reversen hjemlede Ret til at fordræ saadan, erfares ikke af Protokollen. Af alt Anførte sees saaledes, at den i den anden Resenske Foundation foreskrevne Revers ingensinde har, i den der angivne Form, været forelagt Stipendiariene til Underskrift, men at man snart har forbigaaet den hele Bestemmelse, og dette selv i den nærmeste Tid efter bemeldte Foundations Affattelse, snart betjent sig af en ganske almindelig Henvisning til Fundatsernes Indhold, snart endelig — i senere Tid — givet Reversen en videre Udstrækning og strengere Form, end Fundatsen berettiger til. Efterat nu Dpmærksomheden var bleven henvendt paa denne Fundats-Bestemmelse, burde det formentligen iagttages, at Reversen bliver affattet i de af Fundatsen givne Udtryk; men det vilde da for Efori og for Stipendiariernes Bedkommende være ligemeget at ønske, at en nærmere Forklaring tilføjedes af Ordene „verdslig Stand" og „verdslig Bestilling".

Ved at henholde sig til denne Erklæring, yttrede Konfistorium, at det antog, at intet Embede som staaer i Forbindelse med Kirken, Universitetet eller Skolen, kan blive at henføre til de i Fundatsen af 1685 nævnte „verdslige Bestillinger", og at det

ansaae det rettest, at den omhandlede Revers i Fremtiden affattes i de fundatsmæssige Udtryk, uden at disse tilføjes nogen nærmere Forklaring.

Ved Skrivelse af 30te Juli bifaldt Direktionen aldeles saavel den af Konsistorium tiltraadte Fortolkning af Fundatsen, som Reversens fremtidige Affattelse paa den anførte Maade.

I Henseende til **Universitetets økonomiske Væsen**, ere alene at mærke de allerede ovenberorte tvende vigtige Sager, om en Forandring i Henseende til Afgiftsystemet paa Universitetets og Kommunitetets Jordegodser, og angaaende en Ordning af den polytekniske Lærestalts økonomiske Forholde.

I førstnævnte Henseende er tidligere i Aarbogen for 1838 og 39 berettet om de tvende kongelige Resolutioner af 18de Maj 1838, hvorved den Arvefæsterne af Bondestanden i en lang Række af Aar tilstaaede Moderation i de planmæssige Afgifter blev forlænget endnu paa de 4 Aar 1838—41, dog kun for de to første med den fulde Fjerdedel, for de to sidste Aar alene med en Ottendedel, hvorhos med 1842 den fulde planmæssige Afgift skulde indtræde, — og af 9de Novbr. 1839, hvorved ogsaa for 1840 og 41 bevilgedes den fulde Fjerdedels Moderation, samt befaledes, at det skulde undersøges og overvejes, hvorvidt der efter 1841 kunde være at give Arvefæsterne Valget mellem at svare den fulde planmæssige Afgift, eller at erholde denne for bestandig, eller i et vist Tidrum, saasom 50 Aar, modereret med en Fjerdedel, mod at der ved hver Omskiftning af Ejer paa engang erlægges en saadan Recognition at Universitetet kunde være nogenledes skadesløst ved Estergivelsen af bemeldte Fjerdedel i Afgiften.

Denne Sag er nu i 1842 bleven endelig afgjort. Da imidlertid de herom førte Forhandlinger og Resultatet af samme neppe tilfulde ville kunne forstaaes og vurderes uden i Forbindelse med en fuldstændig Oversigt over de Forandringer som efterhaanden ere foregaaede med det hele Gods lige siden Begyndelsen af de ny Indretninger paa samme i 1795, har Udg. troet det rigtigst at udsætte Meddelelsen af hine Forhandlinger indtil han kan levere en saadan Oversigt, hvilket han forbeholder sig for en følgende Aargang af dette Skrift, om muligt endnu den næste.

Som Følge heraf meddeles her alene det blotte Resultat af de ny Bestemmelser i de tvende kongelige Resolutioner af 13de Maj og 4de Novbr. 1842, der ere saaledes lydende:

Resolutionen af 13de Maj:

Vi ville allernaadigst have de Arvefæstere af Bondestanden paa Universitetets og Kommunitetets Jordegodser som have modtaget Skjøder affattede efter den ved allerhøjeste Resolution af 4de Novbr. 1825 approberede Formular, bevilget endnu for indeværende Aar 1842 en Moderation af en Ottendedel af den planmæssige Afgift, hvorimod fra 1ste Jan. 1843 den fulde i Overensstemmelse med den under 19de Juni 1795 allernaadigst approberede Plan bestemte Arvefæstergift bliver at erlægge.

Derhos ville Vi allernaadigst have Vor Direktion for Universitetet og de lærde Skoler paalagt at indkomme med nærmere allerunderdanigst Forestilling, om der kunde være Noget til Hinder for, at Arvefæsterne paa bemeldte Godser aabnes Udgang til at afløse en Fjerdedel af deres planmæssige Arvefæsteafgift, ej blot, saaledes som allerunderdanigst foreslaaet, temporært for visse Aar, men tillige for bestandigt mod at erlægge en tilsvarende Rekognition engang for alle.

Resolutionen af 4de November:

Vi ville allernaadigst have bestemt:

at der fra 1ste Jan. 1843, paa hvilken Tid samtlige Arvefæstere paa Universitetets og Kommunitetets Godser, overensstemmende med allerhøjeste Resolution af 13de Maj sidstleden, atter ville have at svare den fulde ved den under 19de Juni 1795 allernaadigst approberede Plan bestemte Arvefæsteafgift, maa tilstaaes enhver Arvefæster paa bemeldte Godser, uden Hensyn til om han er af Bøndestanden eller ikke og om han har vedtaget de ny Skjodeformularer eller ikke, Udgang til, naarsomhelst han ønsker saadant, at frigjøre sin Arvefæstejendom for bestandigt for en Fjerdedel, eller og for en Ottendedel, af den planmæssige Arvefæsteafgift, ved strax at erlægge den bortfaldende Afgiftsdel med sammes 25dobbelte Beløb, hvilket Beløb, forsaavidt det bestaaer i Korn, betales med Penge efter Gjennemsnittet af de sidste 10 Aars Kapitelstarter; samt

at der ligeledes fra 1ste Jan. 1843 maa forundes bemeldte Arvefæstere Udgang til, paa et Aaremaal af enten 10, 15 eller 20 Aar, at frigjøre Ejendommene for en Fjerdedel af den planmæssige Arvefæsteafgift, ved strax at erlægge den bortfaldende Fjerdedels Beløb taget respektive $8\frac{1}{8}$, $11\frac{1}{8}$ eller $13\frac{3}{8}$ Gange, Beløbet, forsaavidt det bestaaer i Korn, beregnet til Penge paa samme Maade som i det ovennævnte Tilfælde, og saaledes at efter det vedtagne Aaremaals Udløb den fulde planmæssige Afgift igjen indtræder, forsaavidt ikke en ny Afløsning i Henhold til det Foransførte finder Sted; og at iøvrigt saavel ved den bestandige som ved den temporære Afløsning den hidtil stipulerede Rekognition ved hver Omskifning af Ejer vedbliver uforandret.

Med Hensyn til den polytekniske Lærestalts økonomiske Forholde blev i Aarbogen for 1840 (S. 78 ff.) berettet, at det ved kongeligt Reskript af 19de Juni i bemeldte Aar var bleven Direktionen paalagt at afgive allerunderdanigst Betænkning om, hvorledes det til Lærestalten gjorte Forskud kunde forrentes og afdrages, og at derefter Finansministeren havde meddelt Direktionen fuldstændige Oplysninger angaaende Anstaltens Gjeldsforhold, ifølge hvilke den oprindelige Gjeld til Finanserne af 122900 Rbd. var bleven berigtiget ved Indbetalinger fra Regaliefonden, til hvilken saaledes Lærestaltens Gjeld var overgaaet, der dog ikkun beregnedes til Kapital 104790 Rbd. 71 Sk. og Renter indtil 11te Decbr. 1839 21000 Rbd., hvorved det var bleven yttret, at Regaliefonden ikke burde miste nogen Del af sine Indtægter, følgerig heller ikke Renten af den her omhandlede Kapital, og at Universitetet formentligen paa Anstaltens Vegne burde erstatte Regaliefonden det gjorte Forskud med

Renter med 6 Procent i 28 Aar; samt at det derefter under 10de Febr. 1841 blev allernaadigst bestemt, at Finansministeren skal see denne videnskabelige Anstalts Gjæld til Regaliefonden ordnet saaledes, at denne Fond ikke savner de Indtægter som skulde anvendes til anden Bestemmelse, hvorved det dog var allernaadigst tilladt, at for 1841 blot svares Renter, men senere vilde et Kapital- og Renteafdrag, beregnet til 6 pCt. i 28 Aar, være det ønskeligste.

Da Direktionen herved havde Anledning til, efter Opfordring fra Finansministeren, paa ny at tage under Overvejelse, om der enten fra Lærestiftelsens Indtægter maatte kunne tilvejebringes yderligere Afbetalinger paa Gjælden end hidtil var skeet, eller Noget dertil afgives fra Universitetets eller Kommunitetets Indtægter, blev i denne Henseende Betænkning indhentet fra Lærestiftelsens Bestyrelse, som gjorde Direktionen opmærksom paa, at de Summer som oprindelig have været bestemte til de forskjellige Samlinger og anden Anvendelse ved Lærestiftelsen, siden dennes Begyndelse, altsaa i over 10 Aar, stadigen kun ved en forsigtig Økonomi have været tilstrækkelige til at bestrejde de nødvendige Udgifter; og da herefter, som Folge af den Lærestiftelsens Bygning givne Udvidelse, Udgifterne ved dennes Vedligeholdelse, saavel som til Brændsel og Belysning, vilde blive større end hidtil, ligesom mange andre Udgifter, saasom til Samlingernes Vedligeholdelse og Forøgelse, nødvendigen ved Anstaltens længere fortsatte Virksomhed maatte efterhaanden tiltage, vilde Lærestiftelsen altsaa saameget mindre see sig istand til i Fremtiden at anvende Noget af de til dens Vedligeholdelse og Virksomhed anviste Indtægter til Afgjørelse af Regaliefondens Fordring; og da de hertil bestemte Avisafgifter efter Gjennemsnit af 10 Aar ikkun havde udgjort 3747 Rbd. aarlig, men der til Forrentning og Afdrag af den hele skyldige Sum af 125790 Rbd. 71 Sk. med 6 pCt. i 28 Aar udfordres 7548 Rbd. aarlig, vilde der saaledes mangle et aarligt Beløb af 3801 Rbd.

At der fra Universitetets Kasse, efter dettes nuværende Indtægter, skulde kunne ydes noget Bidrag til Afbetalingen af den polytekniske Lærestiftelses Gjæld, - maatte Direktionen ansee for saa godt som umuligt, idet bemeldte Indtægter langt fra ikke kunne ansees tilstrækkelige til Universitetets egne Fornødenheder, naar dette nogenlunde skulde fydestjøre de Fordringer som med Rette gjøres til det. Forsaavidt der ved Budgettet for 1841 var kalkuleret paa et Overskud for Universitetet af henimod 12000 Rbd., og ved Budgettet for 1842 paa et endnu noget større, da ligesom af det forstnævnte over Halvdelen var medgaaet til det ved allerhøjeste Resolution af 4de Juni 1841 bifaldte Kjøb af den Eschrichtske physiologisk-zootomiske Samling, saaledes vilde det, om endog de nuværende høje Kapitelstarter, som havde bevirket den ovennævnte fordelagtige Balance for de anførte tvende Aar, — hvad neppe var Tilfældet — kunde ventes at ville vedblive ogsaa i de følgende Aar, ogsaa være af største Vigtighed for Universitetet og aldeles nødvendigt, i fordelagtigere Aar saavidt muligt at sørge for en saadan Forøgelse af dets Kapitalformue, at den derved vundne forøgede Renteindtægt kunde bøde paa den i de uheldigere Aar indtrædende Formindskelse af Indtægterne, eller ialtfald tjene til at dække de forøgede Udgifter som ved de stedse stigende Fordringer ikke i Længden ville kunne undgaaes. Hvad endelig Kommunitetet angaaer, da har vel denne Stiftelse et betydeligt aaarligt Overskud af Indtægt over sine nuværende Udgifter; men ligesom der af det theologiske Fakultet flere Gange var andraget paa, at der maatte anvendes en større Del af Kommunitetets Indtægter, end

hidtil, til dets egentlige Djemed, de Studerendes Understøttelse, saa at det endog ved Dvervejslerne over, hvorledes Universitetet kunde forskaffes de fornødne foregøede Indtægtskilder var fundet betænkeligt dertil at foreslaae Anvendelsen af Kommunitetets Dverfsud, saaledes maatte det upaatvivlelig møde endnu større Betænkelighed at indskrænke Kommunitetets lovbestemte Virksomhed, for af dets Midler at yde en med det endnu fjernere beslægtet Stiftelse end Universitetet Bistand.

Ifølge det Foranførte erklærede Direktionen saaledes i sin til Finansministeren afgivne Betænkning, at Den ikke øjnedes nogen Mulighed i, at der enten fra de den polytekniske Lærestanstalt tillagte Resurser, eller fra Universitetet eller Kommunitetet, kunde afgives noget som helst yderligere Bidrag til Afbetaling paa Lærestanstaltens Gjeld, end de dertil oprindeligen bestemte Avisafgifter; og Direktionen gjorde tillige opmærksom paa, at det ogsaa ved Lærestanstaltens første Drettelse baade fra Universitetets Side havde været udtrykkelig yttret, og ved den derpaa faldne kongelige Resolution af 27de Jan. 1829 paa det bestemteste var forudsat, at Universitetet, som dertil var aldeles usformuende, ikke skulde bidrage Noget som helst til Anstaltens Udgifter, hvorimod der bleve denne anviste ny aldeles særegne Resurser, hvilke ved det da foreskrevne detaljerede Normalreglement bleve nøjagtigen fordelte mellem samtlige Lærestanstaltens kalkulerede forskjellige Udgiftsposter, medens derimod for Finanserne, til Fuldstgjørelse for det af samme fournerede Forskud af 122900 Rbd., blev bestemt den nysnævnte Avisafgift, der saaledes egentligen ikke kan betragtes som nogen Indtægt for den polytekniske Lærestanstalt, men snarere som en Indtægt for Finanserne, paa hvis Vegne den af Lærestanstalten skulde indkasseres saalænge indtil Forskudet derved var berigtiget, efter hvilken Tid Finanserne selv have at indkassere den. Men at dette Hverv er bleven Lærestanstalten paalagt, synes ikke at kunne forandre Forholdet, hvilket maa blive det samme som om Kongen til det bestemt angivne Djemed, at dække den til Drettelsen af en polyteknisk Lærestanstalt anvendte Sum, havde paabudet den omhandlede Afgift umiddelbart at indbetales til Finanserne; og ligesom i dette Tilfælde dens Utilstrækkelighed for Tiden til at afdrage Gjelden ikke vilde kunne vedrøre Lærestanstalten, saaledes kunde dette ligesaa lidet under de nærværende Forholde tilregnes Lærestanstalten, og endnu mindre syntes det at burde forarsage Universitetet eller Kommunitetet en Udgift som de ikke vilde kunne afholde uden Affavn for deres egne Fornødenheder.

Fra Finansministeren modtog Direktionen derefter Kommunikation af en under 13de Decbr. 1841 afgivet allerhøjeste Resolution, ifølge hvilken der ikke kan ventes nogen Estergivelse af den polytekniske Lærestanstalts Gjeld til Regaliefonden, men denne, til Beløb 104790 Rbd. 71 Sk. foruden resterende Renter, bliver at forrente og afdrage paa den Maade, at der aarligen, fra 1ste Jan. 1842 at regne, indbetales i Regaliefonden 6 pCt. af Hovedstolen, af hvilke 6 pCt. de 4 pCt. af den hver Gang tilbagestaaende Sum skulde betragtes som Rente og Resten som Kapitalafdrag; dog saaledes, at disse 2 pCt. Kapitalafdrag forlods skulde anvendes som Afbetaling paa de resterende Renter til Beløb 21000 Rbd., og først naar dette er berigtiget gaar af paa Hovedstolen; til hvilken allerhøjeste Bestemmelse Direktionen har at tage behørig Hensyn ved den nærmere Ordning af den polytekniske Lærestanstalts økonomiske Forholde. Det blev derhos i allerhøjeste Reskript til Finansministeren, betræffende forskjellige Punkter i de Direktionen vedkommende Budgetter for 1842, blandt Andet bemærket, at naar Universitetet selv afgjorde sin Gjeld til Banken af 5000 Rbd., vilde 1200 Rbd.

aarlig kunne tilskydes af Kommunitetet til Lærestiftelsens Gjeldsafdrag uden at Udgiften for Kommunitetet derved forøgedes, og at ligeledes Universitetet kunde renoncere paa de 400 Rbd. for Professoregaarden.

I sin ovennævnte senere under 1ste April 1842 nedlagte allerunderdanigste Beretning bemærkede Direktionen, at om man end vilde beregne Lærestiftelsen de nysnævnte tvende Summer, ialt 1600 Rbd., tilgode, vilde den Sum som kan have til Rente og Afdrag paa Obligationsgjelden, som ved Budgettet for 1842 ikke havde kunnet kalkuleres højere end til 3197 Rbd., derved dog alene stige til 4797 Rbd., hvilket endnu var langt under hvad 6 pCt. af Obligationsgjeldens Hovedstol vilde udgjøre, nemlig 6287 Rbd. 42 Sk., idet hertil endnu vilde mangle 1490 Rbd. 42 Sk. aarlig, hvortil der ikke paa denne Maade kunde skaffes Udvej; men iøvrigt var den ovennævnte Sum af 1200 Rbd., som Kommunitetet, ifølge Budgettet for 1842, i dette Aar vilde have at betale for Universitetet, en Udgift som kun vil vedvare i de 5 Aar paa hvilke Afbetalingen af det ældre Laan af 5000 Rbd. er antaget at ville blive udstrakt, og endda kun i det første Aar med det fulde Beløb af 1200 Rbd., hvilken Sum derimod i ethvert af de følgende 4 Aar vil blive formindsket med Renten af det hvert Aar gjorte Afdrag af 1000 Rbd.; og hvad angaaer de 400 Rbd. der fra Lærestiftelsen udbetales til Universitetet, som Erstatning for Professoregaarden, da oplyste Direktionen, at Universitetet allerede har renonceret paa en betydelig Del af Godtgjørelsen for den ene af de tvende til Lærestiftelsen overladte Professoregaarde. Da det nemlig, ved Forhandlingerne om den polytekniske Lærestiftelses Oprettelse i Anledning af det først udkastede Budget for samme, blev allernaadigst tilkjendegivet, at den derved foreslaaede Godtgjørelse til Universitetet for de tvende Professoregaarde, af ialt 1600 Rbd., ikke syntes at burde ansættes saa aldeles til det Yderste som skeet var, og at en Besparelse af 800 Rbd. kunde indtræde ved at Universitetet bar Halvdelen af denne Udgift, blev ifølge det derefter fremlagte og allernaadigst bifaldte ny Forslag Sagen saaledes ordnet, at af de for Professoregaarden i Studiestræde beregnede 400 Rbd. til en Huslejeportion og 350 Rbd. til Vedligeholdelse og Skatter, blev den førstnævnte Sum bestemt at skulle i Fremtiden tilvejebringes derved, at et lige Beløb tilbageholdtes i den Lærers Gage som anvistes Embedsbolig i denne Gaard, og at Universitetet selv skulde bære de øvrige 350 Rbd. ved fremdeles som hidtil at betale Leje af den det tilhørende physiske Instrumentsamling, som er anvist Plads i Lærestiftelsens Lokale, indtil bemeldte Beløb; hvorhos ikke kunde lades ubemærket, at Tabet af tvende saa anseelige Professoreboliger mod Substitution af tvende Huslejeportioner paa 400 Rbd. ogsaa maa betragtes som et fra Universitetets Side bragt, ikke ganske ubetydeligt, Offer til Fordel for den polytekniske Lærestiftelse. Endelig bemærkede Direktionen, at da det ved den nysnævnte Leslighed blev allernaadigst tilkjendegivet, at det først fremlagte Budget, der lod paa en aarlig Udgiftssum af ialt 14450 Rbd., nødvendigen maatte, saafremt Lærestiftelsen skulde kunne oprettes, formindskes til 10000 Rbd. Selv aarlig, hvilket var det højeste Beløb som Kongen ansaae det muligt at skaffe Udvej til for Lærestiftelsen, blev et nyt Forslag udarbejdet, hvorefter, ved Hjælp af flere Indskrænkninger, Budgettet blev nedbragt til 10200 Rbd. Ved at forelægge dette Forslag, gjentog Direktionen sin tidligere Yttring, at det for Universitetet var aldeles umuligt at afgive noget Tilskud til den for Lærestiftelsen foreslaaede Sum. Paa denne Indstilling fulgte det allerhøjeste Reskript af 27de Jan. 1829, hvorved saavel den forelagte Plan til den

polytekniske Lærestalt, som det dertil hørende Budget blev allernaadigst approberet, ligesom og, i Overensstemmelse med den af Kongen bifaldte Plan, at den polytekniske Lærestalt alene skulde sættes i en videnskabelig, men ikke i nogen økonomisk Forbindelse med Universitetet, Resurser til den kalkulerede aarlige Udgift af 10200 Rbd. bleve, uden Udgift for Universitetet, anviste, dels ved Gaver, dels ved et Forskud fra Finanserne af 122900 Rbd., om hvis Forrentning og Afdrag Kongen gav en Bestemmelse der sikrede baade den polytekniske Lærestalt for ikke i den Anledning at komme til at undvære Noget af de til dens Virksomhed anviste Midler, og endnu mere Universitetet for at afgive Noget af dets til dets egne Djemed ej engang tilstrækkelige Midler.

Efter disse den polytekniske Lærestalts Drettelse umiddelbart foregaaende Forhandlinger og kongelige Resolutioner var det aldeles utvivlsomt, at der ej alene ikke paalaae Universitetet nogensomhelst Forbindtighed til at overtage nogen Del af det fra Finanserne gjorte Forskud til Lærestalten, men at Universitetet endog kunde begrunde sin Forventning om ikke at blive paalagt denne Byrde, dels paa et saa godt som kontraktmæssigt Forhold til de kongelige Finanser, der have paataget sig at forskaffe de til Lærestalten fornødne Resurser, dels paa de kongelige Resolutioner, som udtrykkelig have bifaldet de fra Direktionens Side gjorte allerunderdanigste Indstillinger om at den polytekniske Lærestalts Drettelse maatte opgives, saafremt ikke Resurser udenfor Universitetets Midler kunde udfindes, og i Overensstemmelse hermed have anvist de fornødne Midler af Finanserne. I den ved det ovennævnte kongelige Reskript af 27de Jan. 1829 approberede Plan for Lærestaltens Drettelse er det saaledes, samtidigt med det af Kongen givne Tilfagn om at ville anvise særegne Resurser til Forskudets Berigtigelse, i § 27 udtrykkelig bestemt: „Universitetet overlader til Brug for den polytekniske Lærestalt de tvende Gaarde Nr. 97 i Studiiistræde og Nr. 106 i St. Pedersstræde, saa at de maae indrettes efter den polytekniske Lærestalts Forudenhed, mod at saavel Gaardenes forandrede Indretning, som senere deres Bedligneholdelse i enhver Henseende bliver uden Udgift for Universitetet, og dette holdes skadesløst for Udgift til Husleje til de Professore der vilde have haft Optionsret til bemeldte Professoregaarde, saafremt de ikke vare overladte til den polytekniske Lærestalt.“

Det var heraf klart, at saafremt Universitetet nu skulde enten overtage den polytekniske Lærestalts Gjeld, eller renoncere paa Erstatning for det Lærestalten overladte Lokale, eller paa anden Maade i pekuniær Henseende yde Lærestalten Understøttelse, vilde dette ikke blot blive en ganske ny ikke i de foregaaende Begivenheder begrundet Forpligtelse, men som derhos ikke kunde paalægges Universitetet uden ved en Tilbagekaldelse af hint kongelige Universitetet givne Tilfagn. Men Direktionen forment alle underdanigst, at der ikke vare indtraadte saadanne forandrede Forholde, som kunde afgive Grund til en saadan Tilbagekaldelse; thi vel har Universitetets økonomiske Forfatning siden hin Tid ved en Række af begunstigende Omstændigheder vundet betydelig Fastsæthed og Fremgang, men det er dog saa langt fra at Universitetet endnu har indvundet tilstrækkelige pekuniære Kræfter til at kunne taale den Afgang i Indtægter som en Dalen af de nuværende usædvanlig høje Kornpriser, hvis en saadan i nogle Aar skulde indtræde, vilde medføre, at Universitetet end ikke under de nuværende heldige Konjunkturer kan undvære de betydelige Tilskud fra Kommunitetet hvorved det væsentligen opretholdes. Og lige-

som netop denne Omstændighed, at det ansaaes betænkeligt, at en Stiftelse som ikke uden fremmed Tilskud kunde fyldestgjøre sine egne Diemed, skulde afgive Tilskud til en anden Stiftelse, bevægede Kongen til at dekretere denne Stiftelses Oprettelse og fremtidige Vedligeholdelse uden Tilskud fra Universitetet, saaledes maatte formentligen disse samme Omstændigheder ogsaa endnu begrunde Universitetets Haab om fremdeles at være fritaget for ethvert Tilskud til den polytekniske Lærestiftelses Vedligeholdelse, medens paa den anden Side Lærestiftelsen ikke mindre turde gjøre Regning paa vedblivende at nyde den af den afdøde Konge tilfagte Beskyttelse og Understøttelse.

Men Direktionen saae sig endog nødsaget til allerunderdanigst at anholde om, at denne Beskyttelse og Understøttelse maatte blive den polytekniske Lærestiftelse til Del i endnu højere Grad end hidtil, da dens heldige Fremgang maatte antages ikke uden dette at ville være sikket. Direktionen havde nylig fra Anstaltens Bestyrelse modtaget et Andragende om, at der maatte udvirkes den en betydelig Forøgelse af dens aarlige Indtægter, i hvilket Andragende nærmere var forklaret, i hvilken Grad den hidtilværende Mangel af tilstrækkelige Indtægter er til Hinder for Lærestiftelsens Udvikling og heldige Fremgang. I næste Forbindelse hermed stod den store Ufuldkommenhed som opstod ved det forviklede Forhold hvori Lærestiftelsen er sat til Finanserne, ved at skulle oppebære og igjen til Finansskassen eller nu Regaliefonden indbetale de til Forrentning og Afbetaling af dens Obligationsgjeld henlagte Avisindtægter. Da heraf, foruden andre Ulemper, var forarsaget Forvirring i Lærestiftelsens Regnskaber, havde Direktionen allerede i en Skrivelse til Bestyrelsen af 25de Januar 1842 yttret, at Den maatte ansee det ønskeligt, at disse Indtægter saavidt muligt bleve holdte aldeles adskilte fra Lærestiftelsens øvrige Indtægter, og at det til den Ende burde foranstaltes, at Avisindtægterne altid umiddelbart efter at være oppebaarne bleve indbetalte til Regaliefonden, hvilket langtfra ikke stedse havde været iagttaget. Bestyrelsen var nu ved ovennævnte Andragende kommet Direktionen i denne Henseende imøde, ved at foreslaae en endnu større Adskillelse af disse Indtægter fra Lærestiftelsens øvrige Resurser, men den havde tillige gjort opmærksom paa, at heller ikke dette vilde kunne lade sig gjøre uden Forøgelse af Anstaltens Indtægter.

Bestyrelsen havde bemærket, at det omtalte Forhold trykkede Lærestiftelsen i enhver Henseende, da det gjorde dens Regnskabsvæsen sammensat og næsten uoverskueligt, og gav den i Publikums Sjæle Karakteren af et Institut som er baseret paa en Byrde der hviler tungt paa en Del af den periodiske Literatur; at det derfor vilde være særdeles ønskeligt, om dette hele Forhold kunde ophøre, og at det ogsaa syntes at være aldeles overensstemmende med de Grundsætninger som i de sidste Aar ere indførte i Finansbestyrelsen, at den polytekniske Lærestiftelse ikke bliver behyrdet med en Oppebørsel der altid maa blive overmaade vanskelig, eftersom Lærestiftelsen ikke har andre end retslige Midler til at sikke sig Indbetalingen af det der skal præsteres. Der var efter Bestyrelsens Mening saameget mindre Grund til at lade denne Form af Oppebørselen vedblive, som det kongelige Reskript af 27de Januar 1829 udtrykkelig bestemmer, at det mulige Overflud som Avisindtægterne engang kunne give, skal tilfalde Finanserne og ikke den polytekniske Lærestiftelse. Og uagtet den ved Direktionens nysnævnte Skrivelse givne Bestemmelse, at Avisindtægterne 2 Gange aarlig til Terminerne uden videre blive at indbetale til vedkommende Fond, for største Delen vilde forhindre dette

Forholds forvirrende Indspidelse paa Regnskabsvæsenet, vilde dog ikkebestomindre Forholdet ikke derved blive fuldkommen ordnet.

Men Bestyrelsen havde gjort opmærksom paa, at i begge Tilfælde, enten Finanserne overtage hele Avisindtægten, eller den polytekniske Læreanstalt besørger Oppebørselen deraf og indbetaler den strax, efter Fradrag af de 100 Rbd. som ved kongelig Resolution af 12te Oktober 1830 bleve bestemte at maatte af Avisindtægten anvendes til Lønning for en Lærer i Tegningsgeometrien*), vilde det være nødvendigt at sørge engang for alle for en disponibel Kapital. Læreanstaltens Værksteder arbejde nemlig efter Bestillinger hvorfor Betalingen undertiden henstaaer meget længe, de maae anskaffe Forraad af Materialier, og enkelte ikke bestilte Arbejder, som Eleverne ikkun udføre for at øve dem, henstaae undertiden i lang Tid inden de kunne sælges. Alt dette gjør det nødvendigt, at Værkstederne ere i Besiddelse af en Driftskapital, hvilken Bestyrelsen ikke havde kunnet anslaae til ringere end 2000 Rbd., men hellere havde ønsket at kunne blive noget højere. Mangelen af denne Driftskapital havde Bestyrelsen hidtil kunnet erstatte ved den Samme tilladte friere Benyttelse af Avisindtægterne, men som ved den paa-tænkte Foranstaltning vilde falde bort. Fremdeles havde Bestyrelsen bemærket, at Læreanstaltens reglementerede Indtægter ikkun indkomme i de to aarlige Terminer, saaledes at f. Ex. Indtægterne for 1842 indbetales med Halvdelen i Juni Termin 1842 og Halvdelen i samme Aars December Termin, medens Udgifterne allerede trække fra Begyndelsen af Aaret. Dette gjorde det nødvendigt, at Læreanstalten ogsaa her fik et Tilskud engang for alle, som svarede til denne Difference, hvilken hidtil ligeledes havde været dækket ved at tilbageholde Avisafgifterne for et halvt Aar, og som ikke kunde anslaaes til ringere end 1500 Rbd. Bestyrelsen havde saaledes andraget paa, at der maatte forskaffes Læreanstalten, dels som Driftskapital, dels som Forstud for at kunne dække den nylig nævnte Difference, en disponibel Kapital af 3500 Rbd., da Anstalten ellers allerede i Løbet af det første Halvaar vilde være ude af Stand til at opfylde sine Pengesforpligtelser.

Bestyrelsen havde bemærket, at dersom disse Forslag bleve tagne til Følge og Forholdene derefter ordnede, var Læreanstaltens Eksistens vel sikket i den Tilstand hvori den nu befinder sig, men at der manglede meget i at Forholdene dermed kunde betragtes som fuldkommen ordnede. Endskjønt nemlig Antallet af de ved Læreanstalten Studerende ikke har taget til, er dog alle dens underordnede Instituters Virksomhed meget tiltaget formedels den Mængde af overordentlige Deltagere der have benyttet disse Instituter, og for at kunne vedligeholde denne Virksomhed ere forøgede Indtægter aldeles nødvendige. Laboratorierne have nu allerede i en Række af Aar opgivet de dem tilkommende Indtægter fra Examinanderne, for at disse Penge kunne tilflyde andre endnu mere trængende Instituter, men et saadant Forhold kan ikke blive ved i længere Tid. Den physiske Samling har af sine, strax i Begyndelsen ikkun lavt ansatte, Indtægter ikke kunnet bestride Anskaffelsen af de nyere physiske Instrumenter i det ønskelige Omfang, og Modelsamlingen, der er saa vigtig ved ethvert teknisk Institut, eksisterer neppe. Alle disse Instituter trænge altsaa til en forøget og stigende Indtægt, hvortil kommer, at Læreanstaltens almindelige Udgifter, især til Opvarming og Belysning, tage til med hvert Aar, som en nødvendig Følge af Anstaltens forøgede Virksomhed. Men isærdeleshed

*) Se akademiske Tidender II 460.

havde Bestyrelsen fremhævet de paafaldende ringe Gager der ere reglementerede for Anstaltens Lærere, og som hverken staae i Forhold til hvad der er tillagt Lærerne ved andre lignende Instituter*), eller til det dem paahvilende betydelige og i den senere Tid stedse tiltagende Arbejde. I Henhold hertil havde Bestyrelsen saaledes henstillet til Direktionen at bevirke, at der tillægges den polytekniske Lærestiftelse foregaaende Indtægter, der dels skulde anvendes til at understøtte de underordnede Instituter, dels til Gageringens Forøgelse og en dertil henlagt, inden visse Grændser værende, Fond.

Direktionen kunde ikke Andet end ansee den ovenomhandlede Adskillelse af Avisindtægterne fra den polytekniske Lærestiftelses øvrige Indtægtskilder for i højeste Grad onskelig og næsten nødvendig. Den Vanskelighed som, efter hvad Bestyrelsen havde forklaret, i denne Henseende mødte derved, at en saadan Adskillelse vilde gjøre Tilvebringelsen af en Driftskapital nødvendig, kunde efter Direktionens Formening, ikke komme i Betragtning mod de store Fordele som ved en saadan Foranstaltning vilde opnaaes. Og for at denne Strøg kunde iværksettes, uden at dog nogen definitiv Bestemmelse blev givet om det hertil fornødne Tilskud til Lærestiftelsens Resurser, hvilket formentligen burde sættes i Forbindelse med Reguleringen af de økonomiske Forhold ialmindelighed, saavel for Lærestiftelsen som for de øvrige højere videnskabelige Instituter, foreslog Direktionen allerunderdanigst, at der af Avisafgifterne maatte tilbageholdes engang for alle den fornødne Sum af 3500 Rbd., hvilket Beløb da foreløbigen vilde blive at tillægge Lærestiftelsens øvrige Gjæld til Regaliefonden, der vel herved Noget, dog forholdsvis ubetydeligt, vilde forøges.

Efter hvad Bestyrelsen med Hensyn til Utilstrækkeligheden af Lærestiftelsens Indtægter havde oplyst og bemærket, skjønnede Direktionen heller ikke rettere, end at en Forøgelse af dens Indtægter, der vistnok fra Begyndelsen af have været saa knapt ansatte som muligt, ej alene maatte ansees som saare onskelig, men end ikke vilde kunne undværes naar Lærestiftelsen skal blive hvad den bør være og opfylde de Forventninger man er berettiget til at gjøre om den. Det er udentvivel indlysende, at en Anstalt som den polytekniske, naar den ikke kan udstyre sine Laboratorier og Samlinger med de fornødne Apparater, eller naar den mangler Driftskapital til sine Værksteder, bliver ude af Stand til at udrette noget Betydeligt, og det er ligesaa vist, at Lærerne ikke kunne savne Gager der ere tilstrækkelige til at sikke dem for Næringsforger og til at yde dem fortjent Opmuntring, uden at Undervisningen derunder maa lide. At den polytekniske Lærestiftelses hidtil hafte Indtægter have været meget indskrænkede i Forhold til dens Fornødenheder, og som Følge deraf de Summer der have været normerede til Gager og Anstaltens øvrige Fornødenheder været uforholdsmæssig ringe, vilde uden tvivl en Sammenligning med andre lignende Instituter bedst tjene til at vise, og Direktionen holdt sig derfor overbevist om, at Anstalten ikke ret længe vilde kunne undvære de foregaaende Indtægter hvortil den saa højligen trænger, uden at udsættes for at lide en betydelig Standsning i sin Virksomhed og Udvikling, hvilket vilde være saameget mere at beklage, efter den heldige Begyndelse som Anstalten unægtelig har gjort.

Hvorfra de foregaaende Indtægter for den polytekniske Lærestiftelse skulde tages, derom saae Direktionen sig, efter det som ovenfor er anført om Universitetets og Kommunitetets Uformuenhed til at komme Anstalten til Hjælp, vel ikke istand til at

*) Til Sammenligning havde Bestyrelsen navnlig fremhævet den militære Højskole.

fremstætte noget Forslag, men Den havde ikke burdet unblade, medens der netop var Spørgsmaal om en definitiv Regulering af Læreanstaltens økonomiske Forholde, at meddele alle de Data der kunde lede til en fuldstændig Dom om dens sande økonomiske Stilling.

Efterat denne Direktionens Beretning havde været allerunderdanigst foredraget, blev det ved kongelig Resolution af 1ste April 1842 allernaadigst bestemt,

- 1) at der, for at kunne iværksætte den i Beretningen ommeldte Adskillelse af Oppebørselen af Avisafgiften fra Oppebørselen af den polytekniske Læreanstalts egne Indtægter, maa af den for Tiden i Kvæsturen indstaaende Beholdning af Avisafgiften, som nu skal indbetales til Regaliefonden, tilbageholdes et Beløb af 3500 Rbd., hvilken Sum kan overføres blandt Læreanstaltens egne Indtægter, for som disponibel Beholdning dels at tjene til Driftskapital for Værkstederne, dels at træde istedetfor de til de øvrige Udgifter fornødne Forskud, imod at den Læreanstalts Bestyrelse hidtil indrømmede midlertidige Afbenyttelse af Avisafgiften aldeles ophører;
- 2) at forøvrigt Sagen angaaende det i den allerhøjeste Resolution af 13de Decbr. 1841 omtalte Gjeldsforhold og de fremtidige Budgetter for den polytekniske Læreanstalt skal foretages paa ny ved Ordningen af denne Anstalts Forhold til Universitetet i det Hele, og at imidlertid Kapitalafdragene til Regaliefonden udsættes, hvorimod Renterne nøjagtigen betales.

En endnu større Begunstigelse blev ført efter allernaadigst tilstaaet den polytekniske Læreanstalt. Efterat nemlig Direktionen havde ubødet sig af Regaliefondens Bestyrelse Erklæring om, hvilket Beløb Læreanstaltens saavel Kapital- som Rentegjeld til bemeldte Fond for Djeblikket udgjorde, blev Direktionen under 8de Juli derfra kommunikeret en kongelig Resolution, hvorved allernaadigst blev bestemt

- 1) at Regaliefondens Tilgodehavende hos den polytekniske Læreanstalt skal anføres efter Fondens Bog med 99790 Rbd. 71 Sk., saaledes som det er angivet i Budgettet for indeværende Aar (1842) Udgiftsbilag Nr. I (og X), samt resterende Renter 21000 Rbd.;
- 2) at saavel de i Januar Maaned d. A. indbetalte 2000 Rbd., som hvad der fremdeles i Løbet af dette Aar vorder indbetalt, skal affrives paa foranførte Kapitalbeløb af 99790 Rbd. 71 Sk.;
- 3) at Hans Majestæt vil have sig forbeholdt, derefter nærmere allernaadigst at bestemme, hvorledes videre med dette Tilgodehavende skal forholdes.

Ifølge den nysnævnte under Nr. 2 givne allernaadigste Tilladelse, er Læreanstaltens Kapitalgjeld ved de i 1842 gjorte Indbetalinger betydeligt formindsket.

Til nærmere Dplysning herom bemærkes, at Indtægterne af Avisafgiften, ifølge Direktionens ovennævnte allerunderdanigste Beretning, i Aarene fra 1834—40 have udgjort følgende Summer:

1834	3033 Rbd. 52 Sk.,	men med Tillæg af en fra 1833 overført Kassebeholdning	
	af 4143 Rbd. 94 Sk.		7177 Rbd. 50 Sk.
— 35			4097 — 65 —
— 36			4309 — 71 —
— 37			3657 — 10 —
			<hr/>
			19242 Rbd. 4 Sk.

Fra forrige Side 19242 Rbd. 4 Sk.

1838	4203	—	24	—
—39	3645	—	44	—
—40	3551	—	86	—

alt med Fradrag af de 100 Rbd. aatlig
som ifølge ovennævnte kongl. Resol.
af 1830 maae anvendes til Lenning
for Lærestiftelsen i Tegningsgeometrien,

tilsammen ————— 30642 Rbd. 62 Sk.

heraf er efterhaanden indbetalt til Finanserne:

1834	5991 Rbd.	56	Sk.
—35	2103	—	24 —
—36	3101	—	— —
—37	5101	—	— —
—38 *)	4100	—	48 —

tilsammen ————— 20397 — 32 —

Beholdning ved 1840 Aars Udgang 10245 Rbd. 30 Sk.

at ingen Indbetaling var skeet i 1839 og 40, var alene fordi Finanserne, hvis Fordring ved Hjælp af Regaliefonden allerede var fyldstgjort, ikke vilde modtage de tilbudne Afdrag, og ikke ansaae sig bemyndigede til at underrette Lærestiftelsen om det stedfindende Forhold til Regaliefonden.

Af nysnævnte Beholdning ved Udgangen af 1840	10245 Rbd.	30	Sk.
hvortil kom de i 1841 indkomne	3528	—	64 —
	ialt 13773 Rbd. 94 Sk.		

blev i Slutningen af 1841 indbetalt 5000 Rbd., og det var derved at Kapitalgjelden var formindsket fra de tidligere angivne 104790 Rbd. 71 Sk. til de i det trykte Budget for 1842 S. 45 og 101 anførte . . . . . 99790 Rbd. 71 Sk.

fremdeles er i 1842 indbetalt i Januar Maaned de
ovennævnte . . . . . 2000 Rbd. = Sk.

den 29de Aug. f. Jan. Kvartal . 3992 — 76 —

f. D. f. April Kvartal . . . . . 1081 — 78 —

den 15de Oktbr. f. Juli Kvart. . 1144 — 38 —

ialt ————— 8249 — = —

og Kapitalgjelden var saaledes ved Aarets Udgang ialt nedgaaet til 91571 Rbd. 71 Sk.

Da Hans Majestæt, ved at approbere Budgetterne for 1843, har allernaadigst tilladt, at ogsaa for dette Aar alt hvad der af Avisindtægterne indbetales i Regaliefonden maa affrives paa Kapitalgjelden, vil denne saaledes i 1843 blive yderligere formindsket. Saaledes er allerede i Januar 1843 indbetalt for Oktbr. Kvartal 1507 Rbd. 18 Sk. og i April for Jan. Kvartal 418 Rbd. 8 Sk.

Med Hensyn til Regnskabsføringen ved Lærestiftelsen, der hidtil havde været Gjenstand for betydelig Forvirring formedlelt Regnskabernes forviklede og mindre fuldkomne Form, har Direktionen, efterat en egen Kommitté til at udfinde en bedre

*) For de tidligere Aar findes saavel Indtægts- som Udgiftssummerne angivne i Akademiske Tidender II S. 496 f.

Regnskabsform havde været nedsat, og efter nærmere Forslag fra Bestyrelsen, ved Skrivelser af 1ste Oktober og 24de December 1842 foreskrevet nærmere Regler for Regnskabsføringen og approberet egne Ekemata saavel for Hovedregnskabet, der herefter bliver at aflægge i Kvæsturen, som for de specielle Regnskaber for Anstaltens enkelte Underafdelinger, der aflægges af vedkommende Bestyrere eller Forstandere for disse. Det Væsentligste af disse Regler er Følgende: at samtlige Læreanstaltens Indtægter uden Undtagelse maae passere Kvæsturens Kasse, hvorved det dog er tilladt, at hvad der indbetales for Apparater der ituslaaes, for Reagentier og Præparater der sælges fra Laboratorierne, eller Arbejder fra Værkstederne, og for saadanne Gjenstande som noget af Institutterne skiller sig ved som ubrugelige, ikke erlægges umiddelbart til Kassereren, men af Afdelingens Bestyrer ved Aarets Udlob indbetales i samlet Sum til Kvæsturen efter en Fortegnelse over det indkomne; at ingen Indbetaling fra Læreanstalten til Kassereren, eller fra denne til Læreanstalten, gyldigen kan foretages uden at være af Bogholderen noteret, og at derhos enhver Indbetaling fra de enkelte Bestyrere til Kvæsturen skal skee efter Indtægtsordre fra Anstaltens Direktør, og ligeledes enhver Udbetaling til Afdelingernes Bestyrere efter Anvisning af Direktøren, i begge Tilfælde parapheret af Sekretæren; at de af vedkommende Bestyrere aflæggende Regnskaber for de enkelte Afdelinger skulle for hvert Aar være indsendte til Kvæsturen inden den 1ste Februar i det følgende Aar, hvorved bliver at iagttage, at samtlige kontante Beholdninger ved Regnskabernes Aflevering indbetales til Kassereren, forinden hvilket intet Forskud til ny Udgifter maa udbetales af Kassereren.

Som Resultat af de afsluttede Regnskaber for 1842, meddeles som sædvanligt saavel en Oversigt over Universitetets Indtægter og Udgifter, sammenholdte med det allernaadigst approberede i forrige Aargang aftrykte Budget, og med de til Forstaaelsen nødvendige Bemærkninger, som Forklaring over Stiftelsens Status i det Hele.

Universitetets Indtægter i 1842.

Indtægtsposter.	Virkelig Indtægt.		Mere end Budgetsummen.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Indtægter af Jordegods og Tiender . . . Det maa bemærkes, at under denne Indtægt er indbefattet Afbetaling paa Landgilderestanceobligationer 1096 Rbd. 41 Sk. og Restancer for 1841 348 — 53 — 1445 Rbd. 1 Sk. De udestaaende Restancer ved Aarets Udgang udgjorde ikkun 271 Rbd. 36 Sk. Aarsagen til det betydelige Overskud ligger dels i at Kapitelstaxten for 1841 Aars Afgrøde var højere end den hvorefter Budgettet var kalkuleret, dels i at den i 1842 forfaldne Trediedel af Landgilden for samme Aar (indkommet med 926 Rbd. 10 Sk.) er forhøjet derved, at den hidtilgjældende Fjerdedels Moderation, ifølge den ovenansførte kongelige Resolution af 13de Maj, er nedsat til en Ottendedels, dels endelig deri at Kjøbesummerne for Arvefæstereftighed og Skovindtagterne ere indkomne med respektive 3630 og 2151 Rbd. 77 Sk., altsaa betydeligt over det Kalkulerede.	71083.	53	11242.	35		
2. Kapitalrenter . . . . . Da under Indtægten er indbefattet den i forrige Aargang omtalte Restance fra 1841, 333 Rbd. 87 Sk., er det virkelige Overskud ikkun 369 Rbd. 52 Sk., hvilket er indvundet derved, at den største Del af Overskudet for 1842 blev gjort frugtbringende i Juni Termin, hvorved næsten vandtes et halvt Aars Renter.	8103.	43	703.	43		
3. Studiifkat og Kathedratikum . . . . . Det Manglende hidrører fra den i Aarb. f. 1840 S. 68 omtalte interimistiske Afgang for Viborg Stift.	4650.	80	.....		5.	1
4. Af Almanakprivilegiet . . . . . Overskudet hidrører fra at Universitetet selv har overtaget Forlaget, hv. f. forr. Aarg. S. 29 ff. At denne Sum er noget højere end den oven S. 58 angivne, hidrører fra at i Regnskabet er optaget alt hvad der er indkommet til 31te Marts, medens hin Angivelse var af et noget tidligere Datum.	7039.	7	3339.	7		
	90876.	87	15284.	85	5.	1

	Virkelig Indtægt.		Mere end Budgetsummerne.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
	90876.	87	15284.	85	5.	1
Fra forrige Side						
5. Renten af Juliane Mariæ, Koftgaards og Hoppners samt Bartholins Legater . .	1169.	44				
6. Huslejeindtægter	480.	=				
7. Jordskuld	272.	86			=	1
8. Dverskud af Examinensindtægter	141.	60	41.	60		
9. Embedsafgifter	840.	=				
10. For Kaldsbreve	44.	=	4.	=		
11. $\frac{1}{4}$ Procenten af de under Universitetet be- styrede Legater	1636.	94	36.	94		
12. Fra den polytekniske Lærestiftelse for Vest- røelse af dens Midler					100.	=
Følge en kongelig Resolution af 24de Marts 1843 er det indkomne Bidrag tilbagebetalt for at anvendes som Honorar for Afslæggelsen af Lærestiftelsens Hoved- regnskab.						
13. Tilfældige Indtægter	50.	77	35.	77		
14. Kommunitetets Bidrag:						
a. de ældre	8468	Rbd. 66	Sk.			
b. det nyere	10000	—	=	—		
	18168.	66	159.	67		
At endel af det ældre Bidrag erlægges efter Kapitelstarten, er oftere bemærket.						
15. Tilskud fra Finanserne:						
a. det hidtilværende	3119	Rbd. 6	Sk.			
b. i Anledning af det kirurgiske Akademi's Indlemmelse	7263	—	20	—		
	10382.	24			=	2
(Indkommet med $\frac{1}{2}$ Sk. for lidet hvert Kvartal).						
16. Fra Generalpostdirektionen til den botaniske Have istedetfor Portofrihed	50.	=				
	Summa Indtægt	124113.	58	15562.	95	105. 4
I det Hele indkommet over Budgetsummen			15457.	91		

Udgiftsposter.

	Virkelig udgift.		Mere end Budgetsummerne.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Gager og Bartpenge til Universitetets Lærere Det Indvundne hidrører væsentligst fra at den ene af de kirurgiske Lektorposter slet ikke og den anden ikke fra Aarets Begyndelse har været besat, samt der- fra, at de Tillæg som i Anledning af Geheimlegationsraad Brøndsteds Død bleve bevilgede nogle andre Universitets- lærere, ere beregnede fra et tidligere Datum end den bortfaldne Gages Dphor	51977.	29			792.	67
2. Husleje til Professorerne	2600.	=				
	Er	54577.	29			792. 67

	Virkelig Udgift.		Mere end Budgetsummerne.		Mindre			
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.		
	Fra forrige Side		82878.	84	248.	79	3321.	47
12. Bygningsudgifter:								
a) til Bygningernes Vedligeholdelse under Kvæstors Bestyrelse	Rbd.	Sk.						
		2972.	51					
b) til Bygningens Forskjønnelse under Konsistoriums Be- styrelse		600.	=					
			3572.	51	. . . . .		227.	45
Det meste af sidstnævnte Sum er ikke i Virkeligheden forbrugt, men, ligesom i de tidligere Aar, opsparet for at anvendes til den paatænkte Dekoration af Universitetsbygningens Indre. Jfr. Aarb. f. 1839 S. 115, f. 1840 S. 71 og her oven S. 30.								
13. Adskillige Udgifter, saasom ved Konsistorium, for trykte Sager, m. m.			1230.	=				
14. For Programmets Forfattelse			100.	=				
15. Til det lægevidenskabelige Studium i An- ledning af det kirurgiske Akademi's Ind- lemmelse			2463.	20				
16. Tilfældige Udgifter			418.	25	. . . . .		81.	71
17. Ekstraordinære Udgifter			1404.	40	. . . . .		95.	56
18. Til Sekretæren ved den ærnæmagnænske Stiftelse			300.	=				
Summa Udgift			92367.	28	248.	79	3726.	27
							248.	79
I det Hele udgivet mindre end Budget- summerne								
			. . . . .		. . . . .		3477.	41
Indkommet, som oven anført, over Bud- getsummerne								
			. . . . .		. . . . .		15457.	91
Det ved Budgettet kalkulerede Overskud								
			. . . . .		. . . . .		12810.	87
Den totale virkelige Indtægtssum								
			124113.	58				
Det hele Overskud, forsaavidt angaaer de i Bud- gettet ommeldte Indtægter og Udgifter, bliver da								
			31746.	30	. . . . .		31746.	30
Heri fragaar imidlertid Forskjellen mellem samtlige Restancer ved Aarets Begyndelse og Aarets Ende								
							1558.	52
hvorefter Overskudet kun bliver Rbd. 30157. 74								
(De ommeldte Restancer vare ved Aarets Udgang følgende:								
Landgilderestanceobligationer			4861	Rbd. 44 Sk.				
af disse vare, foruden den ovenansførte Afbetaling, eftergivne 81 Rbd.								
den ovennævnte Restance af Jordebogs- indtægter			271	— 36 —				
Udgiften af Bykriver-Embedet paa St.								
Croix for 1842			640	— = —				
			5772	Rbd. 80 Sk.)				

Fra forrige Side 30157 Rbd. 74 Sk.

Udenfor Budgettet er indkommet:

Tilbagebetaling af endel af den Gartner Weibach tillagte Under-	
støttelse, da han ikke fuldendte Rejsen	215 — 78 —
	ialt Dverfskud 30373 Rbd. 56 Sk.

Men herpaa er anvist udenfor Budgettet:

1) Den ovennævnte Eftergivelse af Gartner	
Mærchs Gjeld	175 Rbd. = Sk.
2) Tilskud til den botaniske Profesforboligs	
Reparation, se oven S. 59	500 — = —
3) Livrente for 1842 til Statsraad Horne-	
manns Døtre, se oven S. 63	75 — = —
4) Ifølge en kongelig Resol. af 27de Jan.	
1843 ført til Afgang et Tilgodehavende	
hos Hvidovre Kirke	299 — 32 —
5) Ifølgden oven (S. 96) nævnte kongelige	
Resol. tilbagebetalt af de i 1838—41 ind-	
komne Bidrag fra den polytekniske Lære-	
anstalt, som Honorar for Regnskabs-	
føringen	210 — = —
6) Extraordinære Bidrag til Udgifter i An-	
ledning af den kirurgiske Afdeling af det	
lægevidenskabelige Studium	292 — 77 —
	<hr/>
	1552 — 13 —
	virkeligt Dverfskud 28821 Rbd. 43 Sk.

hvormed den akademiske Fonds Formue saaledes i 1842 er bleven forøget. Denne er derved voret fra . . . . . 197347 Rbd. 71½ Sk. som den udgjorde ved 1841 Aars Udgang, til . . . . . 226169 — 18½ — som er en Forøgelse af det anførte Beløb . . . . . 28821 Rbd. 43 Sk. hvilken Forøgelse er fordelt saaledes paa den rentebærende og ikkerentebærende Formue, at hin er forøget

	Rbd.	Sk.		Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
med	28761.	88	og derved voret fra 184648.	9	til	213410.	1
denne med	59.	51	— — —	12699.	62½	12759.	17½
	<hr/>						
	28821.	43		197347.	71½	226169.	18½

Nysnævnte Beløb af den ikkerentebærende Formue var kun Nettobeløbet, som fremkommer naar fra denne Formues hele Beløb . . . . . 20017 Rbd. 95 Sk. drages den ikke rentebærende Gjeld . . . . . 7258 — 77½ — 12759 Rbd. 17½ Sk.

Denne Formue bestaaer, foruden Landgildereferenceobligationerne, Nationalbankaktier, i Restancer, Tilgodehavende hos de forskjellige Instituter og hos Private, Forskud, Kassebeholdninger m. m.

Kapitalmassen indstod den 31te Decbr. 1842 i følgende Effekter:

Panteobligationer, Solv, rede Solv og Sedler til Beløb	148566 Rbd.	10 St.
Fongelige Obligationer og andre offentlige Effekter	115144	— 32 —
naar fra begge disse Posters samlede Beløb	263710 Rbd.	42 St.
drages de Umyndiges Kapital	50300	— 41 —
udkommer Universitetets egen Kapital, ovennævnte	213410 Rbd.	1 St.
Landgilderestanceobligationer	4821	— 44 —
Nationalbankaktier	7900	— 2 —
Andre ikfferentebærende Obligationer	262	— 48 —
Fongelige Obligationer og offentlige Effekter deponerede som Sikkerhed af Forvalterne og Kassereren	22024	— 6 —
dito dito tilhørende Frue Kirkes Bygnings- samt Rente- og Afdrags-Sond	24100	— 2 —

Hertil kommer endelig Legatmassens Formue:

	Rbd.	St.
a) Panteobligationer i alle tre Myntsorter	479102.	7½
samt ikfferentebærende	481.	46
b) Fongelige Obligationer m. m.	368493.	54
samt Bankaktier	800.	2
	<u>848877</u>	<u>— 11½ —</u>

Den hele ved Aarets Udgang i Kvæsturen indestaende Masse

udgjorde saaledes	1168695 Rbd.	55½ St.
Legatmassens samlede Kapitalmasse beløb ved Aarets Udgang:		
rede Solv	37064 Rbd.	39 St.
Solv	810281	— 22½ —
tilsammen	<u>847345 Rbd.</u>	<u>61½ St.</u>

foruden de ovennævnte ikfferentebærende 1281 Rbd. 46 St.

Da den ved 1841 Aars Udgang havde udgjort	847038	— 69½ —
var den altsaa i 1842 forøget med	306 Rbd.	88 St.

Legaternes kontante Beholdning, som i 1841 havde udgjort ialt 3503 Rbd. 34½ St., beløb derimod ved 1842 Aars Udgang 6425 Rbd. 36½ St. og var altsaa forøget med 2922 Rbd. 2 St.

Tilvæerten af Kapitalmassen og den kontante Beholdning er saaledes ialt 3228 Rbd. 88 St., hvorved bemærkes, at i den anførte Legatmasse ere indbefattede de ovennævnte ny tilkomne Kølpinffe og Müllerske Legater med ialt . . . . . 4700 Rbd. samt det kirurgiske Akademi's ligeledes ovennævnte Kapital . . . . . 3020 —

7720 Rbd.

hvorimod den i Legatmassen indbefattede Frue Kirkes Præsteboligers Kapital er bleven formindsket med . . . . . 6000 —

som ere forbrugte til den ny Provsteboligs Opførelse, hvorefter altsaa fremkommer en Tilvært af . . . . . 1720 Rbd.

Den øvrige Del af Tilvæerten er foranlediget ved Dplæg for enkelte Legater.

Angaaende **Kommunitetet** følger lignende Udsigt over dets Indtægter og Udgifter i 1842 og over Stiftelsens Formues Status.

Overstigt over Indtægt og Udgift.

Indtægtsposter.	Virkelig Indtægt		Mere end Budgetsummerne.		Mindre
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	
1. Indtægter af Jordegods og Tiender.					
a) Afgifter i Korn:					
Landgilde og Tiende af Godset i Sjælland for 1841:					
Rug 1025 $\frac{1}{4}$ Tdr. à 5.	40	5553.	91		
Byg 12085 — " 3.	14	38017.	1		
Havre 1123 $\frac{7}{8}$ — " 2.	5	2306.	44		
Landgilden af Godset paa Falster for 1841 er beregnet til Indtægt i forr. Aars Regnskab.					
b) Afgifter i Penge:					
af Jordegodset i Sjælland	679.	76			
" Tienderne	2422.	62			
" det Falsterste Gods . . .	32.	64			
Rekognitioner af begge Godser	194.	70			
c) Tiendeskatter	756.	28			
	49963.	52.			
Endvidere er beregnet til Indtægt, ifølge Direktionens Skrivelse af 6te Aug. 1842, den til 1ste Decbr. d. A. forfaldne Trediedel af Landgilden for 1842:					
af Godset i Sjælland					
med	2959.	16			
" — paa Falster " 328.	72				
	3287.	88			
	53251.	44	7536.	49	
2. Renter af Kapitalformuen . .	18148.	83			
efter Fradrag af Renten af Gjæld til Nationalbanken og til Umyndige	503.	48			
	17645.	35	228.	83	
3. Kommunitetets Andel i det under Universitetet henherende Stipendium domus regiae	20.	41			
4. Indtægten af Ligbæringen	4970.	64	370.	64	
5. Lejeindtægt af Kommunitetsbygningens Kjelder-Étage	70.	2			
6. Refusion for Konsumtionsfrihed og Bryggerrettighed	433.	32			
Summa Indtægt	76391.	24	8136.	4	

Udgiftsposter.	Virkelig. Udgift.		Mere end Budgetsummerne.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Udgifter til direkte Understøttelse og Anvendelse for de Studerende						
a) Stipendier:						
Kommunitets-Stipendiet	9673.	8				
Regens-Stipendiet	1968.	32				
halvaarlige Gratialer og extraordinære Understøttelser	1197.	50				
	12838.	90				
b) til Uddeling blandt Regens- alumni Renten af 4 blandt Kapitalmassen optagne Legater	64.	70				
c) til Brændsel til Regens- alumni 77½ Favn	1172.	51				
d) til Kommunitets- bibliotheket	196.	72				
til Regensens Læse- forening	500.	=				
	696.	72				
	14772.	91	308.	21		
2. Kommunitetsstipendiet til Præster m. Fl.	312.	=				
3. Lønninger og Emolumenter:						
a) de som nærmest vedkomme Stiftelsens egentlige Djemed	1269.	=				
b) Administrationen ved- kommende	2260.	=				
c) Brændsels-Emolument	343.	41				
	3872.	41			16.	55
4. Bidrag til Pedellernes Løn	234.	=				
5. Pensioner	260.	=				
6. Kontorfornödenheder m. m.	252.	94	12.	94		
7. Regensens Belysning og Rengjøring	296.	43			3.	53
8. Bygningsudgifter:						
a) Skatter og Afgifter af Byg- ningerne i Kjøbenhavn	468.	36				
b) sammes Vedligeholdelse	1443.	9				
	1911.	45			888.	51
9. Jordebogsafgifter:						
a) Lønninger	1030.	44				
b) Skatter og andre Afgifter	5456.	71				
c) andre Udgifter	1804.	81				
	8292.	4	292.	4		
10. Udgifter ved Ligbæringen:						
a) Lønninger	2526.	76				
b) andre Udgifter	174.	4				
	2700.	80	20.	80		
11. De ældre Bidrag til Universitetet:						
a) i Penge	6390.	48				
b) Erstatning for den norske Tiender	1778.	18				
	8168.	66	159.	67		
12. De nyere Bidrag:						
a) de indtil videre bestemte aarlige	10000.					
b) Renter og Afdrag af Bank- laanet	1200.					
	11200.	=				
13. Extraordinære Udgifter	801.	24	301.	24		
Summa Udgift	53075.	8	1095.	2	908.	63

	Virkelig Udgift.		Mere end Budgetsummerne.		Mindre	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Fra forrige Side	53075.	8	1095.	2	908.	63
				63		
I det Hele udgivet over Budgetsummerne			186.	35		
I det Hele indkommet over Budgetsummerne, som oven anført			8136.	4		
Det kalkulerede Overskud			15366.	47		
Den virkelige Indtægtssum	76391.	24				
Det virkelige Overskud bliver saaledes	23316.	16	23316.	16		

ved hvilket Overskud er bevirket en Tilvæxt i Kommunitetets Formue, idet den rentebærende Aktivmasse er forøget med . . . . . 21749 Rbd. 28 Sk.
den ifferentebærende med . . . . . 1566 — 84 —
er 23316 Rbd. 16 Sk.

Som anført i Aarbogens forrige Aargang S. 93 udgjorde Kommunitetets Aktivmasse ved Udgangen af 1841, efter Fradrag af de respektive Passivposter:

	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
rentebærende	425540.	79	ifferentebærende	14275. 2

Ifølge Indberetningen for 1842 er, paa Grund af den ved Budgettet givne Bestemmelse, at Afdrag og Renter af det af Universitetet ifølge kongl. Resol. af 29de Maj 1835 optagne Laan skal beregnes som et temporært nyere Bidrag, dette Laans Restbeleb til 31te Decbr. 1841, 5150 Rbd., afdebiteret i Hovedbogen, og Beløbet bliver saaledes at tillægge med . . . . . — 5000. = — — 150. =
hvorefter Formuen d. 31te Decbr. 1841 bliver at beregne til . . . . . — 430540. 79 — — 14425. 2
ved den nylig anførte Tilvæxt i 1842 af — 21749. 28 — — 1566. 84
er Formuen forøget ved Udgangen af 1842 til . . . . . — 452290. 11 — — 15991. 86
eller tilsammen 468282 Rbd. 1 Sk.

Den rentebærende Formue indestod i følgende Effekter:

Prioritets-Obligationer i Sølv, rede Sølv og Sedler	279968 Rbd. 78 Sk.
kongelige Obligationer og offentlige Effekter	185933 — 32 —
	465902 — 14 —

hvorpaa hvilede Passiver:

Af Kommunitetets Legater	1618 Rbd. 42 Sk.
Umyndiges Midler	6993 — 57 —
et i August 1842 i Banken optaget Laan	5000 — = —
	13612 — 3 —
tilbage ovennævnte	452290 Rbd. 11 Sk.

Den ikkerentebærende Formue bestod af:

Private Obligationer	2689 Rbd. 23 Sk.
Renter af samme	113 — 44 —
Nationalbankaktier	8900 — — —
Landgildeestanceobligationer	1716 — 92 —
Tienderestanceobligationer	430 — 5 —
(paa begge var i 1842 afdraget c. 600 Rbd.)	
Dvrigte Restancer	890 — 1 —
Forskud	145 — — —
Beholdninger	2745 — 70 —
	<hr/> 17630 — 43 —

hvorpaa hvilede Passiver:

af Legaterne	749 Rbd. 24 Sk.
Umyndiges Renter	367 — 72 —
for meget betalt Landgilde	2 — 60 —
Forsvalterens Tilgodehavende	518 — 89 —
	<hr/> 1638 — 53 —

tilbage ovennævnte 15991 Rbd. 86 Sk.

Endelig har den polytekniske Lærestanstalt i 1842 haft følgende Indtægter og Udgifter:

Indtægtsposter.	Virkelig Indtægt.		Mere end Budgetsummerne.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Bidrag fra Adresskontoret	2000.	=		
2. dito fra den Keiserenske Fond	1000.	=		
3. dito fra Selskabet for Naturlærens Udbredelse	600.	=		
4. dito fra det Classenske Fideikommis	300.	=		
5. Renter af Lærestanstaltens Kapitalfond	6600.	=		
6. Den til Løn for en Lærer i Tegningsgeometrien bestemte Del af Avisafgifterne Denne Indtægt, som er grundet paa en kongl. Resol. af 12te Oktbr. 1830 (Ark. Tdb. II S. 460) er ved en Overseelse ikke udtrykkelig optaget i de første Budgetter og maa altsaa anses som indbefattet i den kalkulerede Indtægt af Avisafgiften.	100.	=		
7. For Benyttelse af Lærestanstalten . . . . . Den større Sum hidrører tilbids fra indkomne ældre Restancer.	1998.	32	366.	32
8. Halvdelen af Nettogevinsten for Arbejder fra Værkstederne	440.	32		
9. Lejeindtægt . . . . . Lejen af Institutet for Metalarbejdere var indkommet paa engang for de 2 Aar 1840 og 41.	350.	=	200.	=
10. Tilfældige Indtægter . . . . . Forsøgelsen hidrører fra en fra Forskingsinstituttet for 7 Aar indkommet Refusion for Brændsel, til Vælb 182 Rbd., og nogle andre uforudsete Indtægter.	453.	34	383.	34
	<hr/> Et	13842. 2	<hr/> 949. 66	<hr/> 79. 64

	Virkelig		Mere		Mindre	
	Indtægt.		end		Budgetsummerne.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
Fra forrige Side	13842.	2	949.	66	79.	64
Hertil kommer:						
11. Den ifølge kongelig Resolution af 1ste April af Avisafgifterne indeholdte Sum .	3500.	=	3500.	=		
Summa Indtægt	17242.	2	4449.	66		
Endvidere ere Avisindtægterne indkomne med	4451.	70	801.	70		
	Rbd.	Sk.				
hvilken Sum	4451.	70				
i Forbindelse med den fra 1841 overgaaede Beholdning . . .	6774.	44				
udgjør	11226.	18				
og efter Fradrag af de udtagne	3500.	=				
	7726.	18				
hvilket nøjagtigen svarer til hvad der, som oven anført, for de 4 Kvartaler af 1842 er indbetalt i Regaliefonden.						

Udgiftsposter.	Virkelig		Mere		Mindre	
	Udgift.		end		Budgetsummerne.	
	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.	Rbd.	Sk.
1. Bager og Honorarer	6030.	=			280.	=
Forfjellen hidrører fra at de beregnede 300 Rbd. til Honorar for naturhistoriske Forelæsninger først blive udbetalte i 1843, hvorimod til en Dpart er udbetalt et ekstraordinært Honorar af 20 Rbd.						
2. Til Laboratorierne	2810.	23½	402.	23½		
3. Bækkfæderne	1524.	47			92.	49
4. Erstatning til Universitetet for Professoregaarden	400.	=				
5. Til den physiske Instrumentsamling . . .	148.	24			151.	72
6. " den teknologiske Samling	=	=			100.	=
7. " Tegnestuerne	73.	34	23.	34		
8. " Brændsel og Gas	600.	30	78.	30		
9. " Kvæsturen for Bestyrelsen af Midlerne	100.	=				
10. Skatter og Reparationer	192.	77			73.	19
11. Bidrag til Bibliotheket for Læseselskabet for Kunstnere og Haandværkere m. m. . .	537.	15			111.	81
12. Renter og Afdrag af Gjelden til den almindelige Skolefond	300.	=				
13. Til ekstraordinære Udgifter	=	=			300.	=
Summa Udgift	12716.	58½	503.	87½	1109.	29
Indtægten var	17242.	2				
Altsaa Overflud	4525.	39½				

Ifølge Balancekontoen i Regnskaberne var Læreanstaltens Formue:
 den 31te Decbr. 1841 . . . . . 165304 Rbd. 73½ Sk.
 — — — 1842 . . . . . 169830 — 17 —
 altsaa foretog med nysnævnte 4525 Rbd. 39½ Sk.

Til Slutning skulle i Lighed med hvad der skete i forrige Aargang meddeles de under 27de Januar 1843 allernaadigst approberede **Budgetter for alle tre Stiftelser for 1843**, hvorved dog kun de afvigende Poster skulle udførligere anføres, da der ved de andre kan henvises til Budgettet for 1842.

A. Budget for Universitetet.

Indtægter.		Budget for 1843.
		Rbd. Sk.
1. Indtægt af Jordegods og Tiender:		
a) Kornafgiften udgjør, beregnet efter en kalkuleret Pris:		Rbd. Sk.
3540 Td. 5 Sk. $2\frac{3}{4}$ Sk. Rug à 4 Rbd.	14162. 81	
11913 — 4 — $3\frac{3}{8}$ — Byg à 2 — 48 Sk.	29784. 1	
3524 — 7 — $2\frac{3}{4}$ — Havre à 2 — 16 —	7637. 40	
	51584. 26	
b) Bederlag for Smaaredsel	68 Rbd. 42 Sk.	
c) Pengeafgift	2644 — 21 —	
d) aarlige Rekognitioner	500 — — —	
	3212. 63	
e) Kjøbesummer for Arvefæsterechtigheder	2000. =	
f) Skovindtægter	1400. =	
	58196. 89	
Kornvarerne ere beregnede efter en kalkuleret Pris, som antages at ville nogenlunde svare til Virkeligheden.		
At den beregnede Indtægt, uagtet de antagne lavere Priser, dog ikke er meget mindre end i 1842, har sin Grund i Kornkvantiteternes Forøgelse, hvilken for største Delen er bevirket derved, at den hidtil gjældende Afgiftsmoderation ved den ovennævnte kongelige Resolution er for 1842 nedsat fra en Fjerdedel til en Ottendedel, hvilket først viser sig rigtigt i 1843 Aars Regnskab.		
Posten d er efter Erfaringen i 1842 bleven noget nedsat.		
2. Renten af den rentebærende Kapital	8500. =	
Renten er kalkuleret efter en Kapital af 212500 Rbd., uagtet man ikke turde anslaae den virkelige Kapital ved 1842 Aars Udgang til mere end omtrent 207000 Rbd.		
3. Studiefkat og Kathedraticum	4655. 81	
4. Indtægt af Almanakprivilegiet	3700. =	
5. Renten af forskellige Legater, ligesom forrige Aar	1169. 44	
6. Husleje, ligeledes	480. =	
7. Jordskyld	272. 87	
8. Overflud af Examensindtægter	100. =	
9. Embedsafgifter	840. =	
10. For Kaldsbreve	40. =	
11. $\frac{1}{4}$ Procenten af Legaterne	1600. =	
12. Den polytekniske Lærestalts Bidrag	100. =	
13. Tilfældige Indtægter	15. =	
14. Kommunitetets tvende Bidrag	17803. 60	
Formindskelsen hidrører fra den antagne lavere Pris paa Kornet.		
15. Fra Generalpostdirektionen til den botaniske Have istedetfor Portofrihed	50. =	
16. Tilskudet fra Finanserne, ligesom forrige Aar, ialt	10382. 26	
17. Nogle det forrige kirurgiske Akademi vedkommende Indtægter, nemlig:		
a) Renten af en for Akademiet opsparat Kapital af 3020 Rbd.	120 Rbd. 76 Sk.	
b) Postkassens Bidrag istedetfor Portofrihed	100 — = —	
c) Examens-Indtægter	252 — 48 —	
	473. 28	
Summa Indtægt		108379. 31

Udgifter.

Budget for
1843.

Rbd. Ct.

1. Gager og Bartpenge til Universitetets Lærere . . . . .
 hvoraf de 1900 Rbd. udredes af de under Nr. 3 nævnte 5600 Rbd., 6300 Rbd. extraordinært af den akademiske Fond, 4000 Rbd. af de med det kirurgiske Akademi overgaaede Indtægter, Resten af Normalsummen af 40600 Rbd. til Gager.

52800. =

Forchøjselsen med 30 Rbd. fra forrige Aar er foraaarsaget ved den oven S. 34 omtalte Forhøjselse af Gagen for Medhjælperen hos Professoren i komparativ Anatomi.

Søvrigt er Gagefordelingen nu (ved Aarets Udgang) følgende:
 i det theologiske Fakultet:

1	Profesor	2000	Rbd.
1	—	1800	—
1	—	1500	—
1	—	1400	—
1	—	1200	—
		7900	Rbd.

- i det juridiske Fakultet uforandret . . . . . 8100 —
 — lægevidenskabelige Fakultet . . . . . 9600 —
 her er nemlig tilkommet de nysnævnte 30 Rbd.

Søvrigt er Gagefordelingen i dette Fakultet uforandret som forrige Aar, kun bemærkes, at den ene af de da som ledige omtalte Lektorposter nu er besat.

— filosofiske Fakultet:

1	Profesor	2600	Rbd.
1	—	2000	—
1	—	1900	—
1	—	1800	—
4	— à 1600 Rbd.	6400	—
2	— à 1300 —	2600	—
6	— à 1000 —	6000	—
2	— à 800 —	1600	—
2	Docenter i de østerlandske Sprog	900	—
		25800	—

hertil Pensionerne med . . . . . 1400 —

52800 Rbd.

2. Husleje til Professorerne . . . . . 2600. =
 3. De til Extraudgifter til Universitetets Nytte og videnskabelige Formaaals Fremme normerede 5600 Rbd., efter Fradrag af de under Nr. 1 anførte 1900 Rbd. . . . . 3700. =
 4. Gager til forskellige Embedsmænd, ligesom i forrige Aar . . . . . 2188. =
 5. Til Universitetsbibliotheket, ligesom forrige Aar . . . . . 2000. =
 6. — den botaniske Have, efter Fradrag af Legatrenter . . . . . 5910. =
 Uagtet det Gartner Mørch bevilgede Tillæg af 200 Rbd. ved hans Død bortfaldt, har man dog med Hensyn til at Havens Indtægter ere saa knapt ansatte, ladet dem usformindskede.
 7. — Anatomikammeret . . . . . 300. =
 8. — det astronomiske Taarn 1045. 52
 9. — den physisk-kemiske Instrumentsamling . . . . . 150. =
 10. — Universitetskontoret . . . . . 3288. =
 11. — Fordebogsudgifter, ligesom forrige Aar . . . . . 12000. =
 12. Bygningsudgifter . . . . . 3750. =

Et 89731. 52

		Budget for 1843.	
		Rbd.	Sk.
	Fra forrige Side	89731.	52
13.	Til adskillige Udgifter, saasom ved Konsistorium, for trykte Sager, til nogle reglementerede Pensioner for Profesfor=Enker m. m. Forøgelsen hidrører fra Livrenten til Etatsraad Hornemanns Døttre, som alt oven S. 63 er bemærket.	1305.	=
14.	For Programmers Forfattelse	100.	=
15.	Særlige Udgifter til det lægevidenskabelige Studium i Anledning af det kirurgiske Akademi's Indlemmelse i Universitetet . . . . . Angaaende denne Post er en fuldstændig Forklaring meddelt oven S. 39 og 40, hvortil her kan henvises.	3936.	48
16.	Tilfældige Udgifter	500.	=
17.	Extraordinære Udgifter . . . . . Denne Forøgelse mod forrige Aar er skeet især med Hensyn til at det befrøgtes, at den til Bygningsudgifter normerede Sum ikke vil blive tilstrækkelig.	2000.	=
18.	Til Sekretæren ved den arnæmagnæanske Stiftelse	300.	.
	Summa Udgift	97873.	4
	Indtægten var	108379.	31
	altsaa Overskud	10506.	27

B. Budget for Kommunitetet.

		Budget for 1843.	
		Rbd.	Sk.
Indtægter.			
1.	Indtægten af Jordegods og Tiender:		
a)	Afgiften i Korn:		
	Landgilde og Tiende af Godset i Sjælland:		
	1146 Edr. Rug à 4 Rbd. = Sk.	4584	Rbd. = Sk.
	12205 — Byg à 2 — 48 —	30512	— 48 —
	1245 — Havre à 2 — 16 —	2697	— 48 —
	Landgilde af Godset paa Følster:		
	77 Edr. Rug à 4 Rbd. = Sk.	308	— = —
	77 — Byg à 2 — 48 —	192	— 48 —
	77 — Havre à 2 — 16 —	166	— 80 —
b)	Afgifter i Penge:		
	af Jordegodset i Sjælland	692	Rbd. 36 Sk.
	„ Tienderne	2436	— 30 —
	„ det Følsterke Gods	33	— 56 —
	Rekognitioner af begge Godserne	300	— = —
c)	Tiendeskatter	756	— 28 —
		4218	— 54 —
		42679.	86
	Angaaende Beregningsmaaden af Kornet til Penge og Forøgelsen af Kornafgisternes Beløb gjælder det samme som ved den tilsvarende Post paa Universitetets Budget er bemærket.		
2.	Renter af Kapitalformuen, kalkuleret til en rentebærende Akti- masse af 455000 Rbd.	18200.	=
3.	Kommunitetets Andel i Stipend. dom. reg.	20.	41
4.	Indtægten af Ligbæringen	4600.	=
		Er	65500. 31

		Budget for 1843.	
		Rbd.	St.
		Fra forrige Side	
5.	Lejeindtægt af Kommunitetets Kjelderetage	65500.	31
6.	Refusion for Konsumtionsfrihed og Bryggerrettighed	70.	=
		433.	32
Summa Indtægt		66003.	63
Udgifter.			
1.	Udgifter til direkte Understøttelse og Anvendelse for de Studerende:		
a)	Stipendier, nemlig:		
	Kommunitetsstipendiet	9760	Rbd.
	Regensstipendiet	2000	—
	halvaarlige og andre extraordinære		
	Understøttelser	1240	—
		13000	Rbd. = St.
b)	Legatrenter, som forrige Aar	64	— 70 —
c)	Brændsel ligeledes	1200	— = —
d)	Bibliotheket og Læseforeningen ligeledes	700	— = —
		14964.	70
	Forøgelsen under a 1 med 400 og under a 3 med 100 Rbd. er anseet nødvendig, hvad Kommunitetsstipendiet angaaer, fordi der paa Grund af det Islænderne, Grønlanderne og Færingerne tilstaaede Beneficium til strax efter Examen Artium at nyde Kommunitetet, jevnlig vil være at udrede extraordinære Stipendier udenfor det normale Antal af 130 Kommunitetsalumni, hvorfor det hidtilværende Beløb kun vanskeligt har kunnet tilstrække, og hvad de extraordinære Understøttelser angaaer, fordi Omkostningerne til syge Regensalumniers Kur og Pleje antages med et saadant Beløb at ville overstige de i den Anledning tilbageholdte Stipendier.		
2.	Kommunitetsstipendiet til Præsterne ved Trinitatis Kirke m. Sl. . .	312.	=
3.	Lønninger og Emolumenter:		
a)	de som nærmest vedkomme Stiftelsens egentlige Hjemed:		
	Provsten paa Regensen	500	Rbd.
	Viceinspektør sammesteds	100	—
	Regensens Læge	100	—
	Bibliothekaren ved Kommunitetsbibliotheket	100	—
	Underbetjenten paa Regensen	250	—
	De til Rengjøringen antagne Folk	324	—
	Portneren sammesteds	119	—
		1493	Rbd.
b)	Administrationen vedkommende, ligesom forrige Aar	2260	—
c)	Brændsel, ligeledes	360	—
		4113.	=
	under a er tilkommet dels den anførte Lønning til Viceinspektør paa Regensen, der ved allerhøjeste Resolution af 10de Oktbr. 1842 er ham tilstaaet som en personlig Godtgjørelse for hans Forretninger, dels et Beløb af 100 Rbd. som Tillæg til Underbetjentens og 24 Rbd. som Tillæg til de ved Rengjøringen sammesteds ansatte Folks Løn. Begge de sidstnævnte Lønninger vare i forrige Aar anførte under Et med 450 Rbd. i Henhold til allerhøjeste Resolution af 27de Decbr. 1836, der bestemte 150 Rbd. til Løn for Underbetjenten og 300 Rbd. til de til Regensens Rengjøring fornødne Folk. Da begge disse Summer hidtil havde været ubetalte til Underbetjenten mod Forpligtelse til at antage og lønne de fornødne Folk, men en Forandring i denne mindre hensigtsmæssige Fremgangsmaade ikke godt kunde iværksættes		
		19389.	70

		Budget for 1843.	
		Rbd.	Sk.
		19389.	70
Fra forrige Side			
uden en Forhøjelse i de respektive Lønningsbeleb, er det, paa Direktionens derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling, under 18de Oktbr. 1842 allernaadigst tilladt, at de nysnævnte Forhøjelser fra 1ste Jan. 1843 indtil videre maae finde Sted, og saaledes at Lønnen til de antagne Folk udbetales Vedkommende umiddelbart af Kommunitetets Kasse, og at Underbetjenten alene har at drage Omsorg for Arbejdets forsvarlige Udførelse. Begge Beløb ere saaledes opførte hvert for sig.			
4.	Bidrag til Universitetspedellernes Løn	234.	∴
5.	Pensioner	260.	∴
6.	Kontorforbodenheder m. m.	240.	∴
7.	Regensens Velysning og Rengjørelse	300.	∴
8.	Bygningsudgifter, ligesom forrige Aar	2800.	∴
9.	Jordebogsudgifter:		
a)	Lønninger, som forrige Aar	1030 Rbd.	∴ Sk.
b)	Skatter og Afgifter:		
	Skatter	4968 Rbd.	93 Sk.
	Seminariifondsafgift	346	— 26 —
	Refusioner	195	— 42 —
		5510	— 65 —
c)	andre Udgifter	1459	— 31 —
			8000. ∴
10.	Udgifter ved Ligbæringen:		
a)	Lønninger	2530	— ∴ —
b)	andre Udgifter	970	— ∴ —
			3500. ∴
Forhøjelsen under b hidrører fra nogle ekstraordinære Udgifter med Hensyn til Beklædningen, der forventes at ville forefalde.			
11.	De ældre Bidrag til Universitetet:		
a)	i Penge	6390 Rbd.	48 Sk.
b)	for de norske Tiender 565 Tdr. 2 Skpr. Byg à 2 Rbd. 48 Sk.	1413	— 42 —
			7803. 60
12.	De nyere Bidrag:		
a)	de indtil videre bestemte	10000	— ∴ —
b)	Renter og Afdrag af Laanet i 1835	1160	— ∴ —
			11160. ∴
Bidraget b formindskes aarlig med 40 Rbd. efterdem Afdragningen skrider frem.			
13.	Tilfældige Udgifter		300. ∴
14.	Ekstraordinære Udgifter		1000. ∴
Ligesom paa Universitetets Budget, er nu her udkastet en særskilt Sum til tilfældige, og en anden til aldeles ekstraordinære Udgifter, om hvilke sidstnævntes Bevilgelse hvergang først maa gjøres allerunderdanigst Forestilling.			
		Summa Udgift	54987. 34
		Indtagten var	66003. 63
		altsaa Dverskud	11016. 29

C. Budget for den polytekniske Lærestanstalt.

Indtægter.

		Budget for 1843.	
		Rbd.	Gr.
1.	Bidrag fra Adresskontoret	2000.	=
2.	— — den Keisersenske Fond	1000.	=
3.	— — Selskabet for Naturlærers Udbredelse	600.	=
4.	— — det Classenske Fideikommiss	300.	=
5.	Renterne af Anstaltens Kapital	6600.	=
6.	den til Løn for Læreren i Tegningsgeometrien bestemte Del af Uvis- indtægterne, ifølge kongl. Resolution af 18de Oktbr. 1830 . . . . . (ved en Unøjagtighed ikke optaget i de forrige Budgetter).	100.	=
7.	Betaling for Forelæsninger og Dvælses	1650.	=
	nemlig til det ældre Laboratorium . . . . . 100 Rbd.		
	— nyere — — . . . . . 100 —		
	til Tegneskuerne . . . . . 150 —		
	til Værkstederne . . . . . 400 —		
	for Forelæsninger af Examinander m. v. 900 —		
	1650 Rbd.		
8.	Halvdelen af Nettogevinsten for Arbejder fra Værkstederne	420.	=
9.	Lejeindtægt fra Institutet for Metalarbejdere og for en Lejlighed i Kjelleren	150.	=
10.	Erstatning for Brændsel og Gas	51.	=
	(ikke optaget i de forrige Budgetter).		
11.	Bilfældige Indtægter, saasom for ituslagne Sager, solgte Instru- menter m. m., fra den pharmaceutiske Examenskommission	100.	=
	De i de forrige Budgetter optagne Uvisindtægter ere nu i Henhold til de i den kongelige Resolution af 1ste April 1842 (hvorefter se ovenfor) udeladte.		
	Jalmindelighed bemærkes, at Anstaltens Indtægter dele sig i de faste og varierende, ifølge det ved Lærestanstaltens Drettelse fastsatte Normalreglement, hvorved dens faste Indtægter og de derefter afpassede Udgifter bleve bestemte til 10200 Rbd., hvortil senere ved allerhøjeste Resolution af 18de Oktbr. 1830 kom de under 6te Indtægtspost anførte 100 Rbd. Ligeledes kommer hertil den Anstalten i 1841 fra det Classenske Fideikommiss skænkede, under 4de Indtægtspost optagne, Indtægt af 300 Rbd. Alle de øvrige Indtægter, som indkomme for Udgang til Lære- anstalten m. m., og som indflyde i Lærestanstaltens saakaldte Extra- fond, anvendes, i Henhold til det provisoriske Reglement af 5te Juni 1829 § 51, til Udgifter vedkommende de forskellige Afdelinger.		
	Summa Indtægt	12971.	=
Udgifter.			
1.	Sager og Lønninger	5600.	=
	Formindskelsen hidrører alene fra at Lønningerne til Amanuensis ved den fysiske Samling, 150 Rbd., til tvende dito ved Laboratorierne, 200 Rbd., samt til 2 Karle 360 Rbd., ialt 710 Rbd., ere særlig opførte under 2den, 4de og 9de Poster.		
2.	a) Til det ældre kemiske Laboratorium	1050	Rbd.
	b) — nyere — — —	1275	—
	c) — tekniske — — —	200	—
		2525.	=
	Gr	8125.	=

		Budget for 1843.
		Rbd. Sk.
	<p style="text-align: right;">Fra forrige Side</p> <p>Det sidstnævnte Laboratorium er i de forrige Budgetter betragtet som en Afdeling af det ældre Laboratorium. Forøgelsen under denne Post hidrører alene fra, at Lønnen til de to Amanuensens, 200 Rbd., som nølig anført, er hertil fra 1ste Post overført, hvorefter Udgiften endog viser sig mindre end forrige Aar.</p>	8125. =
3.	Til Bærkstederne . . . . . 97 Rbd. mindre end forrige Aar.	1520. =
4.	Til den fysiske Samling . . . . . Forøgelsen hidrører væsentligst fra at Lønnen til Amanuensens, 150 Rbd., fra 1ste Post er hertil overført.	475. =
5.	Til den teknologiske Samling	100. =
6.	Til Tegnestuerne . . . . . Forøgelsen er foranlediget ved denne Afdelings forøgede Virksomhed.	150. =
7.	Erstatning til Universitetet for den til Anstalten benyttede Profesorgaard	400. =
8.	Kvæsturen for Bestyrelsen af Læreanstaltens Midler	100. =
9.	Gasbelysning, Brændsel, Skatter og Reparationer samt Løn til 2 Karle . . . . . Den sidstnævnte Udgift, 360 Rbd., var, som anført, i det forrige Budget indbefattet under Nr. 1.	1148. =
10.	Renter og Afdrag paa Læreanstaltens Gjæld til den almindelige Skolefond	300. =
11.	Til forskellige Udgifter og til ekstraordinære Bidrag til enkelte Afdelinger maa efter Bestyrelsens Anvisninger anvendes	653. =
Summa Indtægt		12971. =
hvilket stemmer med Indtægten		12971. =

Angaaende Læreanstaltens Gjæld til Regaliefonden er det Fornødne allerede anført oven S. 92 f.